

VELİ BABA VE SENİRKENT ULUGBEY'DEKİ MANZUMESİ

Yrd. Doç. Dr. Bayram Ürekli, Yrd. Doç. Dr. Ali Baş

Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ile birlikte yapılan fetihlere paralel olarak dervişler Anadolu'nun özellikle batı kısımları olmak üzere değişik bölgelerine yerleşerek, bir kısmı diğer gazilerle birlikte fetihlerle uğraşırken, bir kısmı da köylere, tenha ve boş yerlere yerleşerek ziraatle uğraşıp bu yerlerin iskanını sağlamışlardır(1).

Zaten Osmanlı Devleti'nin başlangıçtan itibaren yeni fethedilen yerler başta olmak üzere şuurlu bir iskan siyaseti takip ettiği malumdur(2). İşte devletin bu siyasetinin, bir başka şeklini de boş araziler üzerine dervişlerin kurmuş oldukları zaviyeler oluşturur. Bunlar gördükleri fonksiyonları karşılığında devletten, vergi muafiyeti ve kendilerine arazi tevcihi gibi yardımlar da almışlardır (3). Başlangıçtan itibaren bu dervişlere ve onlar tarafından köylerde ve boş yerlerde kurulan zaviyelere Türk akınlarıyla birlikte Anadolu'nun her tarafında rastlamak mümkündür(4). Bu sebeple bu kuruluşları Anadolu'nun iskanına kadar eskiye götürmek doğru olacaktır. Osmanlılar'dan önceki beylikler de bu dervişlere bazı kolaylıklar temin ederek kendi bölgelerine yerleşmelerini sağlamışlardır(5). Anadolu'da kurulan, çok sayıdaki Ahi zaviyeleri bunlara misal

1 Barkan, Ö.L., "Osmanlı İmparatorluğunda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler I. İstila Devirlerinin Kolonizatör Türk Dervişleri ve Zaviyeleri" Vakıflar Dergisi, II (1944), s. 390-391.

2 Bkz. Orhonlu, C., Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretleri İskan Teşebbüsü (1691-1696), İstanbul, 1963; Barkan, Ö.L., "Kolonizatör Türk Dervişleri", s. 279-304; Aynı müellif "Osmanlı İmparatorluğu'nda bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler" İ.F. Mec. XI. (1950), s. 524-565; C. Orhonlu, Osmanlı İmparatorluğu'nda Derbend Teşkilatı, İstanbul, 1967; Halaçoğlu, Y., XVIII Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda İskan Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi, Ankara, 1988.

3 Barkan, Ö.L. "Kolonizatör Türk Dervişleri", s. 292; Bkz. Belge No: 3, Velî Baba Dergahına ait vakfiye.

4 Barkan, Ö.L., "Kolonizatör Türk Dervişleri", s. 292; Hatta bazıları bu yerlere "kafirin kovub gelüb" yerleşmişlerdir, aynı makale, s. 323

5 Senirkent'e yakın mesafede bulunan Gencall köyündeki "Koyungözü Baba" Hamidoğulları zamanında Hamid Beyden (m. 1303) tarihinde 4000 kışır florine satın aldığı araziyi tekkesine vakfederek, ayende ve revendenin bu tekkeye kalarak yiyip içmesi sağlanmıştır. Bkz. Bôcüzade Süleyman Sami, Kuruluşun bugüne kadar İsparta Tarihî, (nşr. Suat Seren) İstanbul, 1983, s. 130.

teşkil etmektedir(6). Bu beyler gibi ilk Osmanlı padişahlarının da aynı şekilde hareket ederek, şeyhleri korumalarının yanında çoğunun zaviye kurarak yeni mekan tutmalarına büyük yardımları olmuştur(7). Genişleme döneminde de bu zaviyeler bilhassa Balkanlarda iskani ve İslamlaşmayı sağlamada büyük rol oynamışlardır(8).

İlk zamanlarda boş ve tenha yerleri mekan tutarak yeni yerleşim sahaları meydana getirmek veya şehir kenarlarında yeni mahallelerin oluşmasını sağlamak gibi fonksiyonlar yüklenen dervişler sonraki asırlarda köy ve derbend yerlerinde tesis ettikleri zaviyelerle aynende ve revendenin yemek ve konaklamak ihtiyacını karşılamışlar ve ayrıca güvenliğin sağlanmasında da önemli vazifeler yüklenmişlerdir. Bilhassa XVII. yüzyılda görülen karışıklıklarda bu zaviyeler güvenli bir ikamet yeri olarak, köyünü ve çiftliğini terkedenlerin barınma yeri olmuştur(9).

Bilhassa Rumeli'de yeni fethedilen yerlerde köy ve derbendlerde asayiş sağlayan, yolculuğun temini için ıssız yerleri şenlendiren zaviye ve etrafında bir meskun yer oluşturan Bektaşî Şeyhleri vardır ki bunlar azımkar, cesur ve şuurlu Türk dervişleridir. Anadolu'da ise türbelerde medfun olan kişiler, türbe etrafında oluşturulan, zaviyeyi bizzat tesis edenler değil, tesisi için vesile olanlardır. Nitekim o köylere gelen muharcilerin öncüsü olan dervişler öldükleri zaman, çocukları tarafından önce onlar için türbe, sonra da zaviyeler kurulmuştur. Bu zaviyeler aynı zamanda dini cereyanların ortaya çıkardığı önemli kültür müesseseleri ve ictimai teşkilatlanma merkezleri olarak karşımıza çıkarlar.

İşte böyle bir zaviyede bir bektaşî dervişi olan Veli Baba tarafından Isparta'nın Senirkent kazasına bağlı Uluğbey nahiyesinde tesis edilmiştir. Veli Baba ve Zaviyesi ile ilgili izaha girmeden önce, Veli Baba hakkında bilgi veren

6 Bu ahlî zaviyelerinin Isparta bölgesinde bulunduğu dair bkz. Süleyman Sami, Isparta Tarihi, s. 115-134; Uluborlu'da Ahî Bahaeddin Camii ismiyle bir camide mevcuttur bkz. aynı eser, s. 96; Isparta'da Tekke mahallesi adında bir mahalle bulunmaktadır. Burada bulunan tekke ise Hızırabdal Sultan'a aittir, aynı eser, s. 122.

7 Barkan'ın naklettiği Geyikli Baba'ya ait kayıtda 'Geyikli Baba'nın padişahın verdiği kıymetli hediyeye yerine küçük bir arazinin temlik edilmesini istemesi, Sultan Orhan'ın bunu kabul etmesi' Şayan-ı dikkattir. Bkz. Barkan, Ö.L., 'kolonizatör Türk Dervişleri', s. 290-291. Buna benzer kayıtlar için bkz. aynı makale, s. 352-353.

8 Bunlardan Çimen de Musa Baba, Zaviyesi, Zağrada Kılıç Baba zaviyesi, Dimetokada Kızıl Deli ve Varna yakınlarında San Saltık Baba Türbesi bunlara misaldir. Barkan, Ö.L., 'Kolonizatör Türk Dervişleri', s. 293-294.

9 Bkz. Akdağ, M., Türk Halkının Dürlik ve Düzenlik Kavgası, 'Celali İsyanları', Ankara, 1975, s. 446-447; Savaş, S., Bir Tekkenin Dini ve Sosyal Tarihi 'Sivas Ahî Baba Zaviyesi', İstanbul, 1992, s. 105.

menakıbı ve diğer kayıtları gözden geçirelim. Menkabe lügatte öğülecek iş hareket ve meziyet manasındadır. Bu menkabe kelimesi, çoğul şekliyle menakıb-Tasavvufta tarikat kurucularının, Şeyhlerin ve Velilerin menkabelerini, veya bazı tarihi kişilerin hal tercemelerini ihtiva eden eserlerin genel ismi olarak da kullanılmıştır(10). İşte bu manada Veli Baba menakıbı(11) diye bilinen bir eser de Veli Baba'dan kalan eşyalar arasında bulunmaktadır(12). Menakıbın başında "Hâzâ tercüme-i menakıb-ı Seyyid Veliyü'd-din Gazi min evlâdî'l-Aleviyyeti'l Hüseyiniyye(13) ibaresinin hemen üstünde "Sadât-ı Aleviyye-i Hüseniyye'den Veli Baba Hazretlerinin Lisan-ı fesâhat-ı beyân-ı Arabiden Lisan-ı Türkiye tercüme buyurdúğu ve Evrâd-ı üsbü'yyelerini ve mücmelen şecerelerini müstemil kasâidlerini ve evlâd-ı evlâd-ı evlâde ilaveyi havi olmak üzere bir menakıb-ı alidir (Sene, H. 1313) yazılıdır(14). Bu girişte ifade edildiğine göre muhtemelen menakıb Veli Baba'nın dedesi Seyyid Veliyü'd-din Gazi'ye ait olup, Arapça olarak yazılmış fakat Veli Baba tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Veliyü'd-Din Gazi'nin de lakâbının Veli Baba olmasından veya Veli Baba'nın Türkçeye tercümesinden veyahut da yapmış olduğu ilavelerden dolayı Veli Baba Menakıbı adıyla zikredilmiş olabilir(15). Beşyüz dokuz sayfalık menakıb'ın muhtevasına gelince, ilk sayfalarda Hazret-i Adem'den Hazret-i Muhammed'e kadar Şit, Nuh, Lokman, Salih, İbrahim, Musa, Şuayb, Yahya ve İsa peygamberler hakkında menkabevi bilgiler bulunmaktadır. Daha sonraki sayfalarda Hazreti Muhammed, Hazreti Ali, Fatimetü'z-Zehra ve evlâdları ile ilgili tarihi hikayeler yer almaktadır(16). Bunu Takîben Hazreti Ali ve Ehl-i Beyti öven sözlerle, Muaviye

10 Ateş, A., "Menakıp" mad. İslam Ans., C. 7. Menkabenin çoğulu menkabeler manasına gelen bu kelime menakıbnâme yerine de kullanılmıştır. Yayın olmamakla birlikte vellerin gösterdikleri kerametleri ihtiva eden hikayeler içinde kullanılmıştır. Geniş bilgi için bkz. Ocak, A.Y., Kültür Tarihi Kaynağı Olarak Menakıbnâmeler (Metodolojik Bir Yaklaşım), Ankara, 1992, s. 27-39.

11 Bu menakıb "Veli Baba Menakıbnâmesi" adıyla neşredilmiştir. Bkz. Noyan, B., Veli Baba Menakıbnâmesi, İstanbul, 1993.

12 Bugün yazma olarak tek nüshası bilinen bu Menakıb Veli Baba Sülalesinden olduğu belirtilen Takyüddin Öztoprak'ta bulunmaktadır. Bu eser için "Menakıbnâme" yerine "menakıb" ismini kullandık çünkü eserin girişinde bu ad kullanılmıştır.

13 Devamında "Bismillahirrahmanirrahim El-hamdü Rabbi'l-Alemin ve's-Salat ü ve's-selâmü ala nebîyyina mühammedin ve lili ecme'in" ibaresi yer almaktadır. Bkz. Veli Baba Menakıbı s. 1.

14 Bkz. Veli Baba Menakıbı, s. 1.

15 Noyan, B., Veli Baba Menakıbnâmesi, Yazma olan nüshada ise Veli Baba Menakıbı diye bir isim geçmemektedir.

16 Veli Baba Menakıbı, s. 16-44.

ve oğlu Yezid hakkındaki rivayetler gelmektedir(17). Daha sonra da oniki imam ve otuzyedinci Abbasi hükümdarı hakkında bilgiler yer almıştır. Bundan sonraki uzunca bölümde Hazreti Peygamber'in eşkalinin tarifi ve Hazreti Ali hakkında övücü sözleri ve tasvirleri ile tasavvufa ilgili bilgiler yer alır. Bu kısımlar yazılırken sıkça Kur'an'dan ayetler ve bazı hadis-i şerifler zikredilmektedir(18). Bu bölümler arasında Hazreti Ali'den başlayarak Veli Baba'nın cedd ve ahfadının şeceresi hepsi birden sıralanmayarak aralıklarla değişik sayfalar arasında verilmiştir(19). Veli Baba'nın ecdadından Hasan ve Hüseyin Gazi'nin bu bölgeye nasıl gelip yerleştikleri atalarından Seyyid Cafer ve oğlu Uzun Er lakablı Ali Gazi ve Gül Battal Gazi'nin Osman Gazi zamanında katıldıkları muharebelerden ve Osmanlıların Rumeliye geçişinde Uzuner'in bulunduğu ve kahramanlıklarından bahsedilmektedir(20). Ayrıca Veliyü'd-din Gazi'nin kerametleri anlatılmaktadır. Veli Baba'nın Dergahını kurması, kendisinin şehid edilmesi ve onun kerametleri ile daha sonra dergahta tevlîyete geçenler zikredilmektedir (21). Veliyü'd-din Gazi'ye ait yer yer şiirlerde vardır.

Menakıbdaki ayrıca Uzun Er'in Orhan Gazi'ye taktim ettiği (s. 367-371) seksen altı beyitlik Arapça kasidesi, yine Arapça yazılmış dualar (s. 372-398), Arapça yazılmış evrad, bazı hastalıklara şifa olduğuna inanılan şiirler ve Veli Baba'ya ait şiirler (s. 402-499) bulunmaktadır. Bürücü Mehmed Takî ibn-i Ali'ye ait elli iki beyitlik bir kaside ve yine Mehmed Takîyüddin'e ait bir kaside ile son sayfada bir bitiriş yazısı vardır(22). Menakıb muhteva olarak ele alındığında hadiselerin geçtiği yerler ve zamanlar bazı küçük eksikliklerle birlikte bellidir. Menakıbdaki bahsedilen kişiler hayali değil gerçek şahsiyetlerdir. O çevredeki halk tarafından saygıyla karşılanmaktadır. Menakıbnamenin dili (belki sonradan ter-

17 Burada Muaviye ve Yezid'i kötüleyici ifadeler vardır. Muaviye ölürken Yezid'e vasiyeti, Muaviye ile Yezid'i (Hz. Adem'in cennetten çıkarılışındaki) şeytan ile Yılan'a benzetme gibi Veli Baba Menakıbı, s. 81-83.

18 Veli Baba Menakıbı, s. 181-227.

19 Bu şecere için bkz. Veli Baba Menakıbı, s. 92-161 (Yazmada bu sayfalar arasında metin içine serpiştirilerek verilmiştir).

20 Veli Baba Menakıbı, s. 195-205.

21 Veli Baba tarafından yazılmayan bu bölümleri kimin yazdığı belli değildir. Önceki bölümler için "Bu kitabı Veli Baba Hazretleri fevkalade muhtasar yazmıştır" diye bir ifade vardır Bkz. Veli Baba Menakıbı, s. 125.

22 "Son sayfada menakıb-ı aliye'yi Arabçadan Türkçe'ye neden çevirdiğini, anlatmış ve "Bu Menakıbın sahibi ceddim, Sadât-ı kiramdan Seyyid Veliyüddin Gazi ve sair mezkur ecdadımız eba an ceddin Arab İken mukadderatı İlahiyye Diyar-ı Türk'e gelip, Türkler ile mükaleme ide ide Arab Lisanını Türk Lisanına mezcedüb Lisan-ı arabî nısyân ile... bunun gibi arabîyyü'l-İbare kitaplarda, bir falde görülmeyüb metruk hükümünde kalmakla, Lisan-ı Türkiye kasâidleriyle Evrad-ı usbu'yyelerinden ma'adasını tercüme ettim..." diye belirtmektedir. Burada başka bir sebep olmalı çünkü daha Hasan Gazi ve Uzun Er'den itibaren Türk oldukları menakıbdaki belirtilmektedir.

cüme edildiği için) gayet sadedir. Tıp olarak da ilk bölümleri hariç biyografi mahiyetinde, bir özellik göstermektedir(23).

Kısaca muhtevasından bahsettiğimiz bu menakıb'dan başka Veli Baba Dergahı ile ilgili bir hayli belge bulunmaktadır(24). Bunlar arasında bir seçere kaydı Veli Baba'nın sağlığından çıkarılmış vakfiye(25) ve suretleri bin elli yedi yılında yapılmış Veli Baba Dergahını da ihtiva eden tahrir, kaydı ve çıkarılmış sureti Mahkeme-i Teftişin çeşitli tarihlerdeki yazıları fetevahaneden alınan yazılar, beratlar, arz-ı haller, maliye kaleminden çeşitli zamanlarda alınan yazılar, mahkeme hüccetleri kaza ve vilayet makamından alınan yazılar ve çeşitli belgeler bulunmaktadır. (Bunların az bir kısmını ekte sunduk). Bu tür kayıtların bir çoğu zaviyedarlar arasındaki çeşitli anlaşmazlıklardan dolayı verilmiş belgelerdir. Bu belgelerin bir çoğunu da Musa Kazım oğlu Mehmed Takıyü'd'din uzun zaman uğraşarak çıkartmıştır(26).

Burada Menakıba ve bu belgelere dayanarak Veli Baba ve Zaviyesi hakkında bilgi vermeye çalışacağız. Veli Baba XVII yüzyılda Hamid Sancağına bağlı Uluborlu kazasına tabi Uluköy'de hayat sürmüş bir Bektaşî dervişidir. Menakıb'da zikredildiğine göre Uluborlu yöresine, Veli Baba'nın ecdadı çok önceleri gelmiştir. Uluborlu'nun Türklerle Bizanslılar arasında birkaç defa el değiştirdikten sonra 1182 tarihinde bütünüyle Selçuklular'ın eline geçtiği bilinmektedir(27).

Menakıbda Veli Baba'nın ecdadının Abbasi halifesi tarafından buraların fethi için gönderildikleri belirtilmektedir. Fakat menakıbda zikredilen tarihlerde Selçukluların buraları fethederek bölgenin hakimiyetini ellerinde bulundurdukları görülmektedir(28). Bu bölgeye gelişleri ve fetihleri menakıbda şöyle anlatılmaktadır. "... Ceddimiz Hz. Hüseyin Efendimize Şeref-i nisbetleri derkâr olan ve Medine-i Münevvere'den Kûfe'ye ve ondan Bağdad ve Malatya'ya ve andan Hamid sancağına evvela muharib ve sonra tevatun idüb

23 Menakıbnamelerin bu özellikleri için bkz. Ocak, A.Y., Menakıbnameler, s. 32-39.

24 Bu belgeler de Takıyüddin Öztoprak'ta bulunmaktadır (fotokopilerini bize verdiği için kendisine teşekkür ederiz).

25 Daha sonra çeşitli vesilelerle 1047 tarihli olan bu vakfiyenin suretleri yapılmıştır.

26 Bu biraz zor olmuş ki bir belgenin arkasında şu ibare vardır "Zinhar ve Zinhar bu evrakları zayi etmeyiniz bir zamanı gelirden pek büyük işe yarar ve son derece muhafaza ediniz. Seyyid Takıyüddin Efendi Merhum yirmi üç sene der Alhyeye bu uğurda, ayda on iki kırmızı İra sarf etti nihayet cümlesine muvaffak oldu idi... yine bir vakti gelir gören gözlerinizi gibi cemi evrakları vikaye ve muhafaza idiniz vesselam 23 Mart 1342."

27 Turan, O., Selçuklular Zamanında Türkiye İstanbul, 1971, s. 214.

28 Zikredilen Abbasi halifeleri ve zamanlar tarih olarak doğrudur. Fakat buralara gelip fethi hareketinde bulunmaları bölgenin fethi tarihi ile uyaşmamaktadır.

sakin bulunan Sadât-ı Aleviyyunun siret-i merziyye ve ahvali pesendi'de..."(29) daha sonraki bölümlerde bu anlatım devamla "Seyyid Hasan Gazi'yi(30) Malatya'dan Halife-i Bağdad celb idüb kendisine vafir asker virüb Konya havalisine Eğridur, Uluborlu ve Kışbor ve Tatar Han ve Sart ve İtkara Şehridenmekle meşhur Uluköy ve Çanlı Kinise taraflarına cihad için gönderildi. Müşarun İleyh Seyyid Hasan Gazi bu kal'aları feth edip gerü Bağdad'a geldi. Tekrar adları mürur iden kal'alarda bulunan Rumlar tuğyan ettiler. Müslümanlara eza ve cefa etmeye başladılar. Binaenaleyh Hasan Gazi yine leşker ile gelüp azim muharebeler oldu. Çanlı Kinise feth olmuştu(31). İt Kara Şehrinde Rumlarla olan muharebede Hicret-i Nebeviyye'den beşyüzdoksan üç sene sonra kırk yedi yaşında olduğu halde şehid oldu. Zeyl-i Cebel'e defn olundu. Ol şehrin nam-ı diğerine "Ulugün" dirlerdi. Badehu hicret-i Nebeviyye'nin (H. 623/M. 1226) senesinde Müşarun ileyh Seyyid Hasan Gazi üzerine Çanlı Kinise taşlarından, azim dergah ve Cami bina ettirilmiştir..."(32). Bu ifadelerle birlikte bölgeye nasıl gelip yerleştikleri ve bölgenin iskanını sağladıkları açıkça şu ibareden anlaşılmaktadır:

"Seyyid Zeyd-i Sadis Uluborlu'dan Malatya'ya dönüp, Malatya'dan evlâd ve mallarını alıp Ulugün'e geldiler, gördüler ki Rumlar gelip Şehri yakub yıkub harab ve turâb idüp firar etmişlerdir ve Uluborlu'yu muharasara etmişler Zeyd-i Sadis Devlet-i Selçuki'den yardım istedi. Ve onbeşbin asker yardım geldi. Uluborlu'yu muhasara iden Rumları sürdürdüler ve evlâd-ü iyalleriyle dergah-ı şerifleri bulunan ve harab ve yebab olan Uluköy karyesine kondular..."(33).

Veli Baba'nın atalarının yerleştiği bu köyün adı, Menakıbdaki önceleri "it karaşehri" diğer ismiyle Uluköy ve Ulugün(34) olarak zikredilirken, vakfiyede

29 Veli Baba Menakıbı, s. 92.

30 Şecerede ismi Zeyd-i Hamis'den sonra Hasan el-Gazi olarak zikredilmektedir.

31 Bu tarihlerde bir kanşıklık olmalıdır (H. 593/1196 m) Uluborlu Selçukluların hakimiyetindedir. Bizanslıların Uluborlu'yu zabtı 1120 tarihindedir. Bkz. Turan, O., Selçuklular Zamanında Türkiye, s. 161.

32 Veli Baba Menakıbı, s. 195-196. dergah'ın yapımında mimar olarak Mimar Mustafa Paşa diye biri görevlendirilmiş fakat Mustafa Paşa'nın vefatıyla Cami'nin kubbeleri yapılmayarak açık kaldığı ve daha sonra Rumların buraları işgali ile dergahı yıkıldıkları belirtilmektedir. Bu rivayet doğru kabul edilirse daha Selçuklu döneminde burada dergahın bulunduğunu kabul etmek gerekir ki bu durumda dergah ya tamamen yıkılmıştır veya bu kayıt hatalıdır. Çünkü kitabesinde yapıldığı tarih belirtilmiştir.

33 Veli Baba Menakıbı, s. 198; ayrıca Moğol-Türkmen mücadeleleri sırasında Moğollarla yaptıkları muharebe ve değahta kabri bulunan Hüseyin Gazi Paşa, kardeşleri Ali Gazi, Mustafa Gaziler'in bu muharebede şehid oldukları belirtilmektedir.

34 Bkz. Veli Baba Menakıbı, s. 195-196; Defter-i Hakani kayıtlarına Bkz. Belge No: 5.

Legüb(35) bazı kayıtlarda ise zaman içinde Ligüb(36), Ülgüb(37), ilgüb(38), Ulugüb(39), ilegüb(40) isimleri ile anılmıştır(41).

Böyle bir köye gelip yerleşen Veli Baba'nın büyük dedeleri Şecerede de belirtildiği üzere kendilerini Hazret-i Hüseyin'e kadar kesintisiz olarak bağlamaktadırlar(42). Atalarının Medine'den Küfe'ye, Küfe'den Bağdat'a, Bağdat'tan Malatya'ya ve Oradan da Uluborlu'ya geldikleri menakıbdan zikredilmektedir(43). Bunu zikretmelerinin sebebi herhalde kendilerinin Sadâtdan olduklarını kuvvetlendirmek için olsa gerektir. Çünkü böylece dervişler kendilerini dini önder olarak çevreye daha kolay ve etkili bir şekilde kabul ettirmektedirler. Aynı zamanda Anadolu Selçuklular ve Osmanlı Devletinin kuruluş döneminde hükümdarların bazı imtiyazlarına da nail oluyorlardı(44). Bilhassa Osmanlıların teşekkül döneminde devlet de siyasi otoritesini kuvvetlendirmek için bunların siyasi nüfuzundan faydalanmaya çalışmıştır. Sadâtdan geldiklerini gösteren şecere için menakıbdan şu açıklama yapılmaktadır. "... Hz. Fahr-i kâinat Efendimizden Hz. Ali'ye ve O'ndan da sıbt-ı Peygamberi ki ferzend-i alisi Hz. Hasan ve Hüseyin'e ve böylece ekabirden ekabire ve imandan imama ve valid'den valide bi't-teselsül nihayet şimdiki halde şerefyab-ı feraset-i Muhammediye ve post-nişin-i irşad-ı tarikat-ı aliyeye olan alevî zadeganına rehîni ittisal olan tarikat-ı aliyeye-i mezkûre müşarun ileyhima suret-i teselsülünü iş bu şecerede beyân ittim..."(45).

35 12 Receb 1047 Tarihî Vakfiye bkz. Belge No: 3.

36 Rebi'ul-evvel 1294 tarihli Berat; 2. Rebi'ul-evvel 1312 tarihli Berat, Bkz. Belge No: 6-7.

37 9 Ramazan 1334 tarihli Berat, Belge No: 8.

38 Şahitlik belgesi, Bkz. Belge No: 16.

39 Bkz. Belge No: 5.

40 Evkaf-ı Hümâyun Tezkeresi Bkz. Belge No: 4, Yöre halkı arasında da bu isimle zikredilmektedir. Bu ismin verilmesi ile ilgili bir hikaye anlatılsa da, doğru değildir. Hikaye için bkz. Karatürk, M., İki Çihan Hazineden Seyyid Veli Baba Sultan ve Türbesi, Ankara (tarihsiz), s. 10.

41 En son ilegüb adını taşıyan, 1948 yılında Uluğbey olarak değiştirilmiş ve Uluborlu'dan ayrılmış, Samsat'ta bağlı kasaba haline getirilmiştir.

42 Bkz. Veli Baba Seceresi.

43 Menakıb'da "Hazret-i Hasan ve Ceddimiz Hz. Hüseyin Efendimiz'e Şeref-i nisbetleri derkâr olan Medine-i Münevvereden Küfe'ye ve andan Bağdat ve Malatya'ya ve andan Hamid Sancağına (o zaman Hamid Sancağı henüz yoktu herhalde tercümede bu kullanılmıştır) evvela muharib ve sonra tavattun idüb sakin bulunan Sadâtdan aleviyyunun sıret-i marziyye ve ahvali pesendide tarikat-ı aliyeleri akvem ve a'dil terâk cümlesindedir" denilmektedir. Veli Baba Menakıbı, s. 90.

44 Ocak, A.Y., "Emir-i Sultan ve Zaviyesi" Tarih Ens. Dergisi, Sayı. 9, s. 168.

45 Veli Baba Menakıbı, s. 92.

Bu tür ibare bir kaç defa tekrar edilmektedir ki bu da ailenin nüfuzu hakkındaki görüşümüzü kuvvetlendirmektedir.

Kol olarak Hz. Hüseyin'e bağlanmış olsa da Malatya taraflarından bu bölgelere göç etmiş, Anadolu'ya ilk gelen Arab gazilerinden ya da Ahmed Yesevi tarafından Maverünnehir'de kurulan(46) ve kısa zamanda Türk aşiretleri arasında hızla yayılan ve Türk göçleri ile Anadolu'ya taşınmış Yesevi tarikatine mensub bir aileden olmaları muhtemeldir(47).

Aileden şecerede isimleri geçen Seyyid Cafer ve Uzun Er lakablı Ali el-Gazi'de Osmanlı Beyliğinin kuruluşunda Osman Gazi'nin daveti üzerine gelip İnegöl taraflarında bir çok gazaya katılmışlardır. Hatta Uzun Er, Süleyman Paşa ile birlikte Rumeli'ye geçmiş ve fetihlere iştirak etmiştir(48). Daha sonra ki gazalarda oğlu Cafer'de Gelibolu'da şehid olmuş ve babası Uzun Er bir müddet sonra Uluköy'e dönmüştür. Uluköy'de iken bir gün, Hacı Bektaş Veli köye gelip kendisini irşad etmiştir(49). Böylece aile Bektaşiliğe de intisab etmiştir. Bundan sonra dervişlerin isimlerinde "Baba" ve "Dede" tabirleri kullanılmaya başlanmıştır. Ailenin fertlerinde eli silah tutanlar zaman zaman Osmanlı Ordusuyla gazalara iştirak etmektedirler ki bunlardan biri de Gül Baba'dır. Kanuni Sultan Süleyman zamanında (H. 948/M. 1541) vukubulan Budin fethine Kanuni'nin daveti üzerine Seyyid Veliyü'd-din Gazi oğulları, Gül-Dede lakablı Seyyid Cafer (50) ve Sünbül-Dede lakablı Hüseyin el-Veli ile birlikte katılmış ve savaşta oğullarından Seyyid Cafer Şehid olmuştur. Bu Seyyid Caferle ilgili değişik bazı rivayetler bulunmaktadır(51). Bu rivayetlerden en ziyade itibar göreni, Evliya Çelebi'nin babasından naklen rivayet ettiği malumdur. Buna göre aslen

46 Ahmed Yesevi ve Yesevilik için bkz. Köprülü, F., Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, Ankara, 196, s. 61-118.

47 Veliyüddin Gazi'nin oğulları ile birlikte Horasan'a gidip geldiklerinden hatta Gelincik Ana (Fatmetü'z-Zehra'yı Horasan'dan getirdiğinden bahsedilmektedir. Bkz. Veli Baba Menakıbı, s. 299; Süleyman Sami de Horasan'dan geldiğini yazmaktadır. Bkz. Bözüzade Süleyman Sami, Isparta Tarihi, s. 128.

48 Veli Baba Menakıbı, s. 201.

49 Burada Hacı Bektaş Veli'yi Uzun Er irşad etmiştir gibi bir yanlış ibare kullanılmıştır. Bu mümkün görülmemektedir. Veli Baba Menakıbı, s. 206-207.

50 Bu araştırmalar için bkz. Fahreddin, Tarihî Osmanî Encümeni Mecmuası, S. 15, s. 962-965; Erdem, T., Gül-Baba, Ün Mecmuası, II. sayı 19, Isparta 1935, s. 270; Lajos, F., Budapest Törtene III Budapest A Törökörban, Budapest, 1944; Aynı müellif, Gül-Baba etie Bektasi derk'ah de Buda, Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae 4, 1951, s. 1-18; Ágoston, G., 16-17 nci asırlarda Macaristan'daki Osmanlı Aydınları, Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi Tebliğler, III, Türk Tarihi C. 1, İstanbul, 1986, s. 6, Daha fazla bibliyografya için bkz. Köprülü, O.F., "Gül-Baba" mad. İslam Ansiklopedisi IV, 832-833.

51 Bu rivayetler için bkz. Fahrettin, TOEM, S. 15, s. 963-964.

Merzifonlu olan Fukara-i Bektaşiyân'dan Gül-Baba Fatih Sultan Mehmet, II. Bayezid, Yavuz Selim ve Kanuni Süleyman devrinde yaşamış ve birçok gazaya iştirak etmiş, nihayet 948/1541 yılında vuku bulan Budin fethinde şehid olmuştur. Cenaze namazı zamanın Rumeli kadiaskeri Ebu's-Suud Efendi tarafından Kanuni Sultan Süleyman'ın da hazır bulunmasıyla kıldınlarak Budin toprağına defn edilmiştir(52). Seyyid Cafer'le ilgili Evliya Çelebi'nin bu rivayetindeki fukara-i Bektaşiyân'dan olması, savaşa iştiraki ve şehid düşmesi hadisesi doğru olmakla beraber, Merzifonlu olduğu, Fatih ve Kanuni ile birlikte gazalara katıldığı, hakikate uymasa gerektir. Zaten bu zaman olarak da pek mümkün değildir. Bu durumun izahı ise, her iki hükümdar devrinde yaşamış iki ayrı Gül-Baba'nın mevcut olduğu ve bunların birbirine kanşınmış olabileceğidir(53). "Gül-Baba"(54) veya "Gül-Dede" lakabı için de yine bazı farklı izahlarda bulunulmuştur(55). Bunlar içinde Gül yani Çiçek'le ilgili olarak yapılan izah doğru olabilir. Fakat menakıb'da Seyyid Cafer'in babası Seyyid Veliyü'd-din Gazi, oğluna ismini koyarken kendil dedelerinden Gül-Battal'ın ismini yani Cafer adını koyduğu ve O'nu Gül-Dedem diye, diğer oğluna da Hüseyin Gazî'nin ismini vererek Onu'da Hüseyin Gazim ve Sünbül-Dedem diye sevdiği belirtilir (56). Buradan anlaşılacağı üzere Gül-Baba lakabı, Seyyid Cafer'e daha çocukken verilmiş, dedelerinden kalma bir lakab olup, kendisinin gülü sevdiği veya tacının tepesinde gül taşıdığı için verilmemiştir. O halde Gül-Baba Isparta'nın Sernikent kazasına bağlı İlegüb (Uluğbey) köyünden olup, babası, Sadattan Yalın Kılıç (Yalıncağ Dede) lakablı Hüseyin el- Veli'nin oğlu Kutbu'l-Arifin Veliyü'd-din

52 Bu rivayet seyahatnamede şu şekilde zikredilmektedir "İlk defa burada Gül-Baba teslim-i ruh idüb Süleyman Harî namazına hazır olarak ibtida Ebu's-Suud Efendi namazını kılub Budin hakline defn eylemiştir. Gül Baba Fukara-i Bektaşiyândan olup Fatih, Bayezid, Sellm, Süleyman Hanlarla cemlî gazalarda mevcut olub..." Bkz. Evliya Çelebi, Seyahatname, C. VI, İstanbul, 1318, s. 225.

53 Köprülü, O.F., Fatih devrinde Gül Mehmet Dede diye başka birinin yaşadığını ve bunların birbirine kanşındığını hatta II. Bayezid devrinde de İstanbul'da Gül-Baba adlı başka bi şahsın da bulunduğuna işaret etmektedir, bkz. Gül Baba" mad. İslam Ansiklopedisi IV, 832-833; Naci Kum'da Cevri Tarihinden aynı rivayeti naklederek bunların birbirli ile kanşındığını belirtmektedir. Kum, N., Gülbaba'nın elde ettiğimiz izleri, İn Mecmuası, Sayı 26-27, Isparta, 1936, s. 380.

54 Gül Baba'nın mısali mahlası ile şâirler yazdığı ve Hurufî şâirler arasında yer aldığı bilinmektedir. bkz. Kum, N., Gülbaba'nın Elde Ettiğimiz İzleri", İn Mecmuası, s. 26-27, Isparta 1936, s. 380-384. "Güldeste" adlı yazmamecnuada "Vişana'da Medrun Gül-Baba yani ismi diğeri Mısallî" diye başlık olsa da, Hurufîliğin temsilcilerinden olan Mısallî'nin 966/1558'de hayatta olması aynı şahıs olma ihtimalini doğrulamamaktadır. Bkz. Abdülhakî Gölpinarlı, Hurufîlik Betinleri Kataloğı, Ankara, 1973, s. 78, Gâbor Ağoston'da aynı konuya dikkat çekmektedir. bkz. Ağoston, G., 16-17, asırlarda Macaristan'da Tasavvuf ve mevlevilik, I. Milletlerarası Mevleâna Kongresi, (3-5 Mayıs 1987), Konya, 1988, s. 223.

55 Bu ileri sürülen fikirler için bkz. Köprülü, O.F., "Gül-Baba" mad, İ.A. IV, 832-833.

56 Veli Baba Menakıbı, s.239

Gazidir. Asıl adı Cafer olup doğumu belli olmamakla beraber 1541 yılında Budin'de şehid olmuş bir Bektaşî dervişidir. Ali ve Hüseyin adında iki tane de oğlu vardır(57).

Veli Baba ise Sadât'tan es-Seyyid Veliyü'd-din Gazi'nin oğlu Sünbül Dede lakablı Hüseyin el-Gazi'nin oğludur. Veli Baba'nın H. 949 yılı başlarında dünyaya geldiği belirtilmektedir(58). Veliyü'd-din Gazi'nin üç oğlundan Seyyid Cafer Budin'de, Seyyid Ali Romanya'da üçüncü oğlu Veli Baba'nın babası olan Seyyid Hüseyin Gazi'de Cezayir'de şehid olmuştur. Bu sebeble Veli Baba küçük yaşta yetim kaldığı için dedesi Veliyü'd-din Gazi onu yanına almış çocukluğu dedesinin yanında geçmiştir. O'nu daha iyi tanımak için burada Veli Baba'nın gençlik yılları nasıl geçti? Yetişme şekli nasıldı? Kişiliği nasıldı? Kaç yaşlarında vefat etti? Ne ile meşgul oldu? gibi sorulara cevap bulmak gerekir.

Veli Baba'nın doğum tarihini tam doğru kabul etmesek bile, babası vefat ettiği zaman küçük yaşta olduğu malumdur. Bu sebeble yaklaşık 1542 ile 1550 yılları arasında dünyaya gelmiş olabilir. Vefat tarihinin H. 1057/M. 1647 yılı olduğu kesin bellidir(59). O halde yukardaki H. 949 yılını kabul edersek Veli Baba, yüzbeş, en düşük ihtimali ele alırsak doksan yedi yıl hayat sürmüş olabilir. Veli Baba'nın yetişme şekli, gençliği ve dünyevi işleri hakkında hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Fakat belirli bir yaşa geldikten sonra kendisini ibadete adanmış bilinmektedir. Bu sebeple asıl adı Seyyid Hüseyin Veli olduğu halde Veli Baba diye tesmiye edilmiştir(60). O'nun dini yaşayışına ait mekanlardan biri çilehanesidir ki sık sık gidip ibadette bulunduğu bu yer bu güne kadar gelebilmiştir(61). Dini hayatına dair en fazla anlatılanlar ise O'nun menkabeleri yani kerametleridir. Bunlardan bazılarını saymak gerekirse; menkabelerde sık görülen vahşi hayvanları itaate alma ve zorda kalan kişiye yardım etme motifinin anlatıldığı bir menkabedir. Kölesi ile Uluborlu'dan Uluköy'e Veli Baba'yı ziyarete gelen bir kadına kölesi yolda sarkıntılık yapmak ister, kadının yal-

57 Bu bilgiler hem Menakıb'daki bilgilere hem de Veli Baba'ya dair diğer kayıtlara uymaktadır. Bu kayıtlar arasındaki şecere yaklaşık elli altı kişi tarafından şahit olarak tasdik edilmiştir. Bkz. Belge No: 2; Veli Baba Zaviyesinin türbe kısmında On kişinin kabri vardır ki bunlardan biri boştur ve üzerinde Gül-Baba (Seyyid-Cafer)'nin makamı olduğu belirtilmiştir.

58 1208 tarihinde düzenlenen bu belgede 949 tarihinde doğduğu zikredilmiş. Bkz. Belge No: 2, fakat aynı yerde babasının Cezayir'de değil de Romanya'da şehid olduğu yazılıdır. Halbuki Menakıb'da, Cezayir'de şehid olduğu açıkça belirtilmiştir.

59 Bkz. Tarih-i Naima, C. IV, s. 240-241.

60 Bkz. Veli Baba Şeceresi.

61 Veli Baba'ya ait olduğu bilinen bu çilehane Hüseyin Kutay'ın evinin alt katındadır ve yıkılmadan kalabilmiştir.

varması fayda vermez, en sonunda kadın yardım için "yetiş Veli Baba" diye bağıır ve o anda bir yılan çıkararak kölenin elini sokar ve köle ölür. Hemen bir atlı gelip kadını evine götürür. Bir başka kerameti, kaybolan eşyayı bulma şeklinde tezahür eder. Yani evlenmiş bir ailede gelinin altınları kaybolmuştur. Kocası sabah erkenden evden ayrıldığı için gelin kocasından şüphelenir ve Veli Baba'ya gelirler, Veli Baba altını başkasının çaldığını bilir ve koyduğu yeri tesbit ederek altınları bulur(62). Bir kimsenin ne zaman öleceğini bildiğine dair kerameti de şöyle anlatılır; Kendi değirmeninde çalışan bekçisinin soması üzerine ne zaman öleceğine dair bazı bilgiler verir ve bu durum gerçekleşir. Hastaları iyileştirmesi ise, buraya yakın Abdul Cabbar adlı köyde çocukların kulaklarına ve burnuna giren sinek ve haşâratın sebep olduğu çok acı veren yaraları dergahdaki kandillerinin yağını sürerek iyileştirmesidir. Yine çok hasta olan birinin hastalığını orada bulunanlara taksim ederek hastayı iyileştirmiştir. Yabani hayvanlarla konuşması; Bir gün kırdı bir tavşanı yanına çağırıp, onunla konuştuğu şeklinde anlatılır. Az yiyecek çok insanı ve hayvanı doyurması ile ilgili olarak anlatılan ise şudur; Murtaza Paşa'nın askerlerini bir tabak pilav, atlarını da bir torba yemle doyurmuş, O'da karşılığında dergahı inşa ettirmiştir. Zaten diğer menkabelerde de bunlara benzer birçok konu işlenmiştir(63). Veli Baba'nın kendisi belki ibadet ve itaatiyle meşgul sade bir derviş olabilir. Fakat bu menkabelerden de anlaşıldığı gibi, toplum O'na, bu menkabeleri izafe ederek, daha etkili bir dini nüfuz kazandırmıştır. O bulunduğu çevrede herkesin derdini dinleyen, meselelerine çözüm bulmaya çalışan, herkese iyilik ve yardım eden bir şeyh olarak kabul edilmiştir. Bu sebeple gerek halk ve gerekse idareciler tarafından her zaman saygı görmüştür.

Veli Baba'nın Cafer, Hüseyin ve Mustafa adında üç oğlu vardır. Kendisi kurmuş olduğu dergahda günlerini geçirirken, yine dergahda bulunan Kebiz aşiretinden evli, Kara Dehmen adında birinin bir oğlu dünyaya gelmiştir(64). "Adını koyması için Veli Baba'ya getirirler. Veli Baba'da ismini Haydar koyar. Haydar biraz büyüyünce Veli Baba Onu kız kardeşi Şehribanu ile evlendirir. Haydarın da bir oğlu olur. O'nun adını da Veli Baba, Mehmet koyar ve küçükken, yeğeni Mehmed'i çok sever ve devamlı yanında dolaştırır. Kara Haydar bir gün Kebiz aşiretinden bazı kişilerle dağa çıkıp şakiliğe başlar. Anadolu

62 Veli Baba Menakibi, s. 430.

63 Bu motifler için bkz. Ocak, A.Y., Kültür Tarihi Kaynağı Olarak Menakıbnameler, s. 75-95.

64 Veli Baba Menakibi, s. 332.

Vallsi Veli Baba'ya haber gönderip Kara Haydar'ı şakilikten vazgeçirmesini ister. Veli Baba bir çok defa nasihatte bulunur fakat şakilikten vazgeçiremez. Bunun üzerine kardeşi Şehribanu Kara Haydar'dan ayrılır. Kara Haydar gündüzleri dağlarda geceleri de köyde kalmaktadır. Bir gece Kara Haydar'ın evini basıp O'nü katlederler. Fakat katilin kim olduğu belli değildir. Bunun üzerine Veli Baba'ya düşman olanlar hemen Veli Baba aleyhine tezvîrata başlarlar ki bunlar arasında İran tarafından gelip bu köye yerleşen Saçlı Koca adında bir kişide bulunmaktadır.

Bir akşam Kara Haydar oğlu Mehmed iki arkadaşı(65) ile birlikte Saçlı Koca'nın evine gelirler. Kara Haydar Oğlu Mehmed'e Veli Baba Senin baban Haydan öldürttü ve anneni boşattı. Her ne kadar dayın olsa da hemen öldür babanın kanını bırakma diye telkinde bulunmuşlardır. Kara Haydaroğlu Mehmed'de(66) Söğüt dağına çıkıp adamlarını toplar ve bir gece dergahı basıp, Veli Baba'da dahil ailesinden 8 erkek 10 kadını öldürerek dağa çekilir. Veli Baba'nın cenazesi dergaha atalarının mezarlarının yanına defnedilmiştir(67). Menakıbdan anlatılan bu hadise, Naima'nın verdiği malumata da aynen uymaktadır. Sadece hadisenin tarihi farklıdır(68).

Bu şekilde ömrünü tamamlayan Veli Baba sağlığında iken, Anadolu Valisi Murtaza Zor Paşa'dan dergahın yaptırılmasını ister. Murtaza Paşa'da Isparta mütesellimine bu işin yapılmasını emreder(69) Bu şekilde kurulan dergaha Veli Baba 1047/1637 tarihinde kendi mülklerini vakfederek bir vakfiye düzenlemiştir. 12 Receb 1047 tarihli bu vakfiyeyi yirmiden fazla şahid huzurunda Uluborlu Kadısı el-Hac Üveys bin Mehmed tasdik etmiştir.

65 Bu iki kişi menakıbdan Dömbek Oğlu ve Kara Ahmet Oğlu olarak zikredilmektedir.

66 Karahaydaroğlu hk. Bkz. Erdem, T., "Kara Haydaroğlu Mehmet" Ün Mecmuası, S. 26-27, s. 373-376; Babasından daha fazla şekaveti hk. bkz. Konya Şer'iyet Sicli 2/288; İ. H. Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, C. III/1, s. 311.

67 Veli Baba Menakıbı, s. 332-340

68 Menakıbdan zikredilen bu malumat Naima'nın kayıtlarına da uymaktadır. "Birkaç seneden beri Anadolu Vilayetinde gezüb ebna-i Sebilî Soyub kerbanları bozan harami Kara Haydar nam Şakî bu esnalarda Hamid kasaşatından Uluborlu'da meşhür Veli Baba tekkesine varup yatırken bazı kimseler Şakî-i Mezbun katî ittikten sonra Oğlu Mehmet nam Şakî bir gece intikam için Veli Baba tekkesini basıp müteallikati ile cürmesin katî idüp ve yanına birkaç eşkiya cem idüp babasından ziyade zirve-i fesade uruc ve Söğüt dağında huruc eyledi bkz. Tarih-i Naima C. IV, s. 240-241, Menakıb'de Kara Haydaroğlu Mehmet'in Söğüt Dağı'na çıkışı ve Veli Baba'yı öldürme olayı H. 1048 tarihinde zikredilirken, Naima'da H. 1057 vekayil arasında kaydedilmiştir.

69 Bu durum türbe kitabesinden de anlaşılabilir. Daha önce yapılan tahrirlerde Dergahın ismi zikredilmemektedir. Yalnız 1530-yılında yapılan tahrirde köy Ulugüb olarak geçmekte ve Köy'de 19 hane, bulunduğu 2 tane Şeyh-i zaviye zikredilmektedir. Bkz. 438 numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defteri (937/1530) Ankara, 1993, s. 273.

Bu vakfiye'ye göre:

1. Uluborlu tevâbi'inde legüb nam karyede bulunan kendi mülkü olan kadı evi demekle bilinen evi bütün tevâbi ve levahik ve tarayık ve mürafıkı ile,
2. İki kıta bağını meyveli ve meyvesiz ağaçlarıyla
3. Bir misafirhane ve bir aşhane'yi
4. Üç kazan ve iki sofrâ sahanını,
5. Yassıviran sınırında bulunan Davud değirmeni adıyla bilinen kendi değirmenini vakfetmiştir.

Vakfiye şartında ise kendi hayatta olduğu müddetçe, kendisi mutasarrıf olacak, ölünce büyük oğlu Hüseyin Baba Makamına kaim (yerine geçecek) ve mutabına naib olup, zikredilen evde oturup değirmenden ve bağlardan hasıl olan mahsulatı misafirhanede ayende ve revendeye (gelip-gidenlere) yemek için sarfedecektir. Hüseyin Baba öldükten sonra da Vakf-ı mezburun erkek çocuklarına ve onlarında erkek çocuklarına olmak üzere nesilden nesile intikal suretiyle tevliyeti devam edecektir. Şayet hiç erkek evlâd kalmazsa, beldenin hakimine havale olunup, vakfının kız çocuklarının bunu devam ettirmesi sağlanacaktır. Vakfın şartları bu şekilde açıklanmış ve mütevelliyeye teslim edilmiş, mütevellî de alıp kabul etmiştir(70). Vakfiyesi bu şekilde düzenlenmiş olan dergaha aynı köyün yani ulugün köyünün daha önce tımar dahilindeki miri arazisi, 19 Zil-hicce 1053 tarihinde tashih kılınmıştır(71). Bu tımar gelirini kısa bir zaman sonra erbab-ı timardan Ali adında bir şahıs bir yolunu bularak berat çıkartıp kendi üzerine alarak, zaviyenin şeyhine haksızlık etmişse de (11-20) Rebiu'l-ahir 1057 tarihinde tekrar geri zaviye üzerine alınmıştır. Aşâr ve rusumu zaviyeye ait olan, bu köyün, sınırın şu şekilde belirtilmiştir(72):

Yelbeleni, Tekne Kaklık ve Yanı(yalnız) Ali'ye kadar,

Oradan Aktaş ve Sarıtaş'a kadar,

Oradan Gömüler Gediği ve Orta Yol'a kadar,

70 Bkz. 12 Receb 1047 tarihli Vakfiye Belge No: 3.

71 Zikr olunan 4084 akçe yazar Ulugün nam karye Kıdvetü's-Süleha Veli Baba'nın kendi sakin olduğu köyü olmağla tekkesine vakıf olunmak üzere emr-i âli üzere zaviyesine tashih oldu. Bkz. 1250 tarihinde defter-i hakanî kaydı, Belge No: 5.

72 5 Muharrem 1332 tarihli Maliye kalemine ait bir belgede, 1 Rebiu'l-ahir 1045 tarihinde, daha önce yapılmış, defter-i mufassaldaki tahfîre istinaden ve Uluborlu naibi İbrahim Lûtfî Efendinin'de tasdik ettiği hüccetde belirtilen Uluköy karyesi sınır sayılmıştır. Ayrıca bu sınır menakıbda da sayılır. Fakat bazı yer isimleri farklıdır. Bunların menakıba sonradan ilave edilmiş olması mümkündür.

Oradan Kapucu Hanımı, Kara Arslan Bucağı, Çerçi Kuyusu ve Mezkur Orta Yol'a kadar,

Oradan Gölgeciler Harmanı ve Veli Baba kuyusuna,

Oradan Abdal İsa Hanımı ve Kuru Maslak'a kadar,

Oradan Meydan Oğlu İğdesi ve Kürsi Başında Yassıviran hududı olan Yol'a kadar.

Şimâlen; Karaca Kıran, Kurca An başı, Bambıl Gediği, Dere Yayla,

Şarkî bâlâsında, kâin Toklu Sivrisi Tepesi Söykeni

Garbî bâlâsında, Keçi Tepesi, Çaylalı Koyakdan

Garbînde, Elma Ağacı, Eşek Hisarı denilen Yumru Taş Tepesi, Örencik Kavacağı'na,

Oradan Çıbık içinde Kısık Yol Karşı yakasında Koca Tepe mezkur Yol Beleni ile mahdud ve mübeyyen ve müeyyedir.

Bu sınırla belirlenen köy, Kadîmi Kılıç tımarı olduğu için Vakf olması meşru olmadığından 12 Şaban 1068 tarihinde emr-i şerifle geri tımar olarak tashih olmuştur(73). Bu tarihten itibaren tımar olarak kaydedile gelmiş ve 1250 tarihli beratla Mabeyn hademelerinden Ahmed adlı bir şahsın uhdesinde iken bilaveled ölmesi üzerine tımar, 29 Teşrin-i sani 1285 tarihinden itibaren Varnalı Sağire Nefise'nin 50 guruş aylığına ilave olarak ölünceye kadar kendisine her ay 250 guruş olarak bu tımarın geliri tahsis edilmiştir(74).

Vakıf tevliyeti yedinde olan Veli Baba 1647 yılında vefat edince yerine büyük oğlu Hüseyin kaim olmuş, Seyyid Hüseyin'in de 1068 yılında vefatıyla oğlu Seyyid Nebi yerine geçmiş ve üzerine tevliyet ve zaviyedarlık beratı çıkartmıştır. Daha sonra yerine Oğlu Seyyid Ali Çelebi geçmiş, O'nunda bir gazada şehid olmasıyla oğlu Öksüz Nebi,

O'nun da 1075 tarihinde ölümüyle oğlu Seyyid Ali Vakf ve Zaviyenin işlerini yürütmüştür(75). Bir zaman sonra O'nun da vefatıyla yerine Oğlu Seyyid

73 Bkz. Belge No: 5, "Diğer bir kayıtda da 14 Şevval 1068 tarihinde tashih olduğu belirtilir.

74 Bkz. Belge No: 5.

75 Bunların, ölüm ve yerine geçenlerin geçiş tarihleri birbirine kaşınldığı için, tarihleri aynı aynı vermek mümkün olmamıştır.

Mehmed Takî Bürücü geçerek, 1208 tarihinde(76) üzerine yeniden tevliyet ve Meşihat için berat çıkartmıştır. Aynı tarihte Bürücü Hoca namıyla meşhur Mehmed Takî elinde bulundurduğu Şecereyi'de ibraz ederek Nakibü'l-eşraf defterine Sadâttan olduğunu kaydettirmiş ve böylece Şecere de Nakibü'l-eşraf defterine kaydedilmiştir. Mehmet Takî Bürücü'nin yerine Oğullarından önce Nebi Dede, O'nun da ölümüyle erkek çocuğu olmadığından kardeşi Hüseyin Sünbül Pehlivan geçmiştir. O da 1227 tarihinde üzerine berat çıkartmış, fakat İstanbul'dan dergaha gelirken yolda vefat etmiştir. Oğlu Mehmet Paşa yerine geçmiş, tımarı zaviyeye tevcih için uğraşmış ise de alamamıştır. 1844 yılında ölümü ile Seyyid Hüseyin Sünbül tevliyete geçmiş fakat kendisi ava düşkün olduğu için dergahla ilgilenmemiştir. 1855 tarihinde vefatıyla da yerine Musa Kazım geçmiştir(77). Fakat Nebi Dede'den sonra da dergah bakımsız kalmış, vakıfları alınmayıp, Evkaf-ı Humayun Nezaretine geçmiş bahçe duvarları yıkılmış ve kubbesi yanılmaya başlamıştır. Herhalde bu durum 1826 dan itibaren Bektaşiliğin Takîbe uğramasının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Nihayet Musa Kazım oğlu Mehmed Takîyüddün İstanbul'a giderek hem tahsilini sürdürmüş hem de dergahın tevliyeti için çalışmış ve (1288/1871) tarihiyle tevliyet ve zaviyadarlık beratını babası Musa Kazım üzerine çıkartmıştır(78). Ayrıca köyün zaviyeye vakfiyeti için çeşitli dairelerle yazışmalarda bulunmuştur. Babasının ölümü ile 1312 saferinin onbeşinci günü Zaviye Vakfının tevliyeti ve zaviyadarlığı Mehmed Takîyüddin Efendi Uhdesine geçmiştir. Ayrıca 3 Temmuz 1329 tarihinden itibaren de Uluköy'ün a'şar bedeli, evkaf dairesince 17.270 gurusu olarak kararlaştırılmış, değirmen ve bağların gelirinin ilave edilerek verilmesine dair berat tevcih edilmiştir(79). Fakat bu iş hiç de kolay olmamış, Takîyüddin Efendi yaklaşık yirmiüç yıl bununla ilgili yazışmalar yapıp uğraşmıştır(80).

Takîyüddin Efendinin bütün bu çabalarına rağmen, dini ve ictimai fonksiyonu kalmayan zaviye 1925 yılından itibaren tamamen işlevini kaybetmiştir, bugün ise ibadete açık bir cami ve gelenlerin ziyaret ettiği bir türbe durumundadır.

76 Evkaf-ı Hümâyun tezkeresindeki bu kayıtda da bir yanlışlık gözüküyor. Çünkü aradan bir asırlık bir zaman atlanmış, 1108 olması daha muhtemeldir.

77 Bkz. Evkaf-ı Hümâyun tezkeresi, Belge No: 4.

78 Bkz. Reblü'l-evvel 1294 tarihli Berat, Belge No: 6.

79 Bkz. 2 Reblü'l-evvel 1312 ve 9 Ramazan 1334 tarihli Beratlar, Belge No: 7-8.

80 Mehmed Takîyüddin Efendi tahsilini İstanbul'da yapmış, daha sonra Huzur-ı Hümâyun ders-i muhatipliği ve Bayezid Camii Şerifi Müdüz ders-i âmlîğında bulunmuştur. Bkz. Belge No: 14.

MANZUMESİ

Isparta İli Senirkent ilçesi Uluğbey kasabasında, etrafı bahçe duvarı ile çevrili bir alanda yer alan manzume, cami ve buna kuzey-batı yönden bitişik olarak düzenlenen türbeden oluşur (Çizim 1, Resim 1).

Enine dikdörtgen plânlı olan camide mihrabın bulunduğu bölüm cepheden dışarıya taşınmış, kuzeye soncemaat mahalli, soncemaat mahallinin doğusuna da minare yerleştirilmiştir.

Caminin duvarları ile minarenin kaidesi kesme taşla düzgün sıralar oluşturacak şekilde örülmüş, duvarlarının üst kısımlarında görülen kaba yonu taşlar ise muhtemelen tamiratlar sırasında buralara konmuştur (Resim 2). Son cemaat mahalli sonradan sıvanarak, üzeri yeşil badana ile boyanmıştır. Minarenin gövdesi ise tuğladır. Her bir cephede ikişer adet olacak şekilde yerleştirilen alt pencereler, mihrap çıkıntısının bulunduğu bölümde, mihrabın yanlarında ve çıkıntının doğu ve batı cephelerinde birer adet olarak yer alır. Pencerelerin hepsi dikdörtgen formudur ve dıştan düz atkılı takviye kemerlidir (Resim 3). Batı duvarda, kuzeyde yer alan pencere, hacet penceresi şeklinde türbe ile irtibatlandırılmıştır.

Soncemaat mahallinin üst örtüsünü taşıyan ana giriş, ortada iki mermer sütun parçasına, yanlarda ise minare kaidesi ile türbenin giriş cephesinde yer alan antik konsollar üzerine oturtulan dört ahşap direk tarafından taşınır. Bu girişten harim duvarına doğru atılan tali girişler soncemaat mahallinin üst örtüsünü biçimlendirmiştir (Resim 4). Soncemaat mahallinin harim duvarında, iki pencere arasında kalan bölümde kesme taş ile yapılan mihrap nişi bulunur. Kaş kemerli kavsaraya sahip olan nişin etrafı basit profillerle zenginleştirilmiştir (Resim 5).

Tamamen kesme taşlarla düzenlenen ve mihrap ekseninden biraz batıya kaydırılan cümle kapısı basit silmelerle hareketlendirilmeye çalışılmıştır (Resim 6). Sağdaki sövenin dış silmesinde kazıma tekniğinde yapılan mühr-i Süleyman ile, selvi ağacını hatırlatır bir motif bulunur. Bu motifin içerisine altıgen formlu bir eleman yerleştirilmiştir (Resim 7). Soldaki sövede ise üstteki daha büyük olan iki adet mühr-i Süleyman vardır.

Girişten, kuzey-güney doğrultusunda dört sıra destekle beş sahına bölünen harime geçilir. Farklı genişlikteki sahinler, ahşap sütunlar üzerindeki yas-

tıklara oturtulan ahşap kirişlerle oluşturulmuştur. Mihrabın bulunduğu bölüm dışarıya taşınmış, bu bölümü de içine alan orta sahin diğerlerinden daha geniş tutulmuştur. Söz konusu çıkıntının batısında kalan bölüm, doğudakinden 1m. daha geniştir. Çıkıntının güney duvarı ortasına kesme taş ile yapılan yarım daire formu mihrap nişinin çevresinde basit silme ve profillerle oluşturulan süsleme dikhati çeker(Resim 8). Kavsara sivri kemerlidir. Mihraptaki bu öğeler dışında, harimin tamamen sıvalı olan iç duvarında süsleme görülmez. Harim de soncemaat mahallinde olduğu gibi günümüzde ahşap kirişlemeli düz dam şeklinde örtülüdür. Dıştan ise dört yönlü kırma çatıdır. Yalnız caminin üzeri 1974 yılına kadar kara örtü yani toprak damlı iken, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce 1974-1975 yıllarında yapılan onarımlar sonucu bugünkü şeklini almıştır(81).

Harimin kuzeyinde, ahşaptan yapılan ve girişin hemen batısından ahşap merdivenle çıkılan kadınlar mahfil bulunur. Mahfil batı tarafta ileriye doğru uzatılmıştır. Harimin doğu duvarındaki iki pencere arasında dolap mevcuttur.

Kaidesi ve pabuç kısmı caminin beden duvarları ile aynı teknikte yapılan minarenin diğer bölümleri tuğla olup, üzeri sıvanmıştır. Silindirik gövdeli ve tek şerefeli olan minarede şerefe altları tuğladan kirpi saçak şeklinde düzenlenmiştir (Resim 9). Girişin üzerinde yer alan kitabesine göre, orijinalde yarım kaldığı anlaşılan minare, Ramazan bin Halil'in yardımıyla H.1278/ M.1858 tarihinde tamamlanmıştır(82). Minarede sıvalar yer yer dökülmüştür.

Yapının içerisinde olduğu gibi dış kısmında da süsleme görülmez. Ancak daha önce de bahsettiğimiz gibi girişin sövelerinde bulunan mühr-i Süleyman ile selvi ağacı motifi ve duvarlara istinat ettirilen devşirme antik konsollar az sayıdaki süslemeyi oluşturur.

Caminin kuzeybatı köşesine bitişik olan ve kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen bir plân şeması gösteren türbeye doğudan girilir. Kaba yonu taş ve devşirme antik malzeme kullanılarak inşa edilen yapıdaki işçilik camiye göre daha özensizdir. Doğu, batı ve güney cephelerde birer adet alt ve üst pencere bulunur. Alt pencereler dikdörtgen şekilli olup, dıştan caminin pencereleri ile

81 Mustafa Karatürk, "Caminin Üzerinin Veli Baba'nın sağlığında halkın yardımıyla karaörtü olarak kapatıldığını, bugünkü kırma çatının ise 1974 yılında yapıldığını belirtmektedir", Karatürk, M., İki Cihan Hazinedan Seyyid Veli Baba Sultan ve Türbesi, Ankara, Tarihsiz, s.53

82 Mustafa Karatürk, "Minarenin kaidesinin orijinal olduğunu, diğer kısımlarının ise 1278 (M.1858) de tamalandığını ifade eder", Karatürk, M., a.g.e., s.53

benzerlik gösterir. Kuzey dış duvarda tuğla ile oluşturulan ve mukarnaslı kavsaraya sahip olan niş ile üst pencere, bu cepheyi hareketlendiren mimari öğeler olarak belirir (Resim 10).

Türbenin girişinde, caminin soncemaat mahallinden geçilen ve beden duvarlarından oldukça öne taşan bir medhal bulunur. Medhalin giriş boşluğu büyük kemerli bir niş içerisindedir. Kareye yakın dikdörtgen şekilde düzenlenen medhalin kuzey ve güney duvarlarında birer niş mevcuttur. Güneydeki niş yarım daire şeklinde düzenlenmiş, kuzeydeki ise dikdörtgen formudur. Medhalin üzeri pandatiflerle geçilen kubbe ile örtülmüştür.

Medhalden, yine bir kapı vasıtasıyla türbenin esas kısmına girilir. Girişin üzerinde iki kitabe yeralır. Dikdörtgen formlu türbenin iç kısmında doğu-batı doğrultusunda düzenlenen ve bu duvarlardaki konsollara oturtulan-iki kemer, yapının üst örtüsünün biçimlenmesinde belirleyici unsur olarak görülür. Kemerler arasında kalan kare bölümün üzeri pandatiflerle geçilen büyük bir kubbe ile örtülmüş, yan taraflarda ise birer küçük kubbeye yer verilmiştir. Büyük kubbe dışardan sekizgen bir kasnakla yükseltilmiştir. Türbenin içinde kuzey-güney yönünde düzenlenen ve etrafı 1m. yüksekliğinde duvarlarla çevrili olan dikdörtgen alanda, üzeri açık sanduka şeklinde dokuz adet mezar bulunur. Bunlar Veli Baba ve yakınlarına aittir. Yapının içerisi tamamen sıvalıdır ve herhangi bir süsleme bulunmamaktadır.

Türbenin iç kapısı üzerinde iki kitabe mevcuttur. Bunlardan 6 satırlık ilk kitabe 30x40 cm. ölçülerindeki mermer üzerine kabartma olarak yazılmış olup türbenin inşa kitabesidir.

Okunuşu:

Berdei Dergahı Ali Hazreti Paşayı Zor

Niyyeti halisle yapıdırup Lillah için

Aslı Çerkez Mürtaza namı Sehade Hatemi

Misli bulunmaz (iki kelime okunamadı) Beytullah için

Hamdedüp anı için didi Hilmi Tarih

Türbe bünyad eyledi Kutbu Veliyullah için

Ketebetül Fakir Hüseyin Veli(83)

Kıtabenin metnini yazan Hüseyin Veli, Veli Baba'nın kendisidir.

Yine 30x40 cm ölçülerindeki mermer üzerine kabartma olarak yazılan diğer kitabe ise, türbenin yapılması için yardımcı olan Murtaza Zor Paşa'nın ölümünden sonra eserin Isparta mütesellimi Memi Ağa zamanında Mehmet Ağa tarafından tamamlattırıldığı belirtilmektedir.

Okunuşu:

Desitan itdi cihanda ol Kadım-ü Layezel
Bu makamı Dilküşa bu binayı Cennet misal
Masıvayı tert edüp buldu bakayı cavıdan
Mir-i miran Server-i Zo Murtezaya Zaval
Bende-i Mutemet Mehmet Ağa mahzar-ı asar olup
Hatmoldu şazi tamam ilahi ahir Memi Ağa
Kâtip Derviş Mustafa sayd-edüp
Tarih için Mahi Muharremegazal

Mimar Zuhuri(84).

İnşa kitabesinden türbenin H.1024/M.1613 tarihinde bitirildiği anlaşılmaqla birlikte cami ile ilgili herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Yalnız cami ile türbenin ortak duvarlarındaki dilatasyondan, caminin türbeye göre daha geç tarihli olduğu anlaşılmaktadır. Mustafa Karatürk "Türbe yapılırken bitişindeki cami kısmınında aynı zamanda türbe ile birlikte temeli atılmıştır" demektedir (85). Yine Karatürk üzeri yarım kalan caminin Veli Baba'nın sağlığında mahalli halkın yardımı ile oklarla direk ve mayıslarla kara örtü olarak kapatıldığını ifade eder(86). Söz konusu bilgilerin hangi belgeye dayanılarak verildiği belirtilmediğinden, gerçeklik payı hakkında yorum yapmak zordur. Fakat cami ile türbenin mimari ve inşa özelliklerinin benzerlik göstermesi sebebiyle her iki yapının birbirine yakın tarihlerde inşa edildiklerini söylemek mümkün görünmektedir.

84 Karatürk, M., a.g.e., s.96

85 Karatürk, M., a.g.e., s.53

86 Karatürk, M., a.g.e., s.53

DEĞERLENDİRME

Camilerde mihrabın bulunduğu bölümün dışarıya doğru taşınması, Beylikler döneminden itibaren Türk Sanatında uygulama alanı bulan bir özelliktir. Belli periyodlarla devam eden bu sistemin tek kubbeli camilerde 16.yy.ın son çeyreğine kadar az kullanıldığı, bundan sonra ise önemli ölçüde uygulama alanı bulduğu görülmektedir. Konu ile ilgili olarak Aptullah Kuran "Caminin kible duvarında çıkıntı yapılarak, mihrabın bu çıkıntı içerisine konması Osmanlı camiinde erken döneme inen bir geçmişe sahiptir. 1385-6 tarihli Bursa Murad Hüdavendigâr Camiinde mihrap çıkıntısının ilk örneğini görürüz. İstanbul'daki erken önemli örnek ise 1485 tarihli Davud Paşa Camii olmaktadır. Birincisinin mihrap çıkıntısı caminin beşik tonozlu, uzunlamasına dikdörtgen kitleli yapısına ters düşmez. İkincisinde ise cami yapısı tek kubbeli kare küpten oluştuğu için mihrap çıkıntısı iç mekana kible yönünde hareket hissi vererek caminin statik havasını bozar. Böylece çelişkili bir durum ortaya çıkar. Bu yüzden de mihrap çıkıntısının tek kubbeli camilerde nadiren kullanıldığını ve Sinan'ın 1580'li yıllara tarihlenen camilerinde çok sık görülürse de, daha önceki dönemlerde mihrap çıkıntısına özel bir etki ya da uygulama amacı dışında başvurmadığını söyleyebiliriz" demektedir(87).

Osmanlı dini mimarisinde, mihrap bölümünün cepheden dışarıya doğru taşındığı enine dikdörtgen formlu camilerde, harim ve buna bağlı olarak da üst örtü farklı şekilde biçimlendirilmiştir.

1496 tarihli İstanbul Çemberlitaş Atik Ali Paşa Camisinde merkezi kubbe genişliğindeki bir bölüm güney yönde dışarıya doğru taşınmış ve bu bölüme mihrap yerleştirilmiştir. Doğu ve batı yönde birer bağımsız ayak ile, kuzey ve güneyde beden duvarlarına istinat ettirilen ayaklar üzerine oturtulan merkezi kubbenin doğu ve batı taraflarında ikişer adet küçük kubbe görülür. Mihrabın bulunduğu çıkıntının üzeri ise yarım kubbe ile örtülüdür (Çizim 2).

1587 yılında tamamlanan ve Atik Ali Paşa Camisi ile benzer plân şeması gösteren Manisa Muradiye Camisinde ise kare kaide üzerine oturtulan merkezi kubbenin doğu ve batı taraflarda yarım çapraz tonozlarla genişletildiği, bu bölümlerden biraz daha dar tutulan ve mihrabın da içinde yer aldığı güneydeki çıkıntının da yine yarım çapraz tonozla örtüldüğü görülür (Çizim 3).

87 Kuran, A., Mimar Sinan, İstanbul, 1986, s.114

1560'lı yılların sonlarına tarihlenen Babaeski Semiz Ali Paşa Camisinin plan şemasında sekizgen kaide üzerine oturtulan ortadaki merkezi kubbe, köşelerde eksedralarla genişletilmiş, kubbeyi destekleyen kemerler doğu ve batıda bağımsız, kuzey ve güney de ise duvarlara bitişik ikişer ayağa oturtulmuştur. Köşelerde büyük ölçekli eksedralar bulunur ki, aynı büyüklükteki bir başka yarım kubbe mihrabın bulunduğu çıkıntıyı örtmektedir (Çizim 4). Aynı plan şemasının tekrarlandığı İstanbul Eğrikapı'daki Kazasker İvaz Efendi Camisinde, doğu ve batıdaki ayaklar duvarla bitştirilmiştir.

1583 yılında tamamlanan İstanbul Toptaşı Atık Valide Camisinin ilk planında, doğu ve batıdaki bağımsız olan altı ayak üzerine oturtulan merkezi kubbe köşelerde eksedralarla genişletilmiştir. Dışarıya doğru çıkıntı yapan mihrabın bulunduğu bölümün üzeri de yine eksedralarla eş büyüklükte yarım kubbe ile örtülmüştür (Çizim 5a). Harim daha sonra, yan taraflara ilave edilen ve ikişer küçük kubbe ile örtülen bölümlerle genişletilmiştir (Çizim 5b).

Yine 1586 tarihli İstanbul Mesih Paşa Camisinde ise merkezi kubbe sekiz ayak üzerine oturtulmuş, bunlardan doğu ve batı taraftaki ikişer ayak bağımsız olarak düzenlenmiştir. Merkezi kubbenin doğu ve batı taraflarında üçer adet küçük kubbe bulunur (Çizim 6).

Enine dikdörtgen planlı ve mihrap bölümünün dışarıya taşındığı camilerin örtü düzenlemesinde ahşap kirişlemeli düzdam şeklinde bir uygulamaya gidildiği görülür. Bu düzenlemede ya ahşap ayak, yada kâgir ayak ve kâgir kemerden oluşan destek sistemine yer verilmiştir. Kâgir destek sistemli ve ahşap kirişlemeli düzdam şeklindeki düzenlemeler, Şam İmeyye ve Kayravan Camilerinde olduğu gibi İslamiyetin ilk dönemlerinden itibaren uygulama alanı bulan ve Anadolu'da da hemen her dönemde tatbik edilen bir sistem olarak karşımıza çıkar. İnşa tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 15.yy.ın 2. çeyreğine tarihlenen Niğde Altınhisar Karamanlı Camisinde mihrap bölümü cepheden dışarıya taşınmış, harim ise mihrap duvarına paralel dört sahına bölünmüştür(88). Sahınları ayıran destek sisteminde devşirme sütunlar birbirine sivri kemerlerle bağlanmış, üzeri ise ahşap kirişlemeli düzdam şeklinde örtülmüştür (Çizim 7).

88 Dülgerler, O.N., Karamanoğulları Dönemi Mimarlığı, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1995, s.79

Benzer örtü düzenlemesi özellikle Karamanoğulları Beyliğinin bazı camilerinde de görülür. 1302 tarihli Ermenek Ulu Camii, 1374-1420 yıllarına tarihlenen Karaman Arapzade Camii ile 14.yy.a tarihlenen Karaman Dikbasan Camileri mihrap duvarına paralel sahinlara bölünmüş, sahinler ayakların birbirine kemerlerle bağlanmasıyla oluşan destek sistemleriyle birbirinden ayrılmıştır. Camilerin üzeri ise ahşap kirişlemeli düzdam şeklinde örtülmüştür.

1312 tarihli ve Aydınoğulları Beyliğine ait olan Birgi Ulu Camisinde de harim mihrap duvarına dik olarak beş sahına bölünmüş, sahinler sütunların yine birbirlerine kemerlerle bağlanmasıyla oluşan destek sistemleriyle ayrılmış ve üzeri ahşap kirişlemeli düzdam şeklinde örtülmüştür.

Vermiş olduğumuz enine dikdörtgen plânlı bu örnekler dışında, kare veya kareye yakın dikdörtgen şekilli harim uygulamasında da mihrabın bulunduğu bölümün dışarıya taşındığı çok sayıda cami bulunur. Kısaca tanımlamaya çalıştığımız örneklerden hareketle mihrap bölümünün dışarıya taşındığı enine dikdörtgen formu camilerde genellikle kare, altıgen veya sekizgen kaide üzerine oturtulmuş merkezi kubbenin eksedralarla genişletildiği, bazılarında merkezi kubbenin doğu ve batı taraflarında kalan bölümlerin küçük kubbe veya tonozlarla örtüldüğü; bazılarında ise ahşap kirişlemeli düzdam şeklinde bir uygulamaya gidildiği görülür.

Veli Baba Camisinin kuzey ve güney duvarlarında bulunan konsollar, yapının günümüzdeki gibi beş sahinli ve ahşap direkli olarak plânlanmadığını göstermektedir.

Söz konusu konsollardan ve benzeri planlı mevcut örneklerden hareketle, Veli Baba Camisinin orijinal plân ve örtü düzenlemesi için bazı görüşler öne sürülebilir. Bunlardan birincisi konsolların hizasında doğu ve batı yönde biraz geriye çekilecek birer ayakla oluşacak altıgen bir düzenlemede, ortadaki bölümün üzerinin büyük bir kubbe, köşelerdeki kısımların ise küçük kubbe veya eksedralarla örtülmesidir. Mihrabın bulunduğu çıkıntının da yarım kubbe ile örtülmesi gerekir. Günümüzde yapıda üst örtü ile ilgili olarak herhangi bir geçiş ögesinin bulunmaması ve benzer şekilde doğu ve batı duvarında ayaklar hizasında konsollara yer verilmemesi bu düşüncenin mümkün olamayacağını gösterir. Diğer bir görüş ise, konsollar hizasında ortada yer alacak bir veya iki kâgir ayağın kemerlerle kuzey ve güney duvarındaki konsollara bağlanması sonucu oluşacak olan üç sahinli sistemde, üst örtünün ahşap kirişlemeli düz tavan şek-

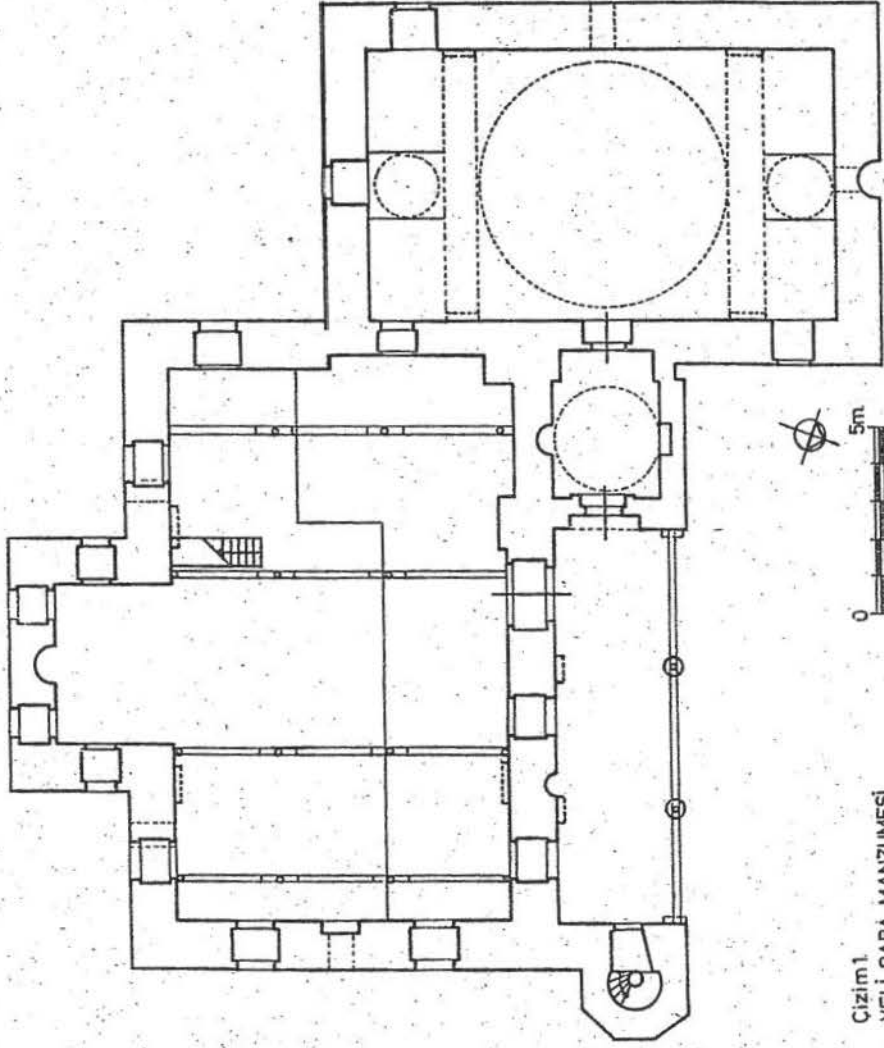
linde olacağıdır ki, konsolların mevcudiyeti, bingi bulunmaması ve aynı zamanda mihrap çıkıntısının başlangıcında iç yüzeyde yine kemer izlerine rastlanmaması bu görüşün uygun olduğunu gösterir. Mihrap çıkıntısının iki tarafında kalan bölümlerin birbirinden farklı genişlikte olması da bu görüşümüze desteklemektedir. Soncemaat mahallindeki konsollardan hareketle bu bölümün üzerinin de ya üç kubbe ile ya da harimdeki gibi kemerler üzerine oturtulan düz dam şeklinde örtülmesinin programlandığı söylenebilir (Çizim 8).

Velibaba 16. ve 17.yy.larda Uluğbey'de yaşamış bir beктаşi şeyhidir. Veli Baba 12 Recep H.1047/M.1637 tarihli vakfiyesine göre Uluborlu şehrine bağlı İlegüb (Uluğbey) köyünde bulunan sınırı komşular ve halk tarafından malum olan ve kadı evi diye bilinen evi bütün müştemilatı ile birlikte ve iki kıta bağları meyveli ve meyvesiz ağaçları, misafirhane, aşhane ve üç kazan ile iki sofrasahası, yine aynı şehire bağlı Yassıviran sınırında Davud Değirmeni diye bilinen mülk değirmenini dergahına vakfetmiştir(89).

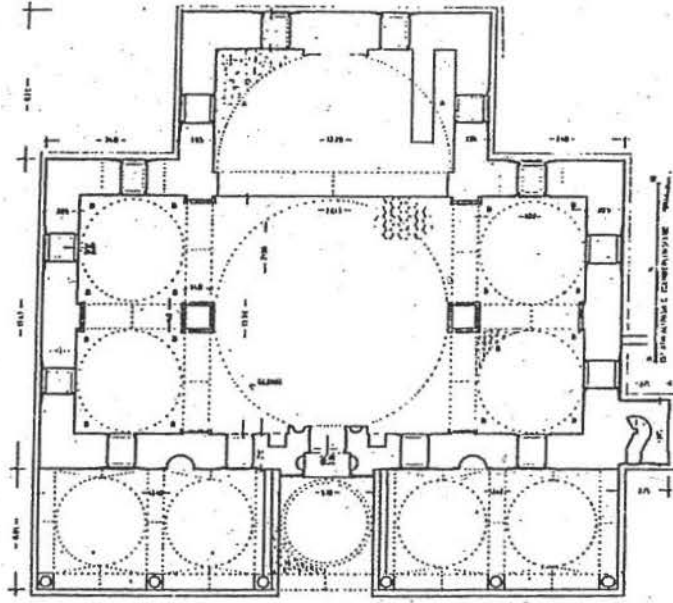
Sözkonusu vakfiyeden Uluğbey'de bir ev, bir misafirhane ve bir de aşevinin bulunduğunu öğreniyoruz. Bu eserlerden misafirhane ile aşevinin büyük bir ihtimalle manzume içerisinde yer alması gerekir. Vakfiyede sözü edilen eserlerden hiçbiri günümüze kadar ulaşamadığından, bu yapılar hakkında yorum yapmak zordur. Manzume yakınındaki bir evin altında bulunan küçük bir mekan Veli Baba'nın çilehanesi olarak adlandırılmaktadır(90).

89 Veli Baba Menakıbnamesi, Hazırlayan: Noyan, B., İstanbul, 1993, s.268

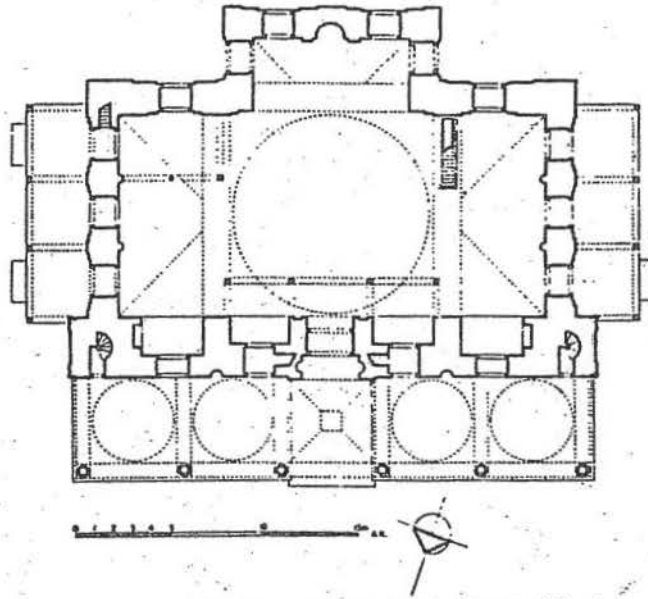
90 Karatürk, M., a.g.e., s.61

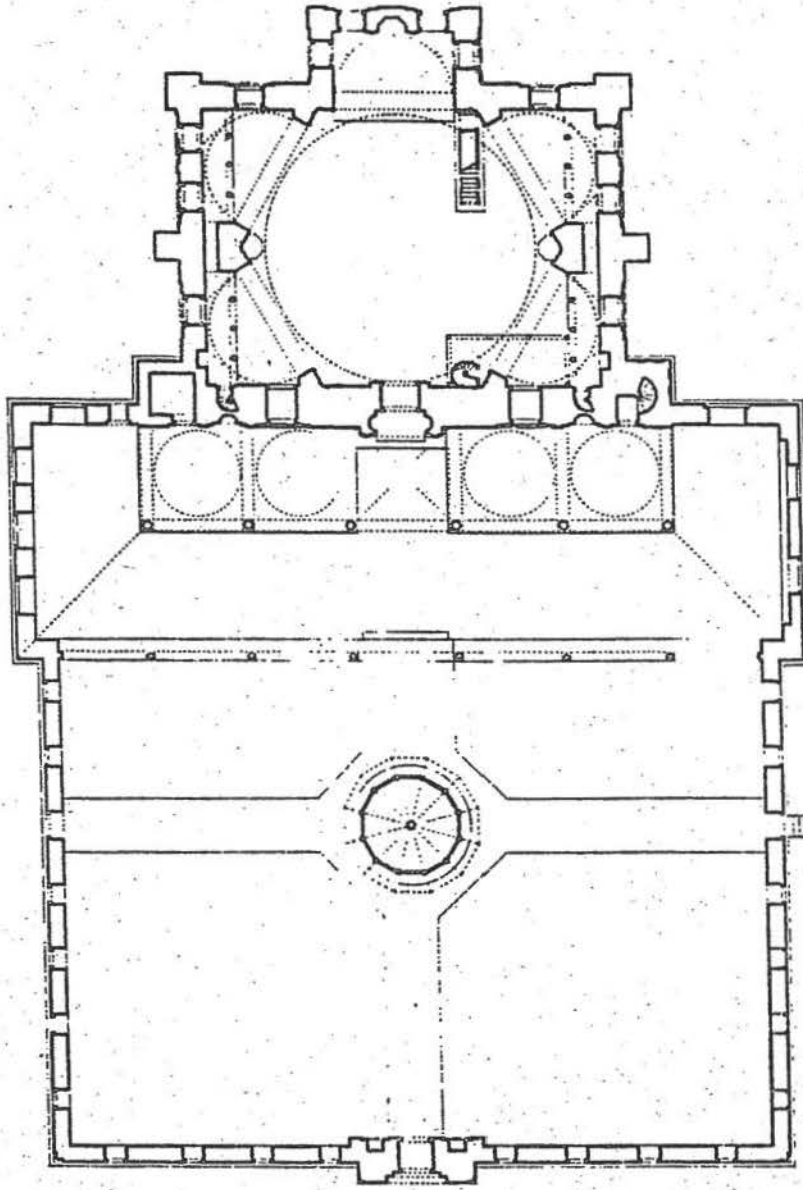
Cizim 1.
VELİ BABA MANZARİSİ

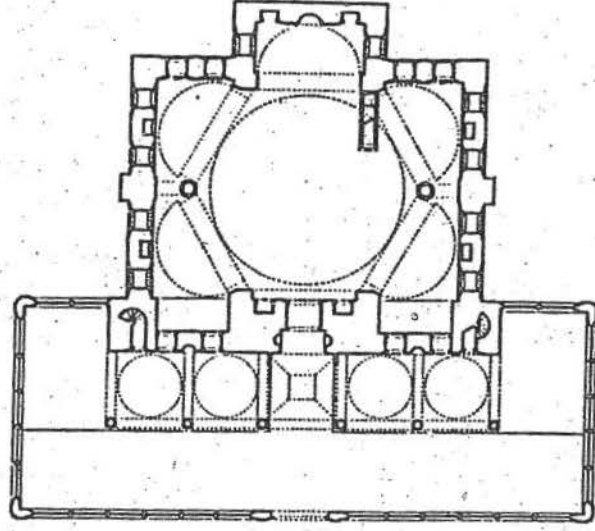
Çizim 2. İstanbul Atik Ali Paşa C. (İ.A.Yüksel'den)

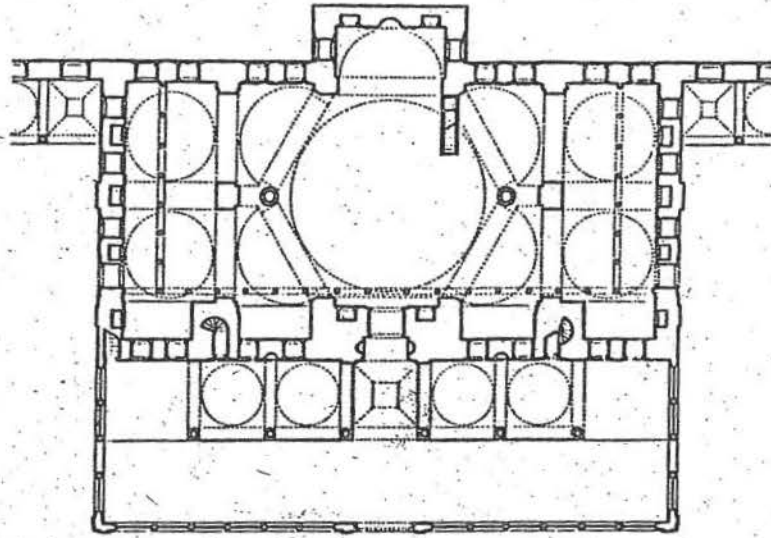
Çizim 3. Manisa Muradiye C. (A.Kuran'dan)

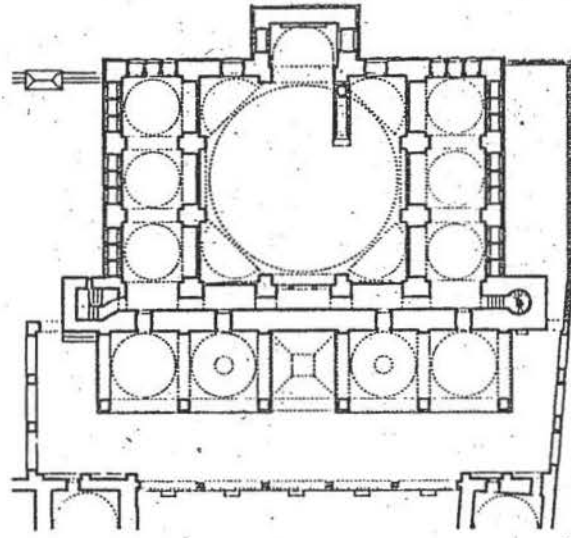
Çizim 4. Babaeski Semiz Ali Paşa C. (A.Kuran'dan)

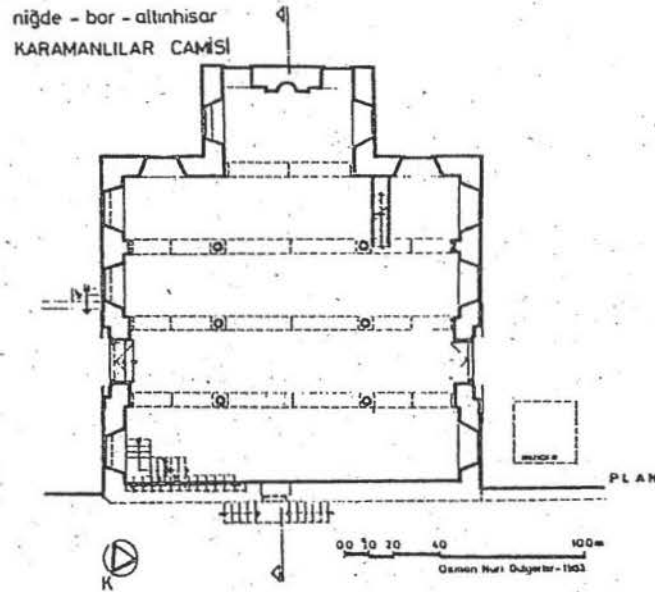
Çizim 5a. İstanbul Atik Valide C. ilk Plan
(A.Kuran'dan).

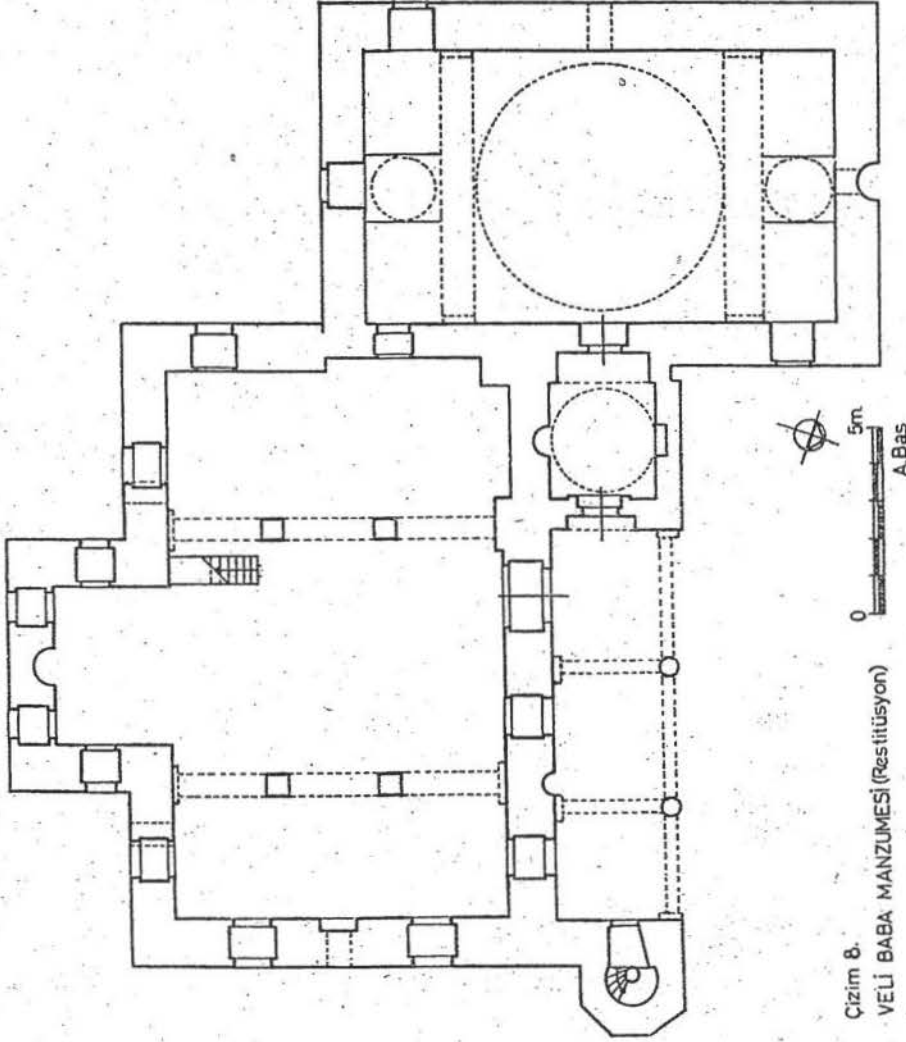
Çizim 5b. İstanbul Atik Valide C. Şimdiki Plan
(A.Kuran'dan)

Çizim 6. İstanbul Mesih Paşa C. (A.Kuran'dan)

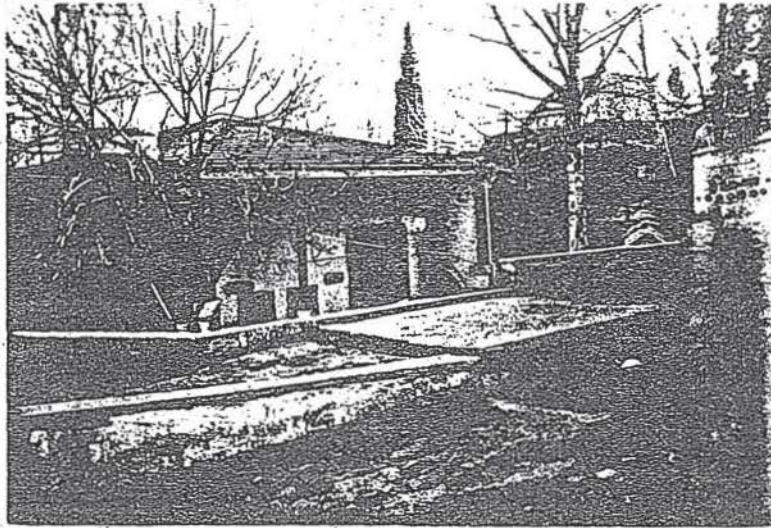

Çizim 7. Altınhisar Karamanlılar C.
(O.N.Dülgerler'den)

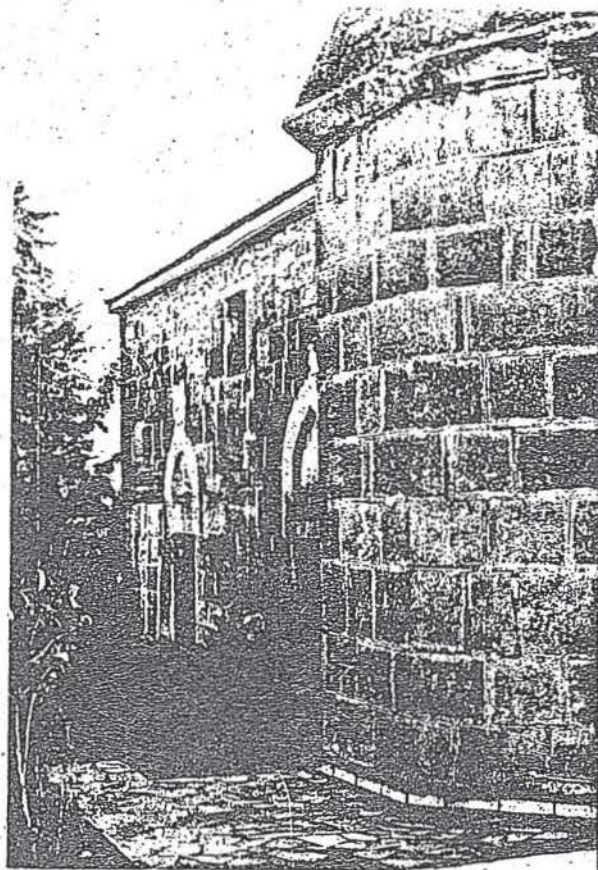

Çizim 8.
VELÎ BABA MANZUMESİ (Restitüsyon)

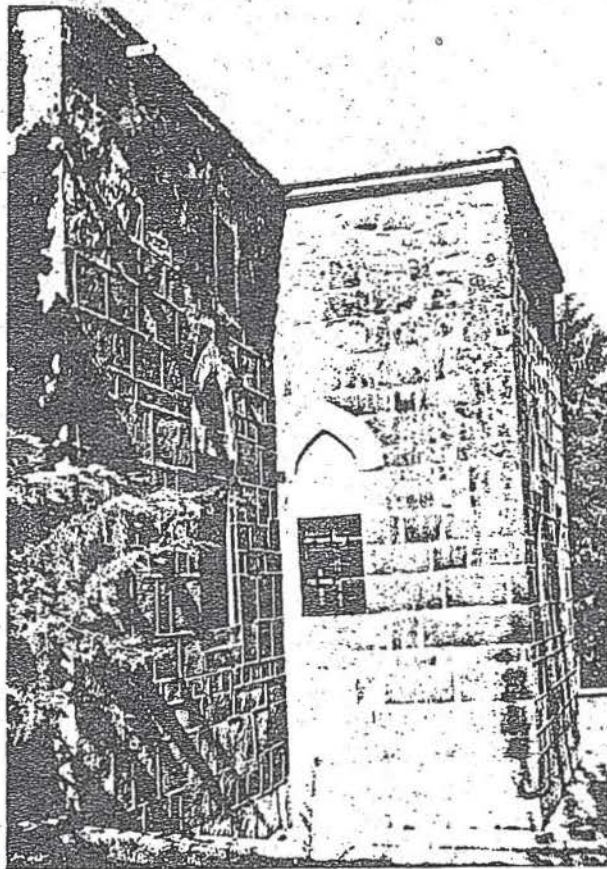
167

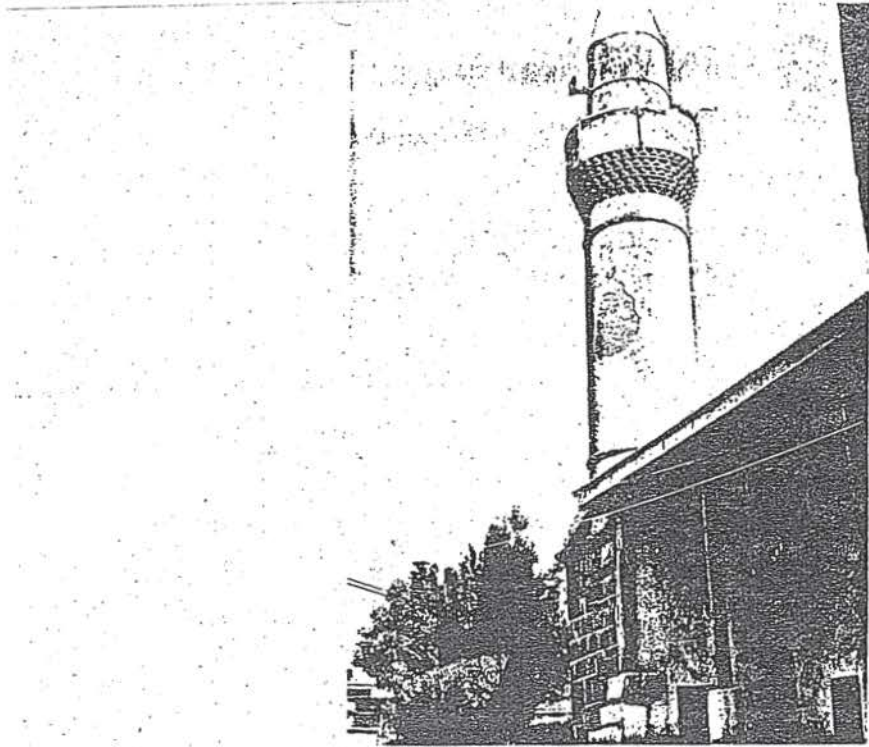
Resim 1.

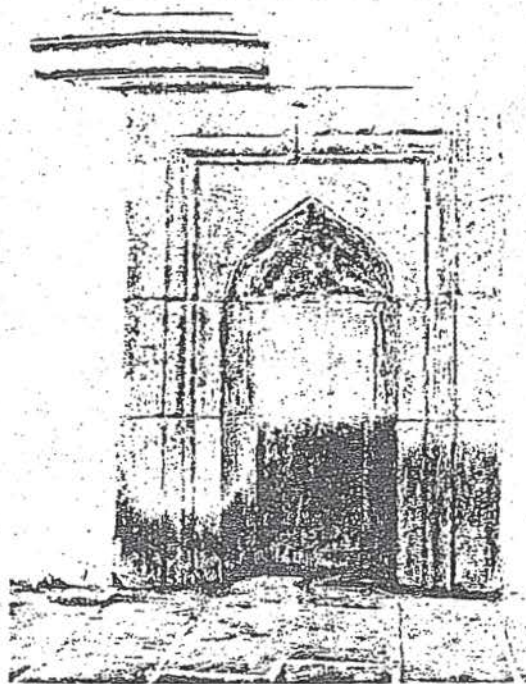
Resim 2.

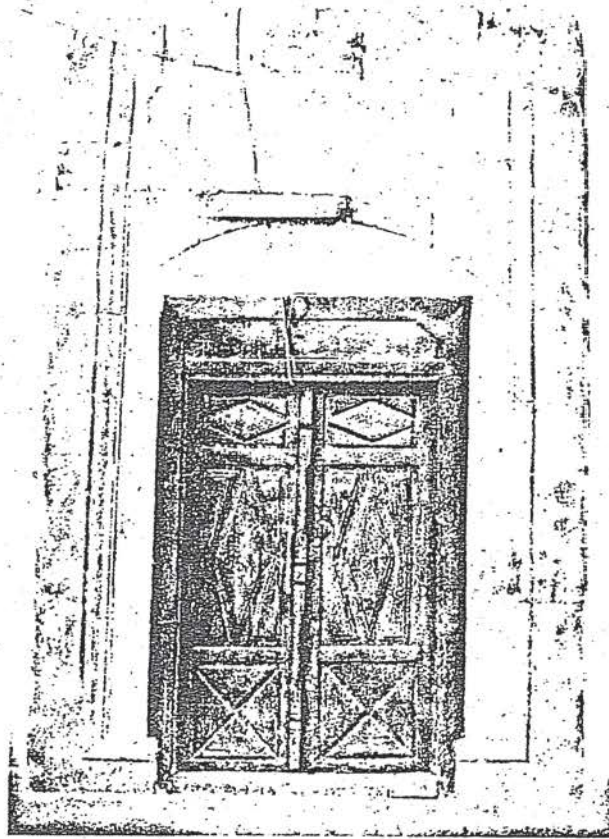
Resim 3.

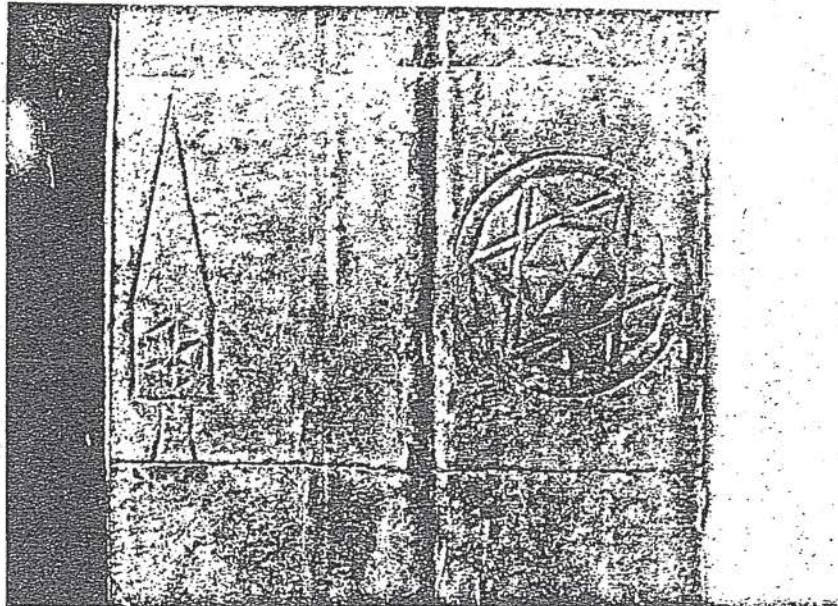
Resim 4.

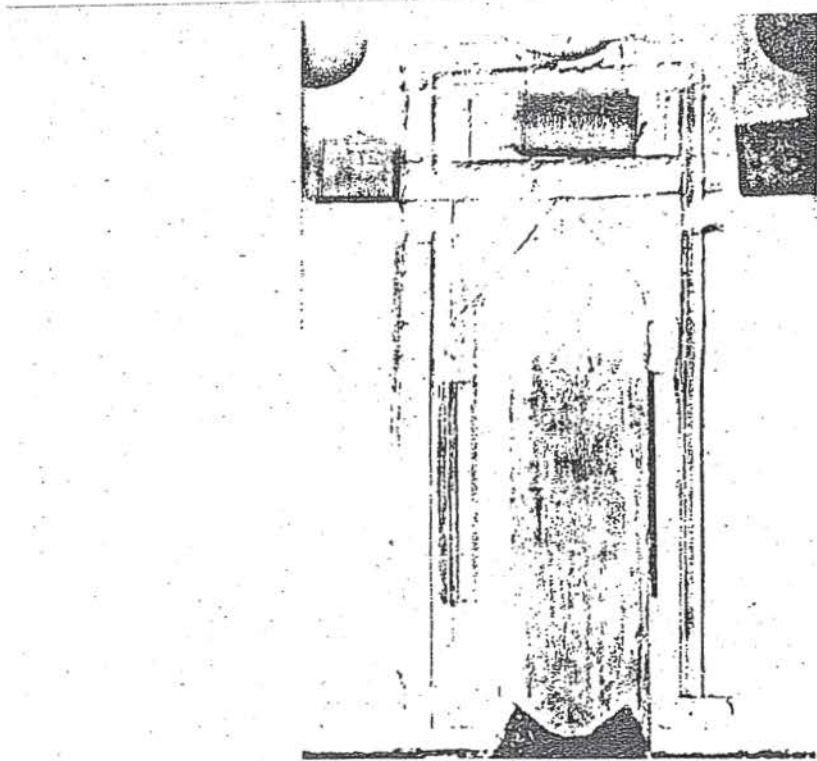
Resim 5.

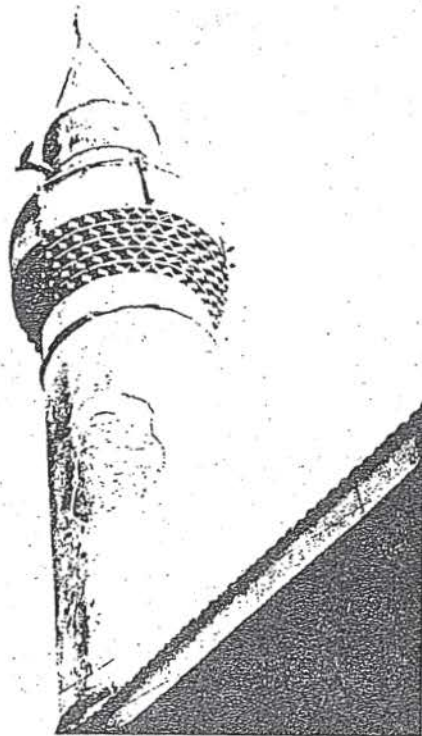
Resim 6.

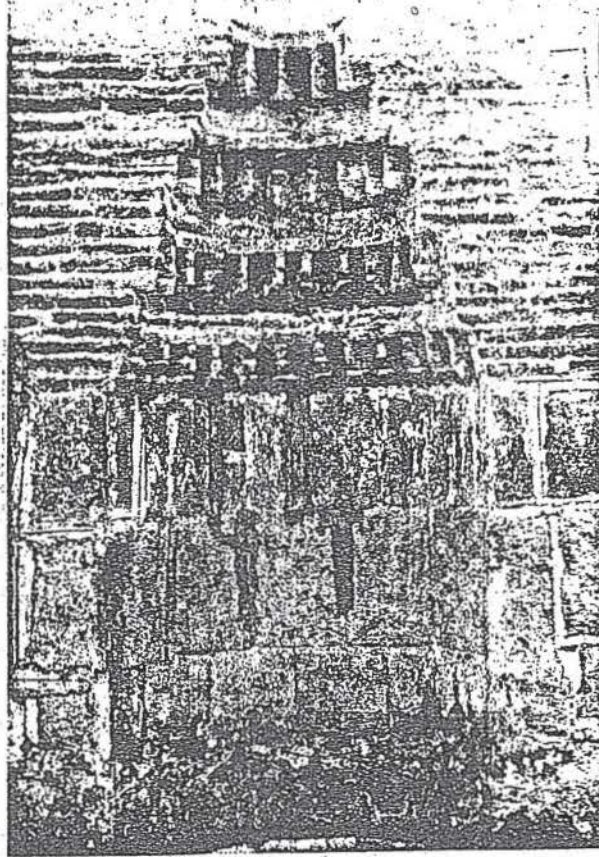
Resim 7.

Resim 8.

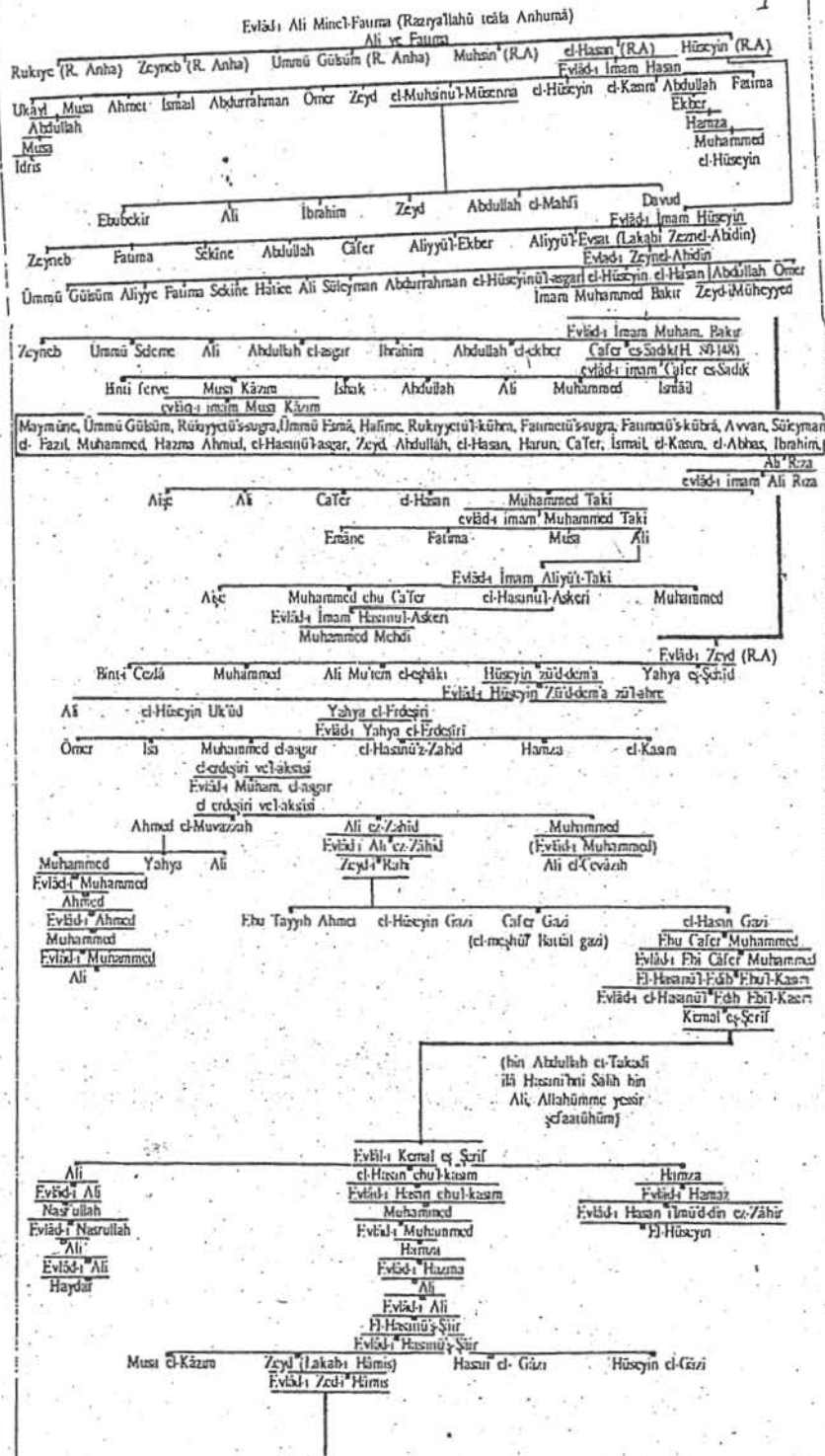

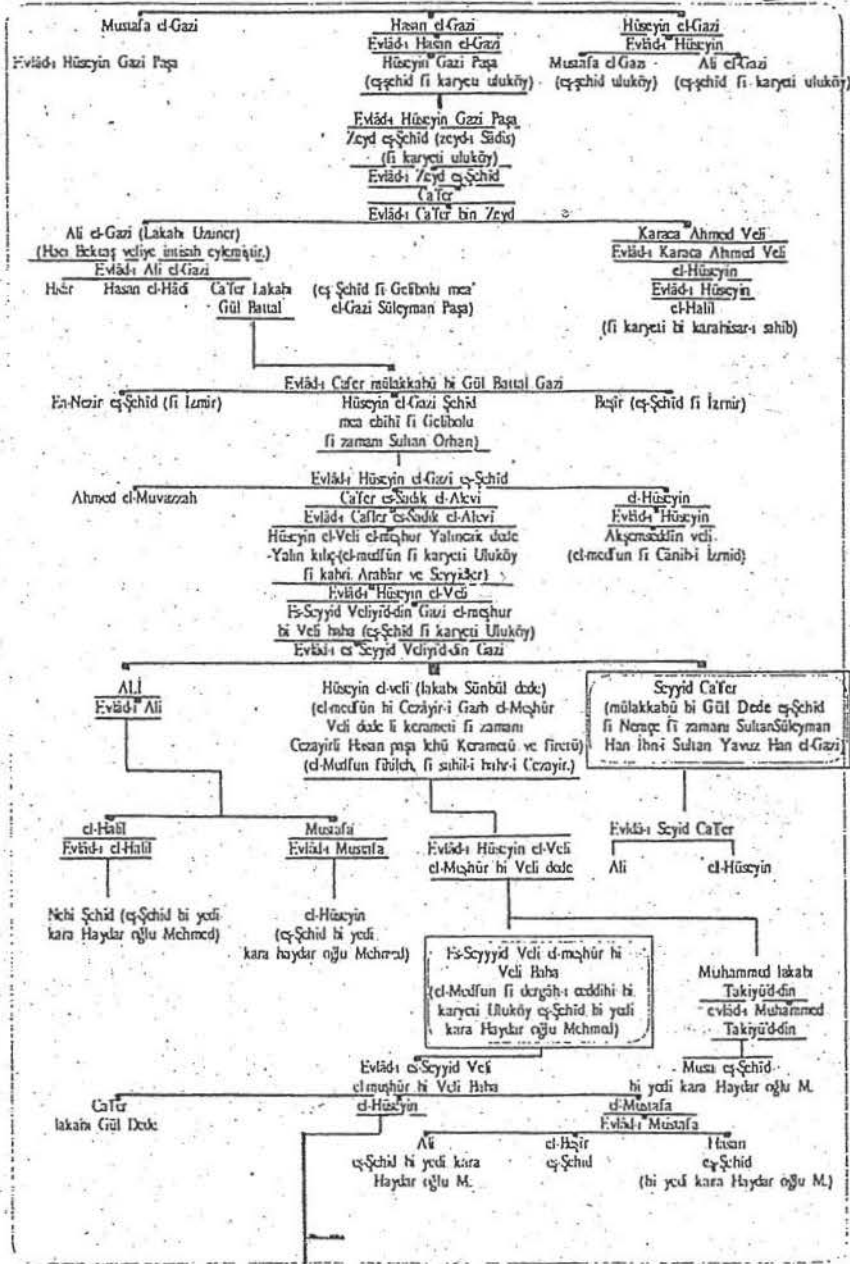
Resim 9.

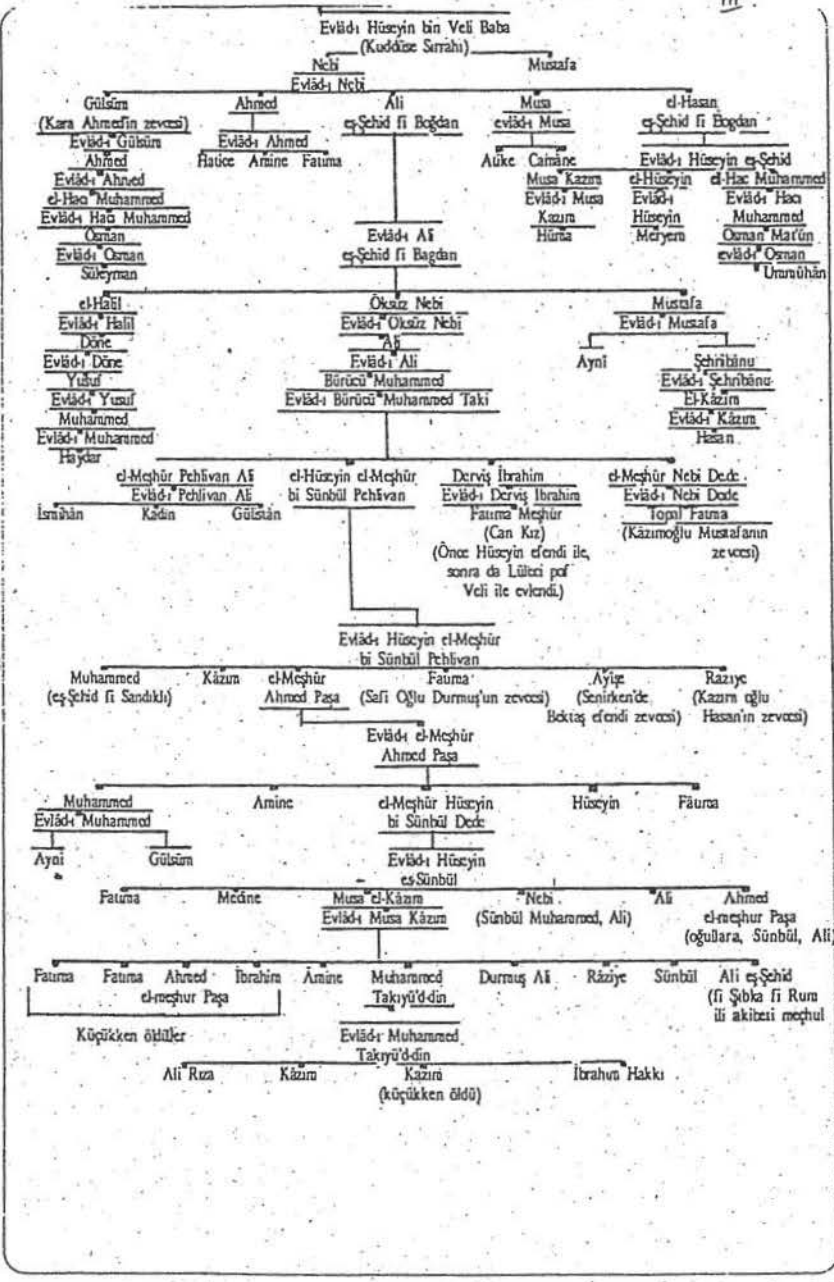

Resim 10.

Şeceresi

EKLER

Belge No: 2

taallaka-nazari

La raybe fi sıhgate hezihîş-şecerate'l-aliyyete lienne men ketebe fihi gurrın ve gurratün ve efazze-i-saidätün münezzehun an rayblın ve en nehüm Al-ün' nebiyyi mine'l-arabi ketebehü el-fakir İleyhi teala es-Seyyid Nureddin el-hüsni minel-cezâir müvelliden ve'l-Istanbul müvattinen en-nâkıb ale'l eşraf İli memâlik-i devleti'l aliyye-l el-Osmaniyye afa ahnû.

İşbu şecere-i aliyye'nin sıhhati nukaba-i eşraf ile saidât-ı kirâm ve ulemâ-i a'lâmın tasdikât-ı vakıalarından numâyân olub hâmil-i zi İftiharı es-Seyyid Mehmed Takiyüddin Efendi'nin ve fi metni şecerede muharrer olan silsile-i fahireye dahil olduğu nüfus tezkeresiyle evrak-ı salre-i resmiyeden müsteban olduğu tasdik olunur.

Ketebe hü el-fakir el-müstemid mine'l-azizi'l-allam ve turâb-ı akdam es-Saidât ül-kirâm ve müsteşar eş-şeyhül İslâm Mehmed Sa'id bin El-Hac Hüseyin Efendi el-Malatyavi eş-Şehir bi kurazâde enalehüllahü ma bimiradihi teallaha nazari.

Hezihî şeceratin mübareketin asluhâ sabit ve feruha fi's-sema ketebehü'l-fakir Seyyid Mehmed Ali Rıza en-nâkıb ale'l-eşrafi memalik ü'd-devleti'l aliyyeti'l-Osmaniyye

küllü ma fi hezihîş-Şecerati mine'n-nesebi fehüve sahihun ketebehü Zeyd bin El-Hüseyin bin Ali min eşrafi Mekketi't-dai

küllü ma fi hezihîş-şecerati mine'n-nesebi fehüve sahihun ketebehü müfti bi kaza-i Yemen

La raybe fi sıhhatiha ketebehü es-Seyyid Abdul-lah bin Mehmed min eşrafi'l-Yemen

Hezihî şeceratin mübareketin asliha sabit ve feruha fi's-sema-i ketebehü el-fakir Hacı Abdur-rahman Efendi Zade Mustafa Tevfik El-Hüseyini en-nakib ale'l-eşraf limemalik'id-devleti'l-aliyyeti'l-Osmaniyye

küllü ma fi hezihîş-şecerati mine'n-nesebi fehüve sahihun ketebehü Abdul-lah bin Yahya el-mücahid El-Yemeni Ed-Dai

Küllü ma fi hezihîş-Şecerati mine'n-nesebi fehüve sahihun ketebehü Abdul-lah bin Kayid bin Naci El-Ebyaz El-Haşidi'l-Yemeni Ed-Dai

la raybe fi sıhhatiha ketebe es-Seyyid Abdullah bin Mehmed min eşrafi'l-Yemen

teallikün nazari bende-i şecere-i mübareke

fi's-sema-i ketebehü'l-fakir Hacı Abdur-Rahman Efendi zade Mustafa Tevfik el-Hüseyini en-nakib ale'l-eşraf limemalik'id devleti'l-aliyye el-Osmaniyye

küllü ma fi hezihîş-şecerati mine'n-nesebi fehüve sahihun ketebehü Abdul-lah bin Yahya el-mücahid el-Yemeni ed-Dai.

la Şübhetü fi sıhhatiha ketebehü el-Hasan bin Ahmed el-emir en-Nakib ale'l-eşraf

la şekke vela şübheti fi sıhhatiha ketebehü'l-fakir es-Seyyid Ahmed Nazif bin el-Hac Mehmed bin Ali el-muallim bi mektebi Nuvvab.

Hezihî Şeceratin mübareketin asliha sabitün ve feruha fi's-Semai ketebehü el-fakir es-Seyyid Osman Osman Nuri ibn el-hac Ahmed el-Müdir'ül muallimhane-i Nuvvab

küllü ma fihezihîş-şecerati mine'n-nesebi fehüve sahihun ketebehü Abdullah bin Kayid bin Naci el-ebyaz el-Haşidi el-Yemeni ed-Dai

kad ittalaknâ ala hezihîş-şeceratiş-şerife fevecedena ha sahihaten ve ene'l-fakir İleyhi teala mine's-sadeti'l-aleviyyeti'l-Hüseyini es-Seyyid Ömer ibn's-Seyyid Mehmed el-Attas el-medañi Bu-hürri el-Hazreti muattana afa anhü.

fi 13 muharrem sene 1311 tesebbet e'l-mazmûnehu indi ve hakemtü bi sıhhatihi es-Seyyid Mustafa Hulusi İbn-i Abdullah İbn-i Mustafa el-Mevle'l-hılafe bi kaza-i Uluborlu ve mekahü el fakir İleyhi azze şanühü.

Sebbete mazmunelu indi ve hakemtü bi sıhhati Hüseyin Hüsnü İbn-i Ahmed bin Hasan Rizvi el mevl'e'l-hilafe bi kaza-i uluborlu ne'mekahü el-fakir İleyhi azze şanühü.

fi 16 zilhicce 1311 tessebbe'e mazmunehü indi ve hekamtü bi sıhhatihi şeref zade hafidi es-Seyyid Hüseyin neş'et İbn-i Mehmed rafi İbn-i Hüseyin el-mevle'l hilafe bi medinet-i Isparta nevekahü el fakir İleyhi izze şanühü(...)

Zeydi's-Şehid İbn Ali bin İmam Hüseyin neslinden Kutbul- arifin Seyyid veliyi'd-din Gazi dokuz yüz tarihli evvelinde Horasan Sürra men- ra'e Şehrine gitmiş oraca Şecerede mezkûr İmam Mehmed. Takı mahdümü Musa neslinden Abdü'l- vahid Çelebi. kerimesi Gelincik Ana Sultan demekle meşhure Fatmatü'z-Zehra binti Abdü'l-Vahid tezevvüc idüb 901 tarihinde Seyyid Ca'fer ve 904 tarihinde Seyyid Hüseyin naman İki mahdümü Fatmatü'z-Zehra'dan tevellüd idüb ve 948 tarihinde Seyyid Veliyü'd-din Gazi Müşarun İleyhime Gül-Dede ve Sünbül-Dede ile birlikte Macaristan'ın Budin şehrinin üçüncü defa alarak düşmandan tahlısına İştirak etmişler Mûma İleyh Gül-dede Budin şehrinde Şehiden vefatıyla Kanun-ı Sultan Süleyman Ordusuyla cemaeten ve Ebu's-Suüd Efendi imametıyla namazı eda olunmuş ve hak-ı Budin'e defn edilmiş Gül-Baba'yı Al-i-aba meşhurdur diğer mahdümü Sünbül dede demekle meşhur Sünbul Gazi Romanya'nın Ulubey nam nahiyesinde Şehiden vefat etmesiyle kezalik namazın ba'de'l-eda hak-ı Romanya'ya defn edilmiş rahmetu'llahi aleyhima. Müşarın İleyh Seyyid Veliyü'd-din, tekyesine gelüb Gelincik Ana Sultanı Gelincik yaylasında bulmuş 948 tarihi Reblü'l-Evvel'in 12 ci günü yaylayı mezkûrede vefatıyla Seyyid Veliyü'd-din el-Gazi kendi eliyle defn idüb bir ziyaretgah İtmıştır. ba'de İsküdar'a azimette yedinde mevcüt temur gürzi İsküdar'da bir zaviye'de emanet bırakub Mısır rafiki Divani Mehmed Çelebi'nin tekyesinde kırk gün açıcıbaşı ve mesnevi-hanlık vekaletinde bulunub ba'de İsküdar'dan temür gürzünü alub tayy-i mekan tarkeyle Cezayir'e azimette idüb oraca izhar-i keramette 955 tarihinde irtihal-i dar-ı beka idüb Sahil-i bahre defn edilmiştir. Hafid e'lzze-i kirâmdan Seyyid Veli Baba İbn Seyyid Hüseyin Gazi 949 tarih evvelinde tevellüd idüb 1057 tarihi ahirinde eşkiyadan Kara Haydar Oğlu Mehmed ve Katırcı Oğlu Mehmed yedlerinde Şehid olup Uluborlu kazasının Uluköy karyesinde vaki Veli Baba dergâhi Şerifi derununda defn idilmiştir. rahmetu'l-lahi aleyhim ecme'In.

Fahri kainat aleyhi ekme'lü't-tahiyyat ve etemme's salatât Efedimiz Hazretlerinin kerime-i muhteremesi olan fatmetü'z Zehra el-betül razıye'l-lahü teala anha evlâdından İmamü'l-Hasan ve'l-Hüseyin razıya'llahü teala anhüma efendilerimizden müteşe'ab ve müteselsil evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükur Şecere-i mübareke mezkûretü'l-esami zevatü'l-kirâm ve vacibü'l-ihitiram nızvanü'llahî teala aleyhim ecme'In hazerat-ı meyanından Konya vilayetinde Isparta Sancağında Uluborlu kazasında Uluköy karyesinde vaki dört kubbe üzre bina kılınmış olan ol âl dergâh-ı şerif derununda hak-ı itirnak olan Hasan Gazi ve Hüseyin Gazi ve Mustafa Gazi ve Ali Gazi el-Müfred ve Veli Baba ve Validesi Hatice ve zevcesi Fatma Veli Baba kuddüse sirruhu'l a'la Hazretlerinin evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükur müteselsilen şecere-i mübarekede tahrir olundukları vechiyle şecere-i mübarekenin hitamına değin bi'l cümle sada't-ı Aleviyye-i Hüseyniyye'den olduklarını mesuku'l-kelimat-ı müslimin cem gafirden mesmuumuz ve ol vechle yakinen ma'lumumuz olduğundan iş bu mahalle şerh ve imza eyleriz sene (1208).

1. an Liva-i Kara Hisar-ı Sahib, Sandıklı Kazası, Mehmed Ali Efendi bin Mustafa.
2. Nefs-i Konya vilayetinden Müderrisinden el-Hac Hafız Ahmed Tahir bin Halil bin Müslim Efendi el-alai
3. Nefs-i Konya Vilayetinden Fakih mahallesinden Fazıl Efendi
4. ez-derslam Fatih Konevi Mehmed bin Ali bin İbrahim
- 5.(---) seniyesi müsteşan es-Seyyid Osman Şükri bin es-seyyid Ahmed Nuri
6. an kaza-i Uluborlu Kamerzade Müderris-i kirâmdan el-Hac Mustafa Efendi İbn Hüseyin Efendi.
7. an kaza-i Uluborlu el-Hac Şeyh Efendi-zade Tahsin Hüseyin Efendi bin el-Hac Mustafa Efendi
8. Kara Hisar-ı Şarkı eşrafından Molla Ali zade İbrahim Ethem Efendi İbn Mehmed bin Osman bin Abdullah
9. an kaza-i Uluborlu Dönbekçi-Zade Mustafa Nuri Efendi bin el-Hac Hafız Mehmed Efendi.

10. an Liva-i Isparta bi kaza-i Karaağaç Hüseyin Sami bin Musa
11. Uluborlu ulemasından müfti Hacı Nu'man Efendi zade Ahmed Şükri Efendi bin Numan bin İbrahim bin Hasan bi kaza-i Aksaray afa anlı.
12. Uluborlu eşrafından kuyruk zâde es-Seyyid Kamil bin Halil bin Hacı Mustafa bin İbrahim.
13. an kaza-i Uluborlu saatçı-zade Müderris-i kirâmdan el-Hac Hafız Ali Efendi bin Ahmed.
14. an Kaza-i Akşehir Hatib-Zade Ahmed Efendi bin Mehmed Emin.
15. an kaza-i Uluborlu Mevâli-i İzamdan müteveffa Nuh Naci zade Mehmed.
16. an kaza-i Akşehir Müderris-i kirâmdan Mükerremetü müfti-zade el-Hac Mehmed Lütfi bin Ömer Efendi.
17. Isparta Sancağından Karaağaç kazasından Müderris-i kirâmdan Ali Efendi bin İbrahim.
18. Isparta Sancağından Karaağaç kazasından müderrisinden Mustafa Asım Efendi bin İsmail.
19. Muğla Sancağından Milas kazasından Müderrisinden Ali Efendi bin Mehmed.
20. Öksüz Mehmed an karye-i Uluköy.
21. Veli Hüseyin Oğlu Abbas bin Hüseyin an Karye-i Uluköy.
22. el-Müdürlü'l-i İllamat Hâce Nu'man Efendi-zade (ve hüve kane Şeyhan İslamen 1220).
23. Safi oğlu Hafi bin Hasan bin Durmuş bin Satı bin İbrahim an karye-i Uluköy.
24. an kaza-i Yalvaç müderrisinden Süleyman Efendi el-Meşhur bi sücullî Ermin Ali.
25. Mekteb-i müvâb hatt-ı ta'lik muallimi karin abadi Hasan Hüseyin bin Abdü'l-Vahhab.
26. an Müderris-i el-fakir Hüseyin aşır bin Mehmed Şami mine'l-mevâli.
27. eleat ale's-şecere ene l-müftekir İleyh Hacı İzzet Efendi zade.
28. Isparta sancağı tahrirat müdiri Batumlu mirzi zâde es-Seyyid Mehmed Şevki bin Seyyid Ali Rıza bin Ahmed bin Seyyid Lütfü'l-lah.
29. Uluborlu ulema-i kirâmdan Perdecî-zade Mustafa Nuri Efendi bin İbrahim bin İbrahim bin Ali bin Mehmed bin Abdü'l-lah.
30. Uluborlu Eşrafından sikkeci zade Ali Bey bin Ali Bey bin Ahmed Ağa.
31. Min Ulema-i Trablus-Şam el-Fakir İleyh Teala Ahmed Hayred-din bin Seyyid Mustafa bin es-Seyyid Abdü'l-Kadir.
32. İstanbul Reşid Efendi Zade Mu'tasım Efendi Zade Ali Kemal.
33. Çerkes Şeyhi Zade Tevfik Efendi Zade Mehmed Bahaeddin.
34. (---) Oğlu Turâb (izam) es-Seyyid ve's-Saadat.
35. an vilayet-i Aydın (---) Hüseyin Kamil.
36. an Medine-i Erzurum Nalb Zade Muhmed Rauf.
37. Ulema-i kirâmdan emmi zade Mehmed Niyazi Efendi bin Osman bin Ali bin Abdullah.
38. Hüseyin Hüsnî Efendi zade Zadehü Allah ilmen ve ziyadehu.
39. ez-Medine-i Uşşak Müderrisinden Hasan Efendi bin Osman el-ma'ruf bi Güher-Zade.
40. ez-Medine-i Yanya müderrisinden Asaf Efendi bin Yahya el-Ma'ruf bi Seyfullah-Zade.
41. Musa Zade Bahaeddin Zade el-fakir abu'l-hayr Mehmed Sucu.
42. Uluborlu Kazası Mal Müdürü Yalvaç Topal Mahmud Zade Abdullâh Şevki bin Mehmed bin Osman.
43. Kefevî Tekyesi Şeyhi.
44. Kara Hisar Sahibli Müderrisinden Mustafa Asım bin Mustafa.
45. Huzur-ı humayun der Şerif-i muhatablarından Bolulu es-Seyyid Mehmed Çelebi bin el-hac İbrahim Zühdi bin Mehmed gaferallahu lehüma.

46. (---) Zade es-Seyyid Hüseyin Neşet ibn-i Mehmed Refi ibn-i Hüseyin bi medine-i İsparta ga-
fera'l-fakir-Allahu (---) gafera lehüma.
47. İmam-ı evvel Hazret-i Şehr-i yari Merhum Yusuf Efendi Zade Hasan Hasredehü.
48. Hamid-Abad Sancağı Evkâf Müdürü es-Seyyid Mehmed Sa'dullah bin Hasan bin Mehmed bin
Abdullah.
49. İsparta eşrafından Çelebi Zade Ali Efendi İbn Mahmud bin Mustafa bin Abdullah.
50. İsparta eşrafından Yılanlı Zade es-Seyyid Mehmed Tahir Paşa İbn Hasan Bey İbn Abdullah bey
İbn Ahmed bey.
51. Uluborlu Kazası Me'zûnen bi'l-İftâ el-Hac Ahmed Şükrü İbn el-Hac Halil İbn el-Hac Ahmed
Efendi el-Meşhur bi Kara Molla-Zâde.
52. Kaimi-makam Kaza-i Uluborlu Mehmed Tahsin Bey bin el-Hac Ahmed Tevfik Efendi bin Emin
Efendi bin Mustafa Efendi.
53. Hemşinli Yazıcı-Zade Kaim-i makam Uluborlu
54. Uluborlu eşrafından Bayram Bey-Zade Ahmed Nazif İbn Ahmed Nazif İbn Hüseyin bin Ab-
dullah.
55. Uluborlu Müderrisin-i Kırâmından el-Hac Mehmed -İlim Efendi İbn Ahmed Efendi İbn Hüseyin
Efendi el-Meşhur Burûci-Zâde.
56. ed-Dâil nâib-i kaza-i Uluborlu.

Ekölü ve ene'l-fakir ile'l-lahi fazlı bin alevi bin sehlün el-aleviyye'l-Hüseyniyye İnni İt talaat
ala şeceratin silsiletin nesebe es-Seyyid Mehmed Tahiyü'd-din İbn es-Seyyid Musa Kazım el-
mesturetü fi hezih'l-varakati bi şehadet'l-mü'minin min ehli cihetihi ve min gayri cihetihi mut-
tasiletin ile'l-İmamı emir'l-mü'minin el-Hüseyin sebete rasulu'l-lah sallallahu aleyhi vesellem ve et-
bakatehe İla şeceratina el-mevcudeti ve'l-mazbutati fi eydina fevecedetha mutebekati lehe ve ha-
sale ile'l-yakın yekünühü sahihu'l-nesebi ve'l-İstifazati fi'n-nesebi mu'teberâti şer'an ve İI kavlen-
nebiyyi sal-lallahu aleyhi ve sellem el-mü'minü müteminün ala dinihi ve neslihi ve saddakteha ve
bi'l-lah'l-İ'timad vehüve hasebi ve ni'me'l-vekil.

Belge No: 3

Veli Baba Dergâhı Vakfıyesı

Sebbete'l-vakf ve şerâitühü sahha İndi ve hakemtü bi sıhhatihı ve İuzumihı alimen bi'l-hilâfi
ve'l-İhtilâfi'l-Cari beyne'l-elmme'ti'l-İslâfi harrerehu el-fakiru İleyh subhanehu el-Haç İveys bin Meh-
med el-Kadı bi Uluborlu afa anhürma el-afi (el-vâsik bi-mülki's-samed el-fakir İveys bin Mehmed).

Hamd-i Cemil-i mevfur ve Şükr-i Cezil-i gayr-ı mahsur ol kaşif-i hafayayı Zamâyir ve alem-i
cenaya-yı serayir olan mücid-i cemil-i mümkinat ve menşe-i cümle-i kalnat teala zatühü anl't-teşbih
ve't-temsil ve tekaddes şanühü anl'n-nazir ve'l-adil.

Hazretinin dergâhına sezavar ve vacibü'l-İktisar dır ki Cemil-i kainatı acib-i terkib ve cümle-i
mevcudatı garibü't-tertib bi-nazir ve bi misal bigayr-ı futür ve ihtilali hakk-ı vahid üzre İbda'i hu-
susan beni ademı kudret-i kamile ve hikmet-i şamille birle nesak-ı ratık üzre İhtiraf İdüb dünyayı
onlar İçün mezrea-i ahiret ve evlay-ı muhrese-i akıbet kıldı. Ve akıl ve kamil olanları ahiri evlâden
ahiri ve evveli İdügüne vâkuf ve dâna ve fazıl olanları der-canı ukba dünyadan a'la İdügüne arif kıldı
ve salat ve selavat vasılat ve tahıyyat ve afiyât-i kamilât ol Sultân-ı cumhur-ı enbiya ve ünvan-ı
menşur-ı asfiya ba'İsü feyz hakayık-ı ve hafız-u esrar-ı dekayık-ı İmam ka'be-i kuds ve hemam-ı me-
dine-i İns şadi-r-saffe-i İzzet ve bedr-i kuvve-i şefeat rasul-i Nebi-i Azam Muhammed ve sallallahü
teala aleyhi-ı ve sellem hazretlerinin ruh-ı mütahhare ve merkade-i münevverelerine olsun ki esrar-ı
hidayetle sırat-ı müstakim-i kıyam ve dahi Al-i ve ashab-ı üzerine olsun ki her biri bedr-i sima-i hi-
dayet ve sadr-ı encümen-i vilayetdir ve satvet-i ve mütevelli-i cihat-ı din-i mübin ve nazır-ı evkâf-ı
şeri'at-ı seyidi'l-mürselin olmuşlardır. Rıdvânü'l-lah-ı aleyhim ecme'in emma ba'dü bu kitap sıhhat-
ı celli'lül-kadrin tahririne ba'İs ve badı ve bu hitab-ı miskin-i tab anberin-i tekaribin tasdirine Hadis
ve nadi budur ki, VELİ BABA Sultan İbn-i Hüseyin Gazi tarafı pür-şereferinden husus-u ati-yü'l-
beyânda İkrara vekil olub, hasm-ı şer'i cahid mahzarında Şa'ban halife İbn-i İlyas ve Hidir bin Dur-

muş şehadetleriyle Şer'an vekaleti sabit olan Mustafa Dede mahfel-i kazada vakf hücceti vasf-ı Caiyü'z-Zikri tescil ve emr-i tescilde hala bedminh olan her hakir ve celli için vakf-ı müşarun-ileyh mütevellî nasb eylediği sulbi oğlu Mustafa Çelebi mahzanında bi'l-vekalet ikrar ve takrir-i kelam idüb müvekkil-i müşarun ileyh kevn-i bi sukün ayn-ı ibret ve basar-ı basiret ile nazar idüb gördü ki evzanda selamet ve etvar-ı haber İstikameti yok na'im-i zill-i zail ve mukim-i zıyif-ı rahildir. Yakınen ma'lum-ı şerifleri oldiki dünya dâr-ı makam-ı medar-ı nizam değildir. Pes kabl-i evat'l-farz, Nuzül-il-ecl ber amel hayr-ı hatir-ı amel vücuda götürüb ol hayr-ı sebebiyle bi lutf-i teala eshab-ı hayrat için va'ad uyurulan cennat-ı aliyata vusül-u müyesser ola binaen ala zalik medine-i Uluborlu tevabl'inden Legüb nam karyede vakif lede'l-ahali ve'l cîrân ma'lumete'l-hudud mülk-i mahza ve hakk-i sarfi olan kadı evi demekle ma'rif menzilli cemi'i tevabi ve levahik ve tarayık merafik ile ve iki ku'a bağlarını eşçar-ı müsmire ve gayr-i müsmiresiyle ve misafirhane ve aşhanesiyle ve üç kazgan ve iki sofa sahanı ve yine Medine-i mezbure tevabl'nden YassıViran sınıra dahilinde vaki Davud değirmeni dilmekle ma'rif mülk değirmenini hasbeten İllâhî'aliyyü'l-azim ve rağbeten li-sevabihî'cesim niyyetü'l halise ve tabiyyetü safiye ile vakf ve habs idüb şöyle şart eyledi ki müvekkil-i müşarun ileyh kendisi madem ki hayatdadır vakf-ı mezbure, kendi mutasarrif ola kendisi dar-ı fena-dan dar-ı bekaya nihlet İtdikte sulbi kebir oğlu Hüseyin Baba makamına kalm ve mutabıma naib olub menzli-i mezburda müma ileyh Hüseyin Baba kendi ehl-i ve iyali ile sakin olub mara'z-zıkr değirmenden ve bağlardan hasıl olan mahsulatı misafirhane-i mezburede ayende ve revendeye İ'am idüb zıkr olunan kazganları ve iki sofa sahanı misafirhane tabh olunan taamı İhzar için İstığmal idüb ve ba'de müşarun-ileyh Hüseyin Baba vefatında vakf-ı mezburun evlâdına ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdına batnen ba'de batn neslen ba'de nesl vakf-ı mezburun evlâdına meşrû olâ ve ba'de'l-İnkirazi' İyazu bi'llah min kahn'l-feyyaz re'y-i hakim-i beldeye müfevvez ola murûr-ı eyyam ile şart-ı merkum muhafazaya İmkan olmağsa cins-i fukaray-ı ehl-i İmana meşrû ve müddet-i hayatlarında tebdil ve tayir merreten ba'de uhra vakf-ı müşarun İleyhin yed-i kerimelerinde ola diyü tebeyyün-İ şurut idüb vakf-ı mezbur farıgan anı's-sual mütevellî-i merkuma teslim idüb ol dahi kabz-ı tesellüm eyledim dildikten sonra gibbe't-tasdik eş-Şer'i vekil-i arif kelamını semt-i ahire sarif olub vakf-ı akar inde üstadi'l-eimme Ebi Hanife Nu'man bin Sabit el-küfi kâri olmayub kabil-i rucu ve mülke idhal-i meşru olmağın vakf-ı mezburdan rücu eyledi mütevellî-i merkum vakf-ı mara'z-zıkr malik-i müvekkile red eylesün müvekkil-i müşarun İleyh mara'z-zıkr menzilli ve bağları ve sarırlarını dahi bey idüb semenini vücuh-ı bere sarf etmek ister diyü İstirdad İdicek mütevellî mezbur cevab-ı ba sebaba mütesaddi olub eğerce vakf-ı akar ol İmam-ı cellü'l-mikdar katında gayr-i lazim olduğu sigar ve kibar katlarında mağlumdur İakin eimme-İ din-i rahmet karından Yusuf Ya'kub el-İmamı ü's-Sani katında vakf-ı mücerred vakfet demekle ve İmam-ı Salis Muhammed bin Hasan eş-Şeybani katında mütevellîye teslim etmekle vakf-ı Sahih ve lazim olduktan sonra reddet İmtina etmekle beyinlerinde niza-ı tezayid ve İrtifa'da olmağın hakim-i mevki-i sadr-ı kitap huzurunda murafea olduklarında ol dahi tarafeynin delilinde teemmülü milli ve taraf-ı mütevellî de ricman-ı celi müşahede İtmegün canb-ı vakfa nazar ve mena'-ı il'i-har olmaktan hazer idüb a'la kavil men yerahü vakf-ı mezburun sıhhat ve İüzumuna hükm idüb vakf-ı merküm ala cemi'l'l-mezahib vakf-ı sahih ve lazim ve müebbed ve muhalled olub min ba'd nakz-ı ve takzine mecal-i mahal oldu "femen bedele hu ba'de ma semiahü feİnema İsmühü ale'llezine yübeddillünehü inna'llahe semi'un alim" ve ecrâ'l-vakf-ı âle'l-hayyi'cevad'l-kerim tahriran fi'l-yemvi's-sani eşara min reçebel'l-mürecceb İisene Seb'a ve erbe'in ve elf min hicreti menlehü'l-İzzü ve nihayeti'ş-Şerefi (12 Recep 1047).

Şuhudu'l-Hâl

1. Abdül-aziz Efendi İbn-i el-merhum Ömer Efendi.	12. Yusuf Bey bin Hüseyin an karye-i legüb
2. es-Seyyid Mustafa İbn Kadı Mehmed.	13. Murtaza bin Hıcan-ı mezbur.
3. Ömer Halife İbn Hilmi an kaza-ı Afşar.	14. Ali bin Karaman mezbur.
4. Musa bin İsa an karye-i mezbure.	15. Satılmış İbn İbrahim Hoca an karye-i mezbur.
5. el-Hac Osman an Kaza-ı Yalvaç.	16. Murtaza bin Kollı (—) an Karye-i mezbur.
6. Hüseyin Çavuş an Mahmiye-i Kütahya	17. Halil bin Nurullah an Karye-i mezbur.
7. Hüseyin Bey İbn Reyhan El-Cüнді	18. Ali bin Durdurhan Hoca an Karye-i mezbur.
8. Hamza Bey El-Cüнді	19. Abdül-Kerim El-muhzir.
9. Mısırlı Bey an karye-i Karık(?)	20. Haneî bin Cihan El-Muhzir.
10. Hasan Bey bin İslam Halife an Karye-i Yerli Kabaca.	21. ve Gayrihüm mine'l-Huzzar.
11. Yaylan Hasan an karye-i legüb	

(İşbu Vakfiye ma'mulun bilha Hamıdabad evkâf idaresinde mahfuz olunan sicillat-ı vakfiyyeye bi'l-mukabele aynen ve harfiyyen muvafık olduğu tasdik olunur fi 25 Rebuu'l-evvel sene 1315/ fi 11 Ağustos 1312 (bu tarihte sureti çıkarıldığına dair kayıt).

Belge No: 4

Şecere hakkında bilgi ve Evkâf-ı Hümayun Tezkeresi

Bu Şecere-i alıyyede zıkr olunan Cezayir'de medfun Veli Dede'ye nisbet olunan Uluborlu Kazası'nın İlegüb karyesinde Kalın Dergâh-ı Ali hicret-i Nebeviyyeden 422 senesinde ecdadından Seyyid Hasan Gazı İbn-i Zeyd-i rabi ve yline ecdadından Seyyid Hasan Gazı İbn-i Zeyd-i Hamis üzerlerine bina olunmasına bede' olunmuş duvarları kubbeleri sacaklarına kadar yapılmış ittisalinde vaki Cami'i şerifde Dergâh-ı şerifin hızasına kadar bina olunmuş her ne hal ise kubbesiz kalmışlar bin otuzbeş (1035) tarihinde aslı Çerkez nam Murteza zor Paşa Anadolu vallsi olmuş kadimen bina olunan Cideran-ı erbea üzerine dört kubbe bina itdirmiş ve cami'i şerife halli üzerine kalmış sülale-i alıyyede mezkûru'l-İsm es-Seyyid eş-Şeyh Nebi Dede İbn-i es-seyyid Mehmed Bürücü 1208 tarihinde Askeri rûznameşinde müceddeden İ'ta kılınan Berât-ı ali ile dergâh-ı Şerife Şeyh ve Mütevelli nasb olunmuş Dere Beylerinden Antalyalı el-Hac Mehmed Ağa'ya Ahşab olarak Cami'i şerifi tamam ettirmiştir ve dergâh-ı alının kubbelerini evlâd-ı müşarun ileyhden Veli Baba İbn-i Hüseyin Sünbül zamanında bina ettirilmiştir. Salîfû'z-zıkr dörtyüz yirmi üç tarihinde dergâh-ı alının duvarları bina olduğuna dair Malatya'nın Yesu nam memleketinde Hacı İbrahim karyesinde medfun Seyyid Ahmed Yesevi Hazretlerinin atlyû'z-zıkr kaside-i tarihıyyesidir (burada arabca bir kaside yer almaktadır).

Tezkere-i Evkâf-ı Hümayun

Hürriyet nam mübecclini bir saha-ı tecavüz add idilerek dellile müstenid akl ve bir muhaffef nakl olmaksızın mücerred hevalarına ittibaan ligarazı Uluborlu Kazası meclis idaresinden kaza-i mezkûre tabi İlegüb karyesinde medfun safdât-ı İzam ve e'izze-i kirâmdan Veli Baba dergâh-ı Şerifi Sülale-i müşarun ileyhden mütevelli ve Şeyh Seyyid Mehmed Takiyü'd-din Efendi aleyhinde 4 Mart Sene 325 tarih ve 31 numaralı hıfâfi vaki Maliye Nezaretine mevrud-ı mazbata 24 Mart sene 325 tarihıyle Evkâf Nezaretinden istiglam olunup ol vakt muma ileyh Seyyid Mehmed Takiyü'd-din Efendinin Müşarun ileyh Veli Baba sülalesinden olduğu ve pederinden mahliul olan tevliyet ve meşihat cihetlerini muma ileyh uhdesine hiyn-i tevcihinde mahkeme-i teftiş evkâfca bi'l-etraf tetkik olunarak mûma ileyhlin ciheteyn-i mezkûrelerinin şurut-ı lehi olduğu ve ehliyet ve kifayeti (bir nech-ı) şer'i tahakkuk etmesiyle muamele-i tevcihiye bi'l-icra İktizası İfa olunmuş olduğu ve vakf karye-i mezkûre bahşge gelince esasen ol karye ol dergâha vakf olup bin elli üç tarihinde bir hile ile yed-ı ahire geçmiş ise de bin elli yedi tarihinde sadır olan idare-i şerıyye mucibince ferman vırlıerek kayd-ı tashih olunmuş olduğu cihetle hiç bir taraftan şer'an kanuna müdahale olunmaması cevabı vırlımiş İdi. Ve bu babda Nakıbü'l-Eşraf kalemince vaki bi'l-cümle kuyudun Zeyl-i Şecere-i alıyye'ye tasdir-i lazım geleceği emr olunmuş ve ol vechle İcab-ı ecran kılınmış şöyle ki; Hulefayı Abbasiyenin İnkırazıyle Safdât-ı Hüseyniye'den Ca'fer bin Zeyd-i Sadis İbni's-Seyyid el-Hüseyinü'l-Gazi İbn-i Hasan el-Gazi bin Zeyd-i Hamis İbni'l-Hasan eş-Şair İbn Ali bin Hamza bin Muhammed bin el-Hasan Ebu'l-Kasım İbni's-Şerif Kemal İbn ebi'l-Kasım el-Hasan'ı-edib İbn. ebi Ca'fer Muhammed İbn es-Seyyid el-Hasan el-Gazi İbn-i Zeydi-i rabi- İbn-i Ali ez-Zahid el-medeni İbn-i es-Seyyid Muhammed aksası İbn-i es-Seyyid Yahya İbn el-Hüseyin Zü'd-Dem'a ve Zü'l-İbreti İbn Zeyd-eş-Şehid İbn Ali İmam el-Hüseyin razıyallahü anh Malatya'dan bi'l-hicre Uluborlu kazasının Ulubey Nahiyesine gelmiş ve mezkûr nahiyede Hicreti nebeviyye'nin 222 senesine müsadif kaza-i mezkûrun feth-i evvelinde Şehid olan ve nahıye-i mezkûrede defn olunan es-Seyyid el-Hasan el-Gazi İbn Zeyd-i rabi ve hicreti nebeviyye'nin 423 tarihinde kezalik Eğirdir kazasının ikinci fethinde Ehaveyni Mustafa Müntehab ve Ali el-müfret ile Şehid olup ceddli es-Seyyid el-Hasan el-Gazi İbn Zeyd-i rabi ammi Battal Gazi kabrine zimmedilen es-Seyyid el-Hüseyin el-Gazi dergâh-ı alilerinde tevattun etmiş ve muma ileyh es-Seyyid Ca'fer İbn-i Zeyd-i Sadis eş-Şehid fi Sultan tahtı bicebell Puvatya 696 tarihinde Bilecik fethinde Şehid olup yediler makberesinde defn edilmiş ve müahharan mahdumu Uzun Er denmekle Şöhret Şiar Aynı Ali kuddus'llahu sırrahü 758 tarihinde Gelibolu fethinde mahdumu Gül-Battal nam es-Seyyid Ca'fer ve Hafidi Sünbül Battal nam es-Seyyid el-Hüseyin el-Gaziler Gelibolu'da olmalarıyla onları hak-ı Gelibolu'ya defn etmiş ve kabirleri başına

birer çitlik fidanı dikmiş ve kendisi salimen Ulubey'de vaki alleleri nezdine avdet buyurmuş ve 763 tarihinde irtihal-ı dar-ı na'ım eylemiş rahmetu'l-lahî aleyh Salîfû'z-Zîkr Sünbül Battal nam el-Hüseyin Gazi mahdumu es-Seyyid Ca'fer ve anın Mahdumu Yalın Kılıç el-Hüseyin el-Gazi Ulubey'de vefat etmişler ve 948 tarihinde Kutbu'l-Arifin Veli'd-Din İbn-i Yalınkılıç Müma İleyh el-Hüseyin el-Gazi Kanuni Sultan Süleyman'ın da'veti üzerine Mahdumu Gül Dede nam Seyyid Ca'fer ile diğer mahdumu Sünbül nam es-Seyyid el-Hüseyin el-gazileri göndermiş tarih-i mezkûrde Gül Dede Macaristan'ın Budin Şehrinde ve Sünbül Dede dahi Romanya'nın Ulubey nahiyesinde Şehiden vefatlarıyla Kanuni Sultan Süleyman mea ordu cemaat teşkil ederek Ebu's-Suud Efendi İmametiyle namazları kılınmıştır. Müşarun İleyh Veliyü'd-Din Bağdad seferindeSürremen raeya gitmiş eimmei isna aşereden İmam Muhammed Taki mahdumu Musa ahfadından Gelincik Ana Sultan nam Fatimatü'z-Zehra ibneti Abdü'l-Vahid Çelebi'yi tezevvüc ile müşarun İleyhadan Gül Dede ve Sünbül Dede tevellüd etmiş ve müşarun İleyha Fatmetü'z-Zehra 945 tarihinde vefatıyla kendisi İsküdar'a gelip bir tek-yede evkat gûzar iken Sultan-ı Divaniye açıcı başı ve mesnevi han ta'yin olunup kendisine kutbiyyet verilmiş ve Cezaire gönderilmiş orda Müşarun İleyhden azim keramet görülmüş ve 955 tarihinde Cezayir'de vefat ettiği bab-ı Ali'de vak'ı Sicilli Osmanî'nin dördüncü cildinin 610 sahifesinde mestur ve Fransa ve İspanya ile olan muahede Fransa Hazinesinde mahfuzdur. Müşarun İleyh Sünbül Dede nam es-Seyyidi'l-Hüseyin'l-Gazi İbn-i Veli'd-din mahdumu efazze-i kirâmdan VELİ BABA Hazretleri Cemî muharebatda bulunarak ecdadı dergâhının tevliyyet ve meşihatı uhdesine tevcihen ferman-ı alşan verilmiş ve 1057 tarihde de tashih-i fermanı bi'l-İfta aynı tarihde Kara Haydar oğlu Mehmet nam Şaki yedinde Şehid olmuş ve dergâh-ı şerife defn edilmiş ve ciheteyn-i mezkûreteyn evlâd-ı evlâda zîkr olunan ferameyn ile idare olunup henüz berât alınmamış ve 1208 tarihinde Sülale-i müşarun İleyh Veli Baba'dan Sünbül Zade es-Seyyid eş-Şeyh Nebi Dede İbn beyne't-tullab Burüci Hoca namıyla ma'ruf es-Seyyid Mehmed Taki İbn-i es-Seyyid Ahmed Haşimi İbn es-Seyyid Ca'fer Tayyar İbn-i es-Seyyid Yahya İbn-i Es-Seyyid el-Hüseyin Sünbül İbn-i Seyyid Büyük Kazım Çelebi İbn-i Zeyd-i Sabi İbn-i Ali en-Naki İbn-i Öksüz Nebi İbn-i es-Seyyid eş-Şeyh el-Hüseyin bin Müşarun İleyh Veli Baba gelip tevliyyat ve meşihat uhdesine tevcih olunduğunu müş'ar tarih-i mezkûrde müceddeden berât verilmiş ve ber minval muharrer yedinde bulunan berât-ı Şerif ile kezalik yedinde Şecere-i aliyeyi İbraz etmesiyle Nakibü'l-Eşraf defterine saîdâtan olduğu kayd olunmuş ve yedinde bulunan Salîfû'z-Zîkr Şecere-i aliyeden muharrerat-ı sabika ahz ve zabt kılınmış ve 1222 tarihinde müşarun İleyh es-Seyyid Şeyh Nebi Dede İbn es-Seyyid Mehmed Bürüci'nin ve vefatıyla mahlulünden Sünbül Zade es-Seyyid el-Hüseyin İbn-i muma İleyh Nebi Dede İbn-i Mehmed Taki Bürüci'ye ve 1226 tarihinde Berât ve 1227 tarihinde ferman İhsan olunmuş ve Nakibü'l-Eşraf defterinede kayd edilmiş ve muahharan Sülale-i Müşarun İleyh Veli Baba'dan Sünbül Zade es-Seyyid eş-Şeyh Musa Kazım Efendi İbn-i es-Seyyid el-Hüseyin Sünbül İbn-i es-Seyyid Ahmed Paşa İbn-i es-Seyyid Müma İleyh es-Seyyid eş-Şeyh el-Hüseyin İbn-i es-Seyyid eş-Şeyh Nebi Dede İbn-i Mehmed Taki Bürüci'ye 20 Receb 1287 tarihinde Berât verilmiş ve Nakibü'l-Eşraf defterine kayd-ı İcra kılınmış ve Mahlulünden Bayezid Camil Şerifi Derslam (Mucız) Hocalanndan ve Huzur-ı Hümayun ders-i Şerifi muhatıplarından es-Seyyid Mehmed Takiyü'd-Din Efendi'ye Maliye Nezaretinden mücaddeden muhassis beşyüz (500) gurus ile ciheteyn-i mezkûreteyn uhdesine tevcih kılınmış ve 15 Safer sene 1312 tarihinde Berât-ı alı verilmiş ve ismi defteri-i saîdâta bi'l-kayd yedine 15 Şevvali'l-mükerrerem sene 1310 tarih ve 486 adetli Nakibü'l-Eşraf tezkeresi i'ta kılınmış ve Kösem Vâlide Sultan tabe Seraha evkâfından her sene Şa'ban-ı Şerifin Onbeşinci günü yeşil sank paresi olan beş gurusu ahz itmekte olduğu kayden anlaşılmıştır işbu tafsilat Nakibü'l-Eşraf sicillatında ber minval muharrer, mestur ve mukayyedir.

fi 10 Eylül sene 1339, Ene'l-fakir İleyhi teala.

Belge No: 5

Defter-i Hakani Nezareti Celllesi Canib-i Alisine; Efendim Hazretleri

Hamîdabad Sancağı mülhakatından Uluborlu-Kazası kurasından Uluköy karyesinde defin-hâk itmâk olan Saîdât-ı kirâmdan Ceddin Veli Baba dergâhı post-nişini olub dergâh-ı mezkûr tevliyyet ve Zaviye darlığı eba an cedden mürasele-i Şer'iyye evlâd-ı evlâd-ı evlâde tevcih olunagellinirken bin ikiyüz tarihinde vefat idüb dergâh-ı şerif mezkûr havalsinde medfun bulunan ve kabri taşına "Veli Baba Şeyhi Seyyid Nebi Dede bin Seyyid Bürüci Mehmed" diyü yazılmış olan ced-

din Nebi Dede bin Seyyid Bürücü Mehmed uhdesine bilahere bin ikiyüz sekiz tarihinde ba berât-ı ahli müceddeden tevcih olunmuş olduğu Evkat hazinesinde mestur ve mukayyed ise de müşarun-ıleyh Nebi Dede bin Burüci Mehmed'den evvel mazbut olması lazım gelen kuyud-ı evkâf-ı hümayun nezareti cellesinde bulunamadığından banî-i dergâhdan bu ana kadar mezkûr tevliyet ve zaviye darlık vazifesi kimin uhdesine tevcih olunduğının kuyud-ı atıka-i hakaniden bi'l-ihrac zeyl-i arzuhal-i daiyaneme tastiri ve birde vakf-ı karye-i ulugün ve çaylak harımını Öşri ve Öşriyyet Geygel degirmeni kir pası ve sair nizalarla benam alan sair evkâf-ı dergâh kangı tarihlerinde ve kimler tarafından vakf olunmuş ve kimler tarafından tımara alınmış ve tımar harcının kaç evlâdi üzerine yürümüş ve tımarın maliye hazîne-i ceddesi tarafından kangı tarihinde zabt idilmiş ve keyfiyyet zabtı ba ilmü cezmi ve ba imla-i ilmi cezmi vuku bulmuş ve ba'de'z-zabt vakta bir şey verilmeyerek kangı tarihten beri miri meyanında öşri ta'sir idilmekte bulunmuş olduğunun dahi ber vech-i tafsil l'aveten dere ve tebziri ile yed-i daiyaneme l'tası ve ba'de elde mevcut berât-ı alıšanın müştemil olduğu ba irade-i alıyye müşaddak ve cihat idaresinde mukayyed vakfiye-i mahûlun bihada mün-deric Yası vıran hududı dahilinde icare-i vahideli bir bab evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere müşarun-ıleyh Veli Babanın vakf itdiği değirmenin Mehmed Ali Oğullarından alınıb yed-i daiyaneme teslim olunmak için bu defa mahkeme-i teftiş den verilen l'amın dahi kezalik zeyl-i arz-ı hal abdaneme der kenar olunmak üzere mahkeme-i teftişe havale buyurulmasını Nezaret-penahilerinden istirham eylerim olbabda.

teşrin-i evvel 1311 müşarun-ıleyh evlâdından Postnişin ve mütevellil-i dergâhi şerif.

Kuyud-ı hakaniye fi 3 cemaziye'l-evvel sene 1313

983/605 fi 10 teşrin-i evvel sene 1311

zikir olunan dört bin seksen dört akçe yazar Ulugün nam karye kıdvetü's-Süleha Veli Babanın kendi Sakin olduğu köyü olmağla tekyesine vakf olmak üzere mahall-i tahsis olunmak için varid olan emr-i alî üzere zaviyesine tashih oldu.

fi 19 zilhicce sene 1053 ba hattı.

Erbab-ı tımarın Ali nam kimesne bir tarikle berât itdirdüb şeyhine gadr itdirmekle tekrar şeyh Veli Baba zaviyesine mukadder ve tashih olunmuşdur.

fi evasit-i Rebiül-ahirsene 1057 ba hattı. bâlâ da tafsilen şerh olunduğu üzere tekrar vakfa tashih olundu fi't-tarih'il mezbur

Kadimi kılınc tımar olmağla vakf olmak na-meşru olmağla girü tımara tashih olunmak ba-bında varid olan emr-i şerif mucbince tımar olmak üzere tashih olundu.

fi 14 Şevval Sene 1068 ba hattı tevci'i

Der liva-i Hamid

Ulugün tabi'l Uluborlu

Bâlâ'da tafsilen şerh olunduğu üzere girü tımar tashih oldu fi't-tarih'il-mezbur

Yekün: 8186

Bâlâ da tatsilen şerh olunduğu üzere tekrar vakfa tashih olduğu fi't-tarih'il mezbur.

Bâlâ da tafsilen şerh olunduğu üzere girü tımar tashih oldu fi't-tarih'il-mezbur.

Uluborlu Tabi'l Liva-i Hamid

Kayıd Şud

Karye-i Uluköy

neferan: 0, 5

Hasıl öşr hınta müd: 25 kıymet: 2000

Öşr-i şa'ir: Müd: 10 kıymet 600

Cabi: 20 akçe

Yekun: 4084

Müma ileyhin bila veled vefatı cihetle zeamet-i mezkûr seksenaltı senesi martından itibaren maliye hazine-i cellesinden bîz-zabt bedel-i senevîsi olub üçbîn guruş maaş tenzili şehriyesine isabet eden İkiyüz elli guruş.

vuku bulan kazada valdesi vefatından (---) kuli maktuası üzerine kat edilmiş olan Varnalı Sağıre Nefise'nin Varna Sancağı emvalinden şehriye tahsis olan elli guruş maaş üzerine i'tasıyla seksenbeş senesi teşrih-i sanîsinin Yırmıdokuzuncu gününden itibaren ba kayd-ı hayat şehriye üçyüz guruş maaş tahsis kılıldığı mübeyyin fi 29 zilhicce sene 1286 tarihyle varid olan ilmü haber mahfuzdur.

Liva-i Hamid

Zeamet benam-ı Ahmed

Hıdmat-ı Hümâyun, Gedikliyan-ı Enderun-ı Humayun

Sicüllü tabii mezbur

Ulugüb tab'i Uluborlu

Öşr: 8086

Vakf: 4062

Cem'an: 21256

Sene: 1250.

balay-ı der kenarda gösterildiği vechle Uluborlu nahiyesine tabii Ulugün karyesi tımar dahilinde arazi-i miriyeden iken 19 Zilhicce 1053 tarihinde ba kalem-i tevkîfi Veli Baba zaviyesine tashih kılınmış ve mü'ehharan erbab-ı tımarları Ali nam kimesne bir tarikle berat-ı itdirüb şeyhe gadr etmekle tekrar evasıt-ı Rebl'ul-ahir sene 1057 tarihinde kezalik ba kalem tevkîfi tashih kılınmış ve kadimî kılınc tımar olmağla vakf olmak na meşru olduğundan girü timara 12 Şa'ban sene 1068 tarihinde kezalik ba kalem tevkîfi kaydı mahalli tashih kılınmış ve o tarihten beri tımarlık vechle kayırdan kayda geçerek İkiyüz elli tarihli berat ile balay-ı der kenarda muharrer ma beyn-i hümâyun hademesinden Ahmed'in uhdesinde iken bila veled vefatıyla zeamet-i mezbûr Maliye hazinesinden bîz-zabt bedel-i senevîsinden şehriyesine isabet iden İkiyüz elli guruş seksenbeş senesi teşrihsanîsinin Yırmı dokuzuncu gününden itibaren ba kayd hayat varmalı Sağıre Nefisenin elli guruş maaşına zam kılınarak tahsis kılıldığı fi 29 zilhicce sene 1286 tarihinde maliye hazine-i cellesinden vurud iden ilm ü haber kalmesinden anlaşılması olduğuna blaen salfü'z-zikr ulugün karyesinin tamamen hasılatı ve rusûmatı her mucib-i tashihli maliye hazine-i cellesi canibinden zabt olunmak İktiza ider.

fi 9 teşrin-i sanî 1311

mahkeme-i teftiş fi 9 teşrih-i sanî 1311

(Cihad idaresi tezkeresi)

Cihat idaresinden tanzim kılınan İşbu müzekkereye merbut Dahiliye Nezareti cellesinin tezkeresi ve mefufi bulunan es-Seyyid Mehmed Tekiyüddin mühriyle verilen arzıhal ve Konya vilayeti valiliğinin aslında mutabık tahrirati sureti lede'l-mutalaa Uluborlu kazasına tabii Uluköy'de defin-hak itir-nak olan ve ba irade-i seniyye-i hilafet-penahl zaviyedarlığı uhdesine tevdi buyurulan ceddî sadaat-ı kırâmdan Veli Baba Dergâhı'na merbut değirmenin Mehmet Ali oğulları Hacı Mehmed ve Ali nam kimesneler tarafından zabt edildiğinden bahisle men'i müstedî ve ifadat-ı saireyi havi müma iley Mehmed Takiyüddin Efendi tarafından huzur-ı samî sadaret penahiye bî't-takdim havale buyurulan arzıhal merbutatıyla beraber leffen irsal kılıldığından münderecatına nazaran İktizasının İfası dahiliye nezareti cellesinin merbut tezkeresinde beyân buyurulmuş ve mezkûr değirmen yedlerine mülkleri olduğu halde kable'l-muhakeme kuvve-i müselleha istimalıyla ellerinden alınarak safdât-ı kırâmdan merhum Veli Baba Zaviyesi mütevellisi Takiyüddin Efendiye teslim edildiğinden bahisle icray-ı icabı mezburan tarafından İddia olunmasıyla İmerci olan Uluborlu kazası kalın-ı makamığundan mutasarrıfığa gönderilen mazbata-i mezkûr değirmen kadimen vakf olduğu sabit olubhiyn-ı azh ve tesliminde asla kuvve-i cebriye istimal olunmayarak mürur-ı zamanla vuku bulan beyf ve şıra hüccetlerine İstinaden fuzuli zabt ve tasarrufa el-yevm müma iley

yedlerinde olduğuna ve ol babda şeref-sadır olan tevliyet berât-ı şerif hükmü üzerine hükümet-i mahalliye magrifetiyle üç braderden birisi olan Mustafa Efendinin muvafakatiyle şer'an alınub evlâdından mütevellî Seyyid Mehmed Taklyüddin Efendiye teslim olunmuş ve'l-hasil kaza-i mezkûrun üçyüz on senesi Kanun-ı Sanî'nin yigirmi dördüncü günü tarihli mazbatası natk olduğu üzere bahs olunan cebr ve şiddet muamelesi gayr-ı vaki olub muma ileyh Taklyüddin Efendi yedinde bulunub evkâf idaresince aynen mukayyed olan vesika-i ma'mulun biha ile zikr olunan berât-ı alisi ve gerek müdde'lerin lbraz eyledikleri atik bir emr-i ali ve hücec-i bey ve şira ve salre suretleri muciblerince mezkûr değirmenin vakfiyeti sabit ve muhakkak olduğu ve müccered anıfû'l-beyân muamele-i bey ve şira ve lhdas-ı bina mülabesesiyle eğer müddeiler tarafından ber vech-i mülkiyet tasarruf iddiasına ısrar olunursa fasi ve rivayet ve da'va mahalli mahkemelerine aid ve raci olmaktan naşi isterlerse vech-i meşruh mahalli mahkemelerine müracaat eylemeleri müddleyan-ı muma ileyhümaya tebliğ olunduğu inha-i mutasarrıfeye mefuf olan mazbata ve salr evrâk-ı resmîye fezlekesi mealinden anlaşılmiş olduğundan ol vechle cevap verilerek icab-ı hal Hamidabad mutasarrıfında cevaben bildirildiği üç yüz on iki senesi Şa'ban-ı muazzamanın yirmi altıncı günü tarihli Konya vilayeti valiliğinin makamı samî'i sadaret uzmaya takdim eylediği musaddak merbut suret-i tahrirattan ve evkâf-ı mülhakadan Uluborlu kazasına tahsis beşyüz gurusu taamiye ile Mehmed Taklyüddin Efendi'ye tevcih olunduğunu mübeyyin berât verildiği ve merhum müşarun ileyh Veli Baba'nın bin kırk yedi senesi tarihiyle müverrih ve Bin üçyüz oniki senesi tarihiyle mukayyed ve vakfiyesinde Medine-i Uluborlu tevabî'inden Uluköy nam karyede Vaki Lede'l-ahali ve'l-cıran ma'lumete'l-hudud mülk-i mahza ve hakk-ı sarfı olan Kadı evi demekle ma'ruf menzilli cemi tevabî ve levahıkıyla ve iki kat'a bağlarını eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle ve misafirhane aşhanesiyle üç kazgan ve iki sofra sahanı ve yine medine-i mezbure tevabî'inden Yassı vıran sinurı dahilinde vakıf Davud Değirmeni demekle ma'ruf mülk değirmenini hasbeten il'lahi'l-azim vakf ve habs idüb vakf-ı mezbure evvelen kendi mutasarrıf ola ba'de sulbi oğlu Hüseyin Çelebi makamına kaim olub menzili mezburda muma ileyh kendi ehl-i iyaliyle (---) olub mara'z-zikr değirmenden ve bağlardan hasil olan mahsulat misafirhane-i mezburede ayende ve revendeye itam idüb zikr olunan evanî-i nuhasiyeyi misafirine tabh olunan taami ihzar için istimal ile ba'de Seyyid Hüseyinin vefatında vakıf-ı müşarun ileyhın evlâd-ı evlâdı evlâd-ı zükuruna batnen bade batn ve neslen ba'de nesl ve ba'de'l-inkiraz evlâd-ı müşarun ileyhın inasına meşrûl ola diyü mestur idiği cihat idaresinden mahrec-i vakfiye kaydından anlaşılmiş olmağla bu surette mezburan Hacı Mehmed ve Ali İddialarında ısrar eyledikleri halde ber mucib-i suret-i tahrirat-ı mezkûre mahallinde mürettebeten muracaatla muhakeme ve mürafaaların icray-ı teftişde mahalline tahrirat tasdirî.

Belge No: 6

(Reblül -evvel 1294 Tarihli Berat)

Tuğra : Abdül Hamid Han bin Abdül-Mecid el muzaffer daima

Nişan-ı Şerif-i Alışan Sami Mekan Sultan-ı Tuğra-i garra-i Cihan-sitanî hakkani hükmi (---)

oldurki

Bin ikiyüz doksan üç senesi Şa'ban-ı şerifin onbirinci günü, taht-ı ali baht-ı Osmani üzere Cülüs-u Hümayun meymenet makrun-ı mülûkaneme Vaki olub, umumen tecdid-i berevat olunmak kaide-i mer'iyye-i saltanat-ı seniyyeden olunmuş olduğuna binaen memalik-i Şahanemde bulunan bil-cümle hizmet-i lazime ve salreye canib-i hazine-i evkâf-ı hümayunımdan ita kılınmış olan berevat-ı şerife kuyudıyla tatbik ve muamelat-ı aklâmiye-i salresi terfîk olunarak muciblerince ashabı yedlerine tecdiden berevat-ı alışanımın itası lüzumu sadır olan ferman-ı alışanım iktizasından görülmüş olmağlan liecl't-tahrir takdim kılınan berevat-ı Şerife-i mezkûreden evkâf-ı hümayun-ı şahaneme mülhak evkâfdan Uluborlu kazasına tabi Ligüb karyesinde vaki eazze-i kırâmdan Veli Baba Zaviyesi vakfının ber vech-i meşrûl zaviyedarlık ve tevliyet hizmetleri iki kat'a berât ile bin ikiyüz seksen sekiz senesi Recebinin yirminci günü tarihiyle uhdesinde olduğu kayden tebeyyün eden işbu rafî'i tevki'lî refi'îş-şanı hakani Musa Kazım bin Seyyid Hüseyin Baba Zide Salahuhuya tecdiden bu berât-ı şerifimi virdim ve buyurdum ki muma ileyh keşma fil'esbak bila kusur eday-ı husn-i hizmet olunmak şartıyla ciheteyn-i mezkûreteyn mutasarrıf ola tahriren fil'yevm min şehir-i Rebi'u'l-evvel sene erba ve tis'in ve mi'eteyn ve elf (1294).

Belge No: 7

(2 Rebiül-evvel 1312 Tarihli Berat)

Tuğra: Abdül Hamid bin Abdül-Mecid el Muzaffer Dalma

Nişan-ı Şerif-i alîşan Sami mekan Sultan-ı Tuğra-ı Garra-ı Çihan-Sitanı Hakani Nakdi bi'l-avni
(---) hükmi oldur ki

Hamidabad sancağı dahilinde Uluborlu kazasının Uluköy karyesinde medfun sada-ı izamdan Veli Baba tekyesine taamiye olarak beş yüz guruşun tahsisi irade-i seniyye-i padişahanem İktizasında bulunmuş ve dergâh-ı mezkûr şeyhi azız-i muşarın ileyh evlâdından Seyyid Musa Kazım uhdesinde olup Muma İleyh in bu kere vefat eylediği der saadetimde bulunan mahdumu Seyyid Mehmed Takiyüddin'in İfade-i şifahiyesinden anlaşmış olduğu beyânıyla taamiye-i mezkûrenin tahsisi muamelesi ba'de icra kılınmak üzere meşihat ciheti hakkında lazım gelen muamelenin icrasına dair Maliye Nezareti cellesinden ba tezkere vaki olan iş'ar üzerine istizahatı havi sebki İden iş'ara cevaben varid olan Hamidabad Sancağı İdare meclisi mazbatasıyla melfuf-ı olan, İlam-ı şer'i ve evrâk-ı sairede evkâf-ı mülhakadan Uluborlu Kazasında İlgüb karyesinde vaki e'azzel kirâmdan Veli Baba Hazretleri Zaviyesi Vakfının ber vech-i meşrutiyet tevliyetiyle Zaviyedarlığı evlâd-ı zukur-ı vakıfdan Musa Kazım'ın uhdesinde İken keblir mahdumu der-saadetim Müderrislerinden Muma İleyh Seyyid Mehmed Takiyüddin terk ederek vefat eylediği ve tekye-i mezkûre el-yevm mevcut ve ma'mur olarak derununda ayende ve revendeye İ'tam-ı taam olunmakta İdüğü beyânıyla ciheteyn-ı mezkûre teyynin müteveffa-ı müma İleyh mahlûlünden hizmetlerini İfaya muktedir olan müma İleyh Mehmed Takiyü'd-dine tevcihi hususu iş'ar ve vakf-ı mezkûrun vakfiyesi sureti mu-saddakası İrşal olunmaktan naşî tedkikat-ı lazıme lede'l-icra ciheteyn-ı mezkûre teyyn ber vech-i mu-harrer Müma İleyh Musa Kazımın uhdesinde İdüğü anlaşmış ve mealî şer'i şerife muvafık ve kayd ve İhticaca İlayık İdüğü bi't-tedkik anlaşılan mezkûr sureti vakfiye hükümünce vakf-ı mezkûrun ta-sarrufı vakfın nefisine ba'de oğlu Seyyid Hüseyin Çelebi'ye ve sonra batnen ba'de bân ve neslen ba'de nesl evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükunna ve anlardan sonra evlâd-ı İnasa meşrût ve ba'de'l-İnkıraz rey-ı hakim-i beldeye müfevvaz bulunmuş olduğuna ve zaviye-i mezkûre derununda ayin-ı tarik İcra olunur tekkelerden olmayub ayende ve revendeye İ'tam-ı taam olunur misafirhane kabilinden İdüğü suret-ı iş'ar ile vakfiye-i mezkûre mealinden ve kayddan anlaşıldığına mebni mezkûr suret-ı vakfiyenin cihat kalemine kaydiyle sahibi yediñde İfası ve ciheteyni mezkûre teyynin müteveffay-ı müma İleyh mahlûlünden mahdumu müma İleyh işbu rafî tevkî'ı ref'iş şan-ı hakani Seyyid Meh-med Takiyüddin Meşrûtiyyet üzere tevcihi mahkeme-i teftişten alınan İ'lam üzerine makam-ı ne-zaret-ı evkâf-ı humayunundan bu takrir İfade kılınmağla mucibince tevcih olunmak fermanım ol-mağın bin üçyüz on iki senesi saferinin on beşinci günü iş bu berat-ı alîşanımı virdim ve buyurdum ki müma İleyh zikr olunan tevkiyet ve meşihat cihetlerine mutasarrıf olup ayende ve revendeye İ'tam taam İtmek üzere tahsis olunan beş yüz guruşu ahz İdüb duaya devam, eyyam-ı ömür ve şev-ket-i şahaneme muvazabet eyleye tahrıran fi'l-yevmi's-sani min şehr-i rebül-ula sene İsna aşere ve selase mlete ve elf (1312)

mahruse-ı Kostantiniyye

Belge No: 8

(9 Ramazan 1334 Tarihli Berat)

Tuğra: Mehmed han bin Abdül-Mecid el-muzaffer dalma

Nişan-ı Şerif-i alîşan Sami mekan-ı Sultanı, tuğra-ı ve garra-ı chan-sitan-ı hakani (---)
hükmi oldurki

Uluborlu kazasına tabi İlgüb nam-ı digerİ İlgüb karyesinin a'şarıyle Veli Baba değimni de-mekle mağruf değimni ve eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi havi İki küt'a bağ İle emvali mev-kûfe-ı sairenin ber mucib-ı vakfiye mezkûr Veli Baba zaviyesine meşrût-ı bulunduğunun derciyle ye-dine tebdilen ve müceddeden berat-ı alîşanımın İ'tası İstidasına dair a'za-ı kirâmdan Veli Baba Zaviyesi vakfının müteveli ve Zaviye dan es-Seyyid Mehmed Takiyüddün İmzasıyla verilen arz-ı hal üzerine lede't-tedkik evkâf-ı mülhakadan Uluborlu kazasına tabi olup kaza-ı mezkûr mahkeme-i Şer'iyesinden bin kırk beş senesi Rebi'ul-Evvel'inin guresinde lahik olarak mahkeme-i teftişden ve

feteva hane-i aliden tasdik ve kuyud-ı vakfiyece tescil edilen İ'lam-ı şer'ide muharrer hudud ile mahdud İlgüb karyesinde kalın efazze-i kirâmdan Veli Baba Zaviyesi Vakfının Şehrî beşyüz guruş taamiye ile ber vech-i meşrût tevliyet-i zaviye darlığı bin üçyüz on iki safetinin onbeşinci gününde Mehmed Takiyüddin Efendi uhdesine müvecceh olub karye-i mezkûre a'şarının kema fi's-sabık zaviyel-mezkûreye tahsis edilerek bin üçyüz yirmi dokuz senesi Temmuz'unun üçüncü gününde ilm ü haber virildiği, kayden Veli Baba Sultan İbn-i Hüseyin Gazi'nin bin kırk yedi tarihiyle müverrah ve bin üç yüz otuz iki tarihiyle mukayyed vakfiyesinde medine-i Uluborlu tevabli'inden İlgüb nam karyede kalın lede'l-ahali ve'l-ciran maflumetel-hudud mülk-i mahza ve hakkı sarfi olan kadı evlî demekle maruf mezill cemliletevabive'l-levahik ve tarayik ve münafıkı ile ve iki kit'a bağlan eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle ve misafirhanesiyle ve üç kazgan ve iki sofra sahanı ve yine medine-i mezbure tevabli'inden Yassı viran sının dahilinde vaki Davud değirmeni demekle ma'ruf mülk değirmenini vakf ve habs idüb hayatta oldukça kendisi mutasarrıf olub vefatından sonra sulb-i keblir oğlu hüseyin Baba'ya ba'de kendisinin evlâdına ve evlâd-ı evlâdına batnen ba'de batı neslen ba'de nesl şart ve ta'yin eylediği kuyud-ı vakfiye müdüriyetinden İhrac İtdirilen vakfiye kaydından anlaşılmış olmağla şu halde karye-i mezkûre a'şar-ı bedelatın ve mezkûr değirmenle emval-i mevkufe-i sairininin derciyle yeniden berât-ı alışınının İ'tası şuray-ı evkâfca kararlaştırılmış olmağla ber muclb-ı karar karye-i mezkûre a'şar bedell olan on yedi bin iki yüz yetmiş guruşla Yassıviran Sınırı dahilindeki Davud değirmeni demekle ma'ruf değirmen ve iki kit'a bağlan ile emval-i mevkufe-i saire-i mezkûrenin zaviye-i mezkûreye meşrût bulunduğunun derciyle müstedîm-ümme İleyh işbu rafi tevkil'ı refil'-ş-şanı hakani es-Seyyid Mehmed Takiyüddin Efendi Zide İlmühü yedine bin üç yüz otuz dört senesi şa'ban-ı şerifinin selhi tarihinde nezaret-i evkâf-ı hümayununun İşareti mucibince tebdilen ve müceddeden bu berât-ı humayınımı verdim ve buyurdum ki muma İleyh ciheteyn-i mezkûreteyne salifu'l-beyân şehr-i beşyüz guruş taamiye ve onyedı bin İkiyüz yetmiş guruş a'şar bedell ve değirmen ve İki kit'abağ ve emval-i mevkufe-i saire ile evlâdiyyet ve meşrûtiyyet vechi ile vakf-ı mezkûr Umrunı hüsn-i İdare ile beher sene muhasebesini ma'rifet-i şer'ile ru'yet itmek ve zaviye-i mezkûre derunundan ayende ve revendeye İ'tam-ı taam İtdirmek ve terk ve tekasül İtdirilse ref'inden ahire verilmek şartıyla kemaken mutasarrıf ola tahriran fi'l-yevmi't-tasi mln şehr-i Ramazan-ı şerif sene erbea ve selasün ve selase miete ve elf (1334).

Belge No: 9

Sene 1325 hadise-i zalesine tebeddüli saltanatdan istifade İdere İcradan teslim olunan vakf değirmeni telrar gasb eylediklerinden bu cinayetlerini örtbast yapmak İçün kazada Çerçioğlu Ali Çavuş İdare a'zası bulunmağla kaza naibi Hazım Efendi'nin ve kalimi makam vekilli Mehmed Emin Efendi'nin gönüllerini alarak ve İlgüb'den de Safi Oğullan'ndan merhum Hüseyin'in biraderi Mehmed sülale davası İtdirüb karyemizden Molla Hasan oğlu Hasan Boyacı oğlu Ahmed ve Göncü oğlu Mustafa ve Sağır Oğlu Hasan ve Kazım Hoca Oğlu Halil ve Topaloğlu Nebi ve Senirkendden de vakf değirmeni gasb İden Mehmed Ali Efendi oğulları Mehmed ve Mustafa ve Ali ve Veys oğlu Hacı Hıdır'ın mahtumları Süleyman ve İsmail ve bunların emsali bir takım kimesnelre kendi muradlanınca ta'rif idüb meclis-i İdarede aleyhime şehadet ettirmeləri üzerine meclis-i İdareden maliye nezaretine ba mazbata bildirmeleriyle maliye nezaretinden de şu emımame Konya defterdarlığına andan da İsparta Muhasebeciliğine yazılmış olmağla karye-i mezkûrun a'şarını İşar-ı ahire değin(---) üzre ve yine meclis-i meb'usan kararıyla 79910 numaralı ve 1094/8 21 Ağustos 1326 Konya defterdarlığına havale olunan 5400 guruşun dahi mezkûr mazbata dan dolayı İ'ta olunmamışdır ve mazbatalanda-

Uluborlu kazası meclis-i İdaresinden varid olan- fi 27 Temmuz 1325 tarihli ve 31 numaralı mazbata ile(---) bulunan evrâk tahkikiye de İlgüb Karyesinde medfun ef azze-i kirâmdan Veli Baba Hazretleri Dergâh-ı Şerif-i Post-nişini ve mütevellisi Takiyüddin Efendi'nin Veli-i Müşarun İleyh hazretlerinin sülalesinden bulunan Ramazan Oğullanından Şeyh Hüseyin namına muharrer tevliyet berâtı muma İleyh tarafından bi't-takrib elde edilüb tahrif ve kendi namına taklid edildiği ve hatta yedinde bulunan seçeredeki sahte olduğu ve uma İleyhin şehrini atik-ceride-i nüfusda, Sünbül Oğlu Takiyüddin olarak mukayyed İken tahrir-i Cedide yıldız erkanına ve devr-i SSabık ricaline mensubiyet ve onları te'sir-i nüfuzu sayesinde İsmine bir de saldat-i Hüseyiniye İlave ettirdiği ve kendisi an ası Acem Muhacirlerinden olduğu gösterilmiş ve bu babda mahallince İstima olunan şahitlerin şehadetide bunu müeyyid bulunmuş ve keyfiyet ise callb-i nazar-ı dikkat ve haiz-i ehem-

miyet görülmüş olmağıla mezkûr meşihat ile tevliyetin ehline tevcihi Evkâf nezaret-i Aliyesine ba tezkere izbar kılınmakla Veli-yi Müşarun ileyhın dergâh-ı Şerifine mahsus ilgüb karyesi aşannın işar-ı ahire değün muma ileyh Takıyüddin Efendiye verilmemesi lüzümünün mahalline müşariata tebliği siyakundan terkim-i şakkaya ibtidar kılındı.

Isparta sancağı Muhasebeciliğine

'9 İzzetü Efendim

Maliye Nezaret-i cellesinden şeref-varid olan fi 20 Ağustos 1325 tarih ve 511 numaralı tahrirat-ı aliyenin süreti belaya çıkanmağıla mucibince İcray-ı İcabısı yakında şakka-ı terkim kalındı fi 29 Ağustos 1325.

Defterdar Ahmed Hamdi

Maliye Nazaretinden meclis-i mebusan umum-ı taamiye hakkında verilüb, verilmeyeceği kararını talep etmeleriyle Veli Baba taamiyesinin dahl sene-i halye boruna senede beş bin dörtyüz gurus dahil olduğu halde mahallince tevcih edilmediği ve bu taamiyenin itasına yetmiş dokuzbin dokuzyüz on 1094/8 fi 31 Ağustos 1326 onya defterdarlığına maliye nezaretinden yazılmış.

Evkâf-ı Hümayun Nezaret-i Cellesine

Devletü Efendim Hazretlerinin

Hamidabat Sancağında uluborlu kazasında vakı karye-i Uluköy ve Çaylak hanminin bey öşri ceddım saıdât-ı kirâmdan Veli Baba hazretlerinin kendü medfun bulunduğu köy olmağıla 1048 tarihinde dergâh-ı şerife vakf olunmuş ve 1055 tarihinde Ali nam bir kimesne tımar tashih ettirmiş ve 1057 tarihinde vakfa tashih olunmuş ve 1068 tarihinde tımara tashih olup tımarcının evlâdına evlâdından Mustafa bilaveled fevt olmağıla Maliye Nezaret-i Cellesinde zabt olunmuş şu halde zaviye-i mezkûrenin karye-i mezkûrede tarih-i mezkûrden beri alakası kalmamış diye Defter-i hakanide mestur ve mukayyed olduğu halde karyamız ahalsinden ve iftiracı ve yalancı ve ecnebi guruhundan Safi oğlu Hüseyin bin Hacı Mustafa bin Ramazan bin Hüseyin bin Köse Halli bin Safi nam kimesne bundan 150 seneden beri dergâh-ı şerifin tevliyet ve zaviyedarlığı merhum Hacı Safi üzerinde imiş merhum Safi'den 1208 tarihinde oğlu Köse Halli'e ve Halli'den de oğulları Ramazan ve braderin Hüseyine tevcih-ı humâyun ve karye-i mezkûreye öşri ve taşir etmişler ve anlardan da ciheteyn-i mezkûreteyn pederim Hacı Mustafa'ya tevcih olunub ve anlardan banı tevcih olunmuş lazım gelür iken tevcih olunmayup zıkr olunan tevliyet ve zaviyedarlık saıdât-ı kirâmdan Veli Baba evlâdından meşhur ve ma'rûf Seyyid Nebi Dede'nin üzerine etmiş gibi andan da evlâd-ı Seyyid Mehmet Takıyüddin'e tevcih olunmuş diye dava eylediği ve bu husus için Senirkent'ten Hırıcı oğlu Mehmet'i sene-i sabıkada vekil gönderip cevap verildiği gibi bu sene dahi Mehmet Ali Efendi oğlu Mustafa'yı vekil gönderüp dergâh-ı şerifin tahkikatı kat'ı etdirmeğe Adliye ve Maliye Nezaretlerine arzuhal verdirmiş olmağıla eğerce Cihat İdaresinde tarih-i mezkûrden beri Safi ve Halli ve Ramazan ve Mustafa üzerlerine veya Safi oğlu Hüseyin ve Safi oğlu Halil ve Safi oğlu Ramazan'a ciheteyni mezkûre eteyne tevcih olunduğuna dair bir kayıt var ise ihracı yok ise böyle kayda zaferyab olunmadığından bahisle merhum Hüseyin'in davayı ve yahyesinde tahlis olunmaklığım için ceddım saıdât-ı kirâmdan Veli Baba Hazretlerinin delillerine gelinceye kadar eccadımız Kemal üzerine ciheteyn-i mezkûreteyn tevcih olup tarih-i tevchielerini ve isimlemi kuyud-ı atıklarından zeyl-i arzuhal ahıldaneme ihraç olunmasına ve Maliye ve Adliye Nezaretleri de Nezaret-i Asafanelerine gelen tezkirelere cevaben mahkeme-i teftişten verilen ilamın dahi tevzihan zeyl-i arzuhal ben-degaeme derkenar olunması hususunda Cihat İdaresine havale buyrulup kuyud-ı mezkûre ba'del ihraç ve ilam-ı mezkûrun derkenarı ile yedd ve ayaneme itasını niyat ve istihram ederim ol bab da emr ve ferman hazret-i menlehül emrindir.

19 Ağustos 1311 Müdde'i, Dergâh-ı Şerifin Postnişini Seyyid Mehmed Takıyüddin Cihat İdaresine 19 Eylül Sene/311 Bu hususa Dair Mahkeme-i teftiş-i Evkâftan Verilen İlam Kaydının Sicillatdan Derkenar Olunması Lazım Gelir.

Mukaddema mahkeme-i teftişe havale buyrulan iki kit'a arzuhal ve Maliye Nezaret-i Cellesinin tezkiresi üzerine evkâf-ı mülhakadan Uluborlu kazasına ligüp karyesinde vakı e'izze-i kirâmdan Veli Baba zaviyesi vakfının bervech-i meşrûta tevliyet ve zaviyedarlık cihetlerinin pederi

Mustafa Ramazan mahlûlünden sebab-i vakıf uhdesine intikalı lazım gelir iken İlgın muhacirlerinden Takıyüddin birtakım hile ve vesais ile kendi uhdesine intikal ettirmiş ise de mahallince ikame-i dava ile mahkemeleri icra kılınmak da olduğundan bahisle hitamına kadar dergâh-ı mezkûr teamiyesinin mevkuf tutulması müstedi'î karye-i mezkûre ahalisinden Safi Ramazan oğlu Şeyh Hüseyin bin Mustafa imzası ile verilen arzuhal Muhasabe-i Umumiyye-i Maliye ifadesiyle leffen irsal kılınmış ve cihet-i mezkûrenin Mehmet Takıyüddin Efendi'ye tevcih kılındığı 310 senesi Ağustos'unun 22. günü tarihli tezkire-i aliye-i nezaretpenahilerine işar buyurularak hazınece (kayd ?). ol mağla mefad-ı istidaya nazaran icabının icrası Maliye Nezaret-i Cellesî'nin tezkire-i alisine işar buyurulmuş ve ciheteyn-i mezkûreteyn abaan cedd intikal ile geldiğinden ve kendisi vakıfdan vakıfdan bulunduğundan akdemce mahallinden merur mazbata ve ilam-ı şeriye müsteniden uhdesine tevcih olunmuş ise de Safi Oğlu Hüseyin nam kimesne bigayr-ı hak müdahale eyilemekte olduğundan bahisle men-i için ilam-ı şer'i ilası Es-Seyyid Mehmed Takıyüddin imzası ile verilenmerbut arzuhalde istida kılınmış ve ciheteyn-i mezkûreteynin Musa Kazım Efendi ibn Hüseyin Baba'nınvefatıyla mahlulünden 312 senesi Safer-il hayrının 15. günü tarihinde maliye hazinesinde mahfuz Şehri 500 kuruluş teamiye ile Mehmet Takıyüddin Efendi ibn Musa Kazım Efendiye tevcih olunarak berâtı verilüb Mustafa Efendi ibn-i Ramazan Efendiye tevcih olduğuna dair kaydı bulunamadığı cihat idaresinden mahreç-i derkenarda gösterilmiş ve ber mucib-i kayd ciheteyn-i mezkûreteynin el-yevm mumalleyh Mehmet Takıyüddin Efendi uhdesinde olup 1208 senesi tarihinden beri icra kılınan tevcihatta Mustafa ve Ramazan Efendiye tevcih-i sabikat etmediği anlaşılmiş olmağla bu surette müstedi mumalleyh Şeyh Hüseyin Efendi'nin istida'yı mücerredli üzerine teamiye-i mezkûrenin tevkîfi calz olmayacağından kemakan mumalleyh Mehmet Takıyüddin Efendi'ye itası hususunun Maliye Nezaret-i Cellesî'ne tezkire-i aliyye nezaretpenahilerinin tastiri iktiza eder diyü 313 senesi şehir-i Rebiülahirî'nin 12. günü tarihi ile yazılan derkenar 311 senesi Eylül'ünün 23. günü tarih ve Avni Efendi imzası ile Cihat idaresine verildiği kayden anlaşılmiş olmağla ol babta emr ve ferman-hazreti menlehül-emrindir. 29 Receb Sene/313.

Evkâf-ı Malhuzan Uluborlu kazasına tabi İlgüb karyesinde vakı a'lzze-i kirâmdan Veli Baba zaviyesi vakfının ber vech-i meşrûta tevliyette ve zavidarlığı için henüz berâtı ali verilmediği cihette selhi rebül-ahir sene 1208 tarihinde ekber ve erşed ve aslah evlâd-ı vakıfeme Seyyid Nebi Baba uhdesine müceddeden tevcih olduğuna müş'ar berât-ı ali verilmiş ve sonra vefatıyla mahlulünden selh sefer sene 1226 tarihinde oğlu Hüseyin Baba'ya ve anın vefatıyla mahlulume 20 Receb sene 128' tarihinde Musa Kazım Efendi bin Hüseyin Baba'ya anın da vefatıyla mahlulünde 15 safer 1312 tarihinde Maliye Hazinesinden Mahrus şehir beş yüz kuruluş teamiyle tahsisi ile Mehmet Takıyüddin Efendi bin Musa Kazım Efendi'ye tevcih olunub mübeyyin berâtı verildiği kayden anlaşılmiştir.

29 Teşrin-i evvel 1311.

BELGE NO : 10

feteva hane-i aliye fi 22 Şevval 132' Mühr-i mutabık ve netice-i meall ber vech-i muharrer vakı halî beyândan ibaret İdiği fi 24 Şa'ban 132'

İma'ruz-ı dâlleridir ki

İş bu arz-u hal ve zahrında muharrer der kenarlar ve merbut divan-ı hümayun kaleminin emr-i a'li sureti lede'l-mutala'a Uluborlu kazasında ileğüb nam karyede medfun kutbu'l-arifin Hazret-i Veli Baba ibn-i Hüseyin Gazi vakfının vakfiyesiyle hududnamesinin suret-i musaddakalarının sıyaneden kaydıyla mezkûr vakfiye ve hududnamesinin yedine ladesi vakf-ı mezkûr mütevellisi Mehmed Takıyüddin imza ve tetkikat-ı kaydiye lede'l-icra Uluborlu kazasının uluköy karyesinde medfun saîdât-ı izamdan Veli Baba hazretlerinin tekyesine teamiyle olarak beş yüz kuruluş tahsisi ba buyuruldu-ı ali, tebliğ buyuran irade-i saniyye canab-ı hilafet-penahl iktiza-yı celiliden bulunmuş ve mezkûr tekyenin merihatini aziz-i müşarum ileyhin evlâdından Musa Kazım Efendi uhdesinde olup bu kere vefat eylediği der saadet de bulunan mahdumu Seyyid Mehmed Takıyüddin Efendinin ifade-i şifahiyesinden anlaşılmiş olduğundan teamiye-i mezkûrenin tahsis muamelesi ba'dema icra olunmak üzere meşihat ciheti hakkında lazım gelen muamelenin icrası maliye nezareti celilesinden varid olan tezkerede Uluborlu Kazasının İlgüb karyesinde vakı e'lzze-i kirâmdan Veli Baba Zaviyesi vakfının ber vech-lmeşrûta tevliyette zaviye-i mezkûrenin Zaviyedarlığı mutasarrıfı Musa Kazım Efendi ibn-i Hüseyin Babanın kebir oğlu Seyyid Takıyüddin Efendi terk iderek vuku'ı vefatına ve

tekye-imezküre el-yevm mecdud ve ma'mur olarak ve derunun da ayen ve revendeye itam taam olunarak idüğü ve valuf-ı müşarun ileyhın vakfiyesiyle hududnam esinin suret-i musaddakalarının irsal olunduğu beyânında ciheteyn-imezküreteyn-i mezküreteynin müteveffay-ı müma ilehe mahlulünden oğlu Mezbur Seyyid Mehmed Takiyüddin Efendiye tevcihi dahi mahallinden varid olan il'lam ve mazbatada beyân ve iş'ar olunmasına ve eşçar-ı müsmalumu'l-hudud ve'l-müştemilat-ı menzil ve eşçar-ı müsmire ve değirmen ve evani-i nuhasiye vakıflarının kayd ve ihticaca layık olan derdest bir kıta suret-i vakfiyesinin vakf-ı mezkûrun tasarrufını nefisine ve sonra oğlu Hüseyin Çelebiye ve sonra evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı mezkûruna batnen ba'de batn ve neslen bade nesl ve sonrada evlâd-ı inasına ve balel-inkırâz zatı hakim-i beldeye tefviz ve şrt mezkûr değirmen ve ba'lerden hasıl olan icarê ve gellesini dahi misafirhane-i mezkûrda ayende ve revendeye itam-ı taam bahâ olarak tahsis ve evani-i mezkûre ta'am için isti'malini tayin eylediği musarrah ve mezkûr hudud-name karye-i mezkûre hududunu beyândan ibaret olduğu gibi maliye ta'bir olunmuş isede zavıye-i mezkûre bir tarik ayını icra olunur tekye olmayub ayende ve revendeye itam-ı ta'am olunur misafir-hane kabillinden suret-i vakfiye-i mezkûrenin kalmine kaydıyla sahlbi yedinde l'bkası ve ciheteyn-i mezküreteynin müteveffay-ı müma ileyh Musa Kazım Efendinin mahlulünden oğlu evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı vakıftan müma ileyh Mehmed Takiyüddin Efendiye meşrûtiyer üzere tevcih ve taamiyle olarak tahsis buyurulan beş yüz gurusun icra kılınacak berâta dercl ve keyfiyet ma'lum olmak üzere nazaret-i müşarun ileyhaya ma'lumat l'tası hususunun yazılan takrir-i nezaret penahi mucibince üç yüz on iki senesi saferü'l-haynının on beşinci günü tarihinde irade-i aliyyesi şeref sudur iderek kaydı tesviye ve berâti l'ta kılındığı ve mezkûr-suret-i vakfiyenin olvakt her nasil ise kaleme kaydı icra kılınmadığı kayden anlaşıldığı cihat idaresinden ve uluborlu kazasına tabi Uluköy karyesi tımar dahilinde arazi-i emiriyeden olarak mukayyed olub Veli Baba vakfına ve Zavıyesine dair bir güne kayd bulunamamış dide olub l'braz olunan ve cihat kaleminin balay-ı der kenarında gösterilen vakfiyesinin karye-i mezkûrede mülk eşçar-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi havi iki kıta bağ ve misafirhane ve değirmen ve evani-i nuhasiye vakf eyledikleri muharrer olub karye-i mezkûreye taallukı olmadığı kuyud-ı hakaniden yazılan derkenarda gösterilerek musted'imın l'braz eylediği bin iki yüz yirmi yedi senesi şa'banı mazzamının evahir-i tarihli ferman-ı ali suretinde dahi karye-i mezkûre ba hatt-ı tevkî Şeyh Veli Baba Zavıyesi vakfına tashih olunarak ol vechle defter-i hakanide mukayyed olduğu anlaşıldıktan münşaa-lmuhafeftin divan-ı hümayun kaleminden lede'l-istifâr Uluborlu kazası muzafatından Uluköy ve hasılı tahtında resm-i nım ve bennak ve mücerred ve hinta ve sair ve öşr-lbağ yekün me'a gayrihl dört bin seksen dört akçe yazı ile defter-i mu-fassalda muharrer kalemliyle tahrir ve karye-i mezkûre defter-i icmalde tahsis olunduğu üzere Veli Baba zavıyesi vakfı iken erbab-ı tımar dan Ali nam kimesne bir tarik ile berât itdirmeklebin elli yedi senesi tarihinde ba hatt-ı tevkî Şeyh Veli Baba zavıyesine tashih olunduğu defter-i hakanide mukayyed olduğu beyânıyla vakf-ı mezkûr hakkında ba'zı ahkam-ı havi bin ikiyüz yirmi yedi senesi Şa'ban-ı muazzamanın evahiri tarihıyla ısdar buyurulmuş olan emr-i alinin suret-i musaddakası merbutan irsal kılındığı emr-i alinde münderic kuyud-ı defter-i hakanide idaresi tarafından verilmiş olan Ma'lumat ve izahata müstenid olmak lazım geldiği halde karye-i mezkûre hakkında kuyud-ı hakanide kaleminden Uluköy tımar dahilinde arazi-i emiriyeden olarak mukayyed olub Veli Baba vakfına ve zavıyesine dair bir gün kayd bulunamadığının zikr ve beyân edilmesi calib-i tereddüd-i iştibah olacağı tabi' olmağıla evvelce verilen ma'lumat-ı kuyudiye üzerine tasdir buyurulmuş olan mara'z-zikr emr-i ali ahkam-ı münifesine göre tahariyat-ı kuyudiye icrasıyla istihsal olunacak ma'lumatın tebliği divan-ı humayun kaleminden ve Uluköy karyesi kıyn-ı tahrirde tımar dahilinde arazi-i emiriyeden olarak tahrir ve sebt-i defter-i hakanide kılınmış iken karye-i merkume kıdvetü's-süleha Veli Baba'nın kendi sakin olduğu köy olmağıla tekkesine vakf olmak üzere elli üç senesi Şevval-i Mükerrerminin dokuzuncu günü tarihıyla ba hatt-ı tevkî'l kayd-ı mahallî tashih olunmuş ve mnahtarhan erbab-ı tımar dan Ali nam kimesne bir tarikla berât itdirmekle tekrar Şeyh Veli Baba Zavıyesi'ne elli yedi senesi Şehr-i rebil-ahirinin evasıt-ı tarihinde ucukarrer ve tashih kılınmış ise de karye-i merkume kadimî kılıç tımar olmağıla vakf olmak na meşru olduğundan şeref-sadır olan emr-i alışan mucibince atılmış sekiz senesi Şa'ban-ı muazzamanın on üçüncü günü tarihinde bu kalem-i tevkî'l girü tımar olmak üzere tashih kılınarak ol vechle kayıddan kayda geçerek bin ikiyüz kırksekiz senesi tarihıyla asahir-i mansure suvarilerinden İsmail Veleddi tekaüd Mustafa ile ba berât-ı alışan sair müş-terekleri uhdelerinde mukayyed ve ba'de't-tanzimat bil-cümle tımarat ashabına bedelat t'asiyle t-

marat-ı mezkûre dahilinde bulunan kura maliye hazine-i cellesi canlıbenden idare olunmakta bulunmuş ve merküm İsmail'in mahlulünden tımar-ı mezkûr için merkume verilen bedel Yetmiş üç senesi martından itibaren hazine-i müşann ileyhadan zabt olunmuş ve bu suretle karye-i mezkûre arazi-i miriyeden olarak canlıb-i miriye ald olub vakfa taallukı olmadığı ahiren kuyud-ı hakaniden yazılan derkenarlıardan ve Hamid sancağında Uluborlu nahiyesine tabi neferat ile karye-i Uluköy ve hasılı tahtında resm-i nim ve bennak ve mücerred ve hinta ve Şa'ir ve Öşr-i bağ yekün ma'a gayrihi dört bin seksen dört akçe yazı ile defter-i mufassalda muharrer kalemiyle tahrir ve karye-i merkume defter-i icmalde tashih olunduğu üzere Veli Baba Zaviyesi Vakfı iken erbab-ı olunduğu üzere Veli Baba Zaviyesi Vakfı iken erbab-ı tımarıdan Ali nam kimesne bir tarikla berât ettirmekle bin elli yedi senesi tarihinde ba hatt-ı tevkil'i tekrar Şeyh Veli Baba Zaviyesine tashih olunduğu defter-i hakanide mukayyed olmağıla ve Veli Baba Zaviyesi vakfının evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere tevliyeti ve Zaviyedarlığı askeri rûznameşinden verilen berât-ı şerifimle mümaileyh es-Seyid Şeyh Hüseyin'in üzerinde olmağıla karye-i merkümeyle ber mucib-i defter-i hakanı mürmtaz ve muayyen hududı dahilinde kadimden Öşr ve rusumı zaviye-i mezbure Vakfı tarafından zabt ve vaki olan mahsul ve rusumun kanun ve defter mucibince ahz ve kabz itmek murad eylediğin aherden dahi ve taarruz okunmak l'cab itmek bazı kimesneler zabtına ve vaki olan mahsul ve rusumunun ahz ve kabzına hilaf-ı defter-i hakanı ve muğayir-i kanun fuzull müdahale ve zaviye-i mezburenin harabına bals ve dervişan fukarasının perişaniyetlerine badi oldukları ve husus-ı mezbur zımında Canlıb-i şer'den hüccet-i Şer'iyye ve fetevay-ı şerife verildiğin bildirüb karye-i merkume ber mucib-i defter-i hakanı mürmtaz ve muayyen hududı dahilinde kadimden öşr ve rusumı zaviye-i mezbure vakfı tarafından alına gelen yer ile zaviye-i mezbure vakf-ı tarafından zabt ve vaki olan mahsul ve rusum kanun ve defter mucibince ahz ve kabz itdirilüb icabından olan kimesneleri hilaf-ı defter-i hakanı ve muğayir-i kanun dahi ve taarruz itdirilmeyüb men' ve def olunmak bábında emr-i şerifim sudurını istida itmekten naşi defterhane-i amiremde mahfuz defter-i mufassala muracaat olundukta vech-i meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed olmadığı defter-i hakanı mucibince kanun üzere amel olunmak lazım geleceği saltü'l-beyân bin ikiyüz yirmi yedi senesi tarihli merbût emr-i ali suretinden anlaşılmiş ve ber vech-i ma'rüz karye-i merküme ber mucib-i kayd-ı hakanı esasen Veli Baba Zaviyesine tahsis buyrulduğu halde bin elli üç tarihinde erbab-ı tımarıdan Ali nam kimesneye verilüb bin elli yedi senesi tarihinde bu hatt-ı tevkil'i Şeyh Veli Baba zaviyesine l'ade ve tashih ve bin altmış sekiz tarihinde İsmail veledi tekaüd Mustafa'ya tevcih ve sebt defter-i hakanı kılınub sonrada maraz-zıkr bin ikiyüz yirmi yedi senesi tarihyle isdar buyurulan emr-i ali mantuk-ı münifince zaviye-i mezkûreye tahsis ve ihsan kılınmış ise de sebt-i defter-i hakanı kılınmadığı cihette kuyud-ı hakanı idaresince hükmi bilinmemiş olduğu tahakkuk etmiş olmağıla bu surette lede'l-arz ber mucibi-i emr-i ali ahir karye-i mezkûrenin zaviye-i mezkûreye tahsisine ve sebt-i defter-i hakanı kılınmasına irade-i seniyeye hazretü hilafet penahlı şeref-sadır buyrulduğu tasdirde divan-ı hümayun kaleminden bir kıta ferman-ı ali isdaryla karye-i mezkûrenin defteri hakanide olan kaydı mahallen ba hatt-itevkilî karye-i mezkûrenin zaviye-i mezkûreye tashih olunarak icmal-i hakanının l'tası iktiza eylediği mahkeme-i teftişden huzur-ı ali-nezaret penahilerine l'lam olundu el-emru l'imen le hü'l-emr fi'l-yevmi's-Salis min şehr-i Rebi'ul-evvel liseneye erbea ve işrin ve selase miete ve elf.

fi 3 Rebi'ul-evvel sene 1324.

Belge No: 11

Fetevahane-i Aliye fi 22 Şaban 1326

Mühr-ü mutabık ve netice-i meall ber vech-i muharrer vaki halı beyândan ibaret idüğü fi 23 Şaban 1327 Ma'rüz-ı Dallerdir ki

İş bu arz-u hal ve zahrında muharrer ve kenarlar lede'l-mutala'a netice-i meallerinde Konya Vilayetinde Hamid-abad sancağı dahilinde Uluborlu Kazasında İlgüb karyesinde defin-hak itir-nak olan e'azze-i Kirâmdan Veli Baba dergâh-ı Şerifinin tevliyet ve Zaviyedarlığı uhdesinde olub dergâh-ı şerif mezkûre malikâne bir bab asiya ve iki kazgan ve iki sofrâ sahanı ve misafirhane ve aşhanenin vakf edildiği bin kırk yedi senesi Recebül-ferdinin ikinci günü tarihli vakfiyesinde ve Salıfûz-zıkr İlgüb karyesinin hududı bin kırk beş senesi tarihli hüccette muharrer olub karye-i mezkûr hududı dahilinde olan mahallerin vakf-ı mezkûre tahsisi için bin ikiyüz yirmi yedi senesi tarihinde irade-i seniyesi şeref sudur buyurulmuş ve yine tarih-i mezkûrda divan-ı hümayundan ferman-ı ali-

şan ihşan buyurulmuş ise de güya ol-vakt defter-i hakanıye ibraz olunmamış idigünden hükmü bilinemiyerek tımar olmak lazım geleceği ifade olunması üzerine mahkeme-i teftiş Evkâf-ı hümayundan yedde bulunan vakfiye ve hududname ve emr-i alî hilafına l'âm ve ferman bulunmadığından emr-i alî mezkûre nazaran karye-i mezkûrenin vakfiyetine bi'l-hükm üçyüz yirmi dört senesi Şehr-i Rebi'ü'l-ahırinin üçüncü günü tarihinde irade-i seniyyesi Şeref-sudur buyrulduğu takdirde defter-i hakanice vakfiye tashihî lazım geleceği l'âm olunmuş ve mua'mele-i lazimesi bi'l-icra şeref-sudur buyrulan irade-i seniyye Cenab-ı Padîşahi Nezaret cellielerine ba buyruldu-ı samî tebliğ olunmuş olmağla elde mevcut hududname ve vakfiyenin cihat ve defter-i hakanî sicillatına kayıplarının icrası ve hudud-ı mezkûre taraf-ı ahırın müdahalenin men'ine ve mezkûr asiyab ve müsafırhane ve evanî-i nuhasiye ve salreyi müştemlî divan-ı hümayun kaleminde ber mantuk-ı irade-i seniyye tecdiden bir küt'a ferma-ı alîşanın yedine l'tası dergâh-ı şerif-i mezkûrun mütevellî ve post-nişin-i sadaat-ı kirâmdan Seyyid Mehmed Takiüddin Efendi'nin iş bu arzuhal mealinden ve Konya Vilayeti dahilinde Uluborlu kazasına muzaaf olub hasılat-ı oşriyesi bin ikiyüz yirmi yedi senesi tarihinde Veli Baba Zaviyesine ihşan buyrulan ilgüb karyesinin ber mucib-i emr-i alî zaviye-i mezkûreye tahsisıyla sebt-i defter-hakanî kılınmasına mahkeme-i teftişden l'âm sadır olmasına binaen karye-i mezkûre ve a'şanın kuyud-ı hakanice vakfiyet üzere tashih kaydına dair şu'ray-ı devletçe tanzim ve üçyüz yirmibeş senesi Şehr-i Rebi'ü'l-ahırinin üçüncü günü tarihinde arz ve takdim kılınan mazbata hakkında irade-i seniyye cenab-ı hilafet penahi ve vechle şeref-sudur buyurulmuş ve bu babda şu'ray-ı devlet ve mülkiye dârelerinin mazbatalarıyla tezkere-i ma'ruza ve şeref-sadır olan idare-i seniyyesi mübellî hamîş suretleri maliye ve defter-i hakanî nezaret cellielerine tebliğ kılınmış olmağla Evkâf-ı humayun nezareti behiyyesinden dahl icray-ı icbina hîmmet olunması üçyüz yirmidört senesi Eylül'ün yedinci günü tarih ve üçyüz altmış dokuz numaralı buyruldu samide işar olduğundan ber mantuk emr ve ferman-ı hümayun cenab-ı hilafet penahi ifay-ı muamele olmak üzere mezkûr buyruldu-ı Saminin bi'l-icra ha cihat idaresine kaydıyla muhasebe ve masarifât evanlarına ve münderecatına göre ifay-ı muktezası zımnında maliye ve defter-i hakanî nezaretleriyle Konya Vilayeti Evkâf muhasebeciliğine tahrirat-ı nezaret penahi tastiri için mektubî ka-iemine lazım gelen ilm ü haberlerinin bi't-tanzim l'tası, muhasabe-i umumiye idaresinin üçyüz yirmi dört senesi Eylül'ün on üçüncü günü tarihiyle der kenarında beyân kılınması üzerine ber mucib-i irade-i seniyye ve buyruldu-ı samî muamele kaydıya ifa ve lazım gelen ilmü haberlerinin tahrir ve l'tası derdest bulunduğu ve Uluborlu kazasına tabi ilgüb karyesinde vakf e'azze-i kirâmdan Veli Baba Zaviyesi vakfının ber vech-i meşrûta tevliyet ve Zaviyedarlığı da ba irade-i seniyye Şehr-i beşyüz gurus taamiye ile üçyüz onikisenesi Saferü'l-hayrının onbeşinci günü tarihinde Mehmed Tahiyüddin Efendiye tevcih olduğu mübeyyin berât-ı alî isdar ve l'ta kıldığı cihat idaresinden mahrec-i der-kenardan ve karye-i mezkûre a'şanın kuyud-ı hakanice vakfiyet üzere tashih kaydına dair şuray-ı devletçe tanzim kılınan mazbata üzerine bi'l-istizam mucibince irade-i seniyye cenab-ı hilafet-penahi şeref-sunûh ve müteallik buyruldu-ı Şeref-varid olan buyruldu-ı alide emr ve ferman buyruldu-ı cihat idaresine mevru olub celb olunarak mutala'a olunan maliye nezareti celliesinin tezkeresinden ve makam-ı sadaret-penahiden defter-i hakanî kaydının tashihî için gönderilen buyruldu üzerine kuyud odasında tashih olunmayub encümtene havale edilmiş ise de iki mahdan beri bir karar verilmeyüb tashih etmediklerinin sebebi kuyud odasından verilen kayıdda bin ikiyüz kırksekiz senesi tarihine kadar tımara yürüdülmüş l'âm'da burasını kale almayarak muhayyer ve bin ikiyüz yirmi yedi senesi tarihiyle divandan verilmiş denilen, fermana bina edilmiş olduğunu ve kuyud odasından ifade olduğu müsted'î mûma ileyhin mahkeme-i teftişe takdim eylediği arzuhalinin netice-i mealinden anlaşılması isede Uluköy karyesi hıyn-ı tahrir de tımar dahilinde arazi-i emriyeden olarak tahrir ve sebt-i defter-i hakanî kılınmış iken Karye-i merkûme kıdvetü's-sülehadan Veli Baba'nın kendi sakin olduğu köy olmakla tekkesine vakf olmak üzere elli üç senesi Şevval'l-mükreminin ondokuzuncu günü tarihiye ba hatt-ı tevkîl kaydı mahalli tashih olunmuş ve muahharan erbab-ı tımdan All nam kimesne bir tarikla berât ettirmekle tekrar şeyh Veli Baba Zaviyesine elli yedi senesi Şehr-i Rebi'ü'l-ahırinin evasıtı tarihinde mukarrer ve tashih kılınmış ise de karye-i merkûme kadimi kılıç tımar olmağla vakf olmak na meşrû olduğundan şeref-sadır olan emr-i alîşan mucibince altmış sekiz senesi şabanîl muazzamının onüçüncü günü tarihinde ba kalem tevkî girü tımar olmak üzere tashih kılınarak ol vechle kayıdan kayda geçerek bin ikiyüz kırksekiz senesi tarihiye asakir-i mansure süvarilerinden İsmail veledi tekaüd Mustafa ile ba berât-ı alî-

şan sair müşterekleri uhdelinde mukayyed ve ba'det-tanzimat bi'l-cümle tımarat ashabına bedelat l'tasıyle tımarat-ı mezkûre dahilinde bulunan Kura Maliye hazine-i cellilesi canibinden idare olunmakda bulunmuş ve merkum İsmail'in mahlûlünden tımar-ı mezkûr için merkûme verilen bedel Yetmiş üç senesi martında l'tibaren hazîne-i müşarun ileyhadan zabt olunmuş ve bu suretle karye-i mezkûre anazî-i emiriyeden olarak canib-i miriye ald olub vakfa taalluku olmadığı kuyud-i hakaniiden yazılan derkemarda muharrer ise de karye-i merkume ber mucib-i kayd-ı hakani esasen Veli Baba Zaviyesine tahsis buyurulduğu halde bin elli üç senesi tarihinde erbab-ı tımarıdan Ali nam kimesneye verilüb bin elli yedi senesi tarihinde ba hattı tevki Şeyh Veli Baba zaviyesine iade ve tashih ve bin altmış sekiz senesi tarihinde İsmail veledi tekaüd Mustafa'ya tevcih ve sebt-i defter-i hakani kılınub sonradan bin İkiyüz yirmi yedi senesi tarihyle isdar buyurulan emr-i ali maritk, münilince zaviye-i mezkûre tashih ve İhsan kılınmış isede sebt-i defter-i hakani kılınmadığı cihette kuyud-i hakani idaresince hükmi bilinmemiş olduğu tahakkuk eylediği husus-ı mezkûr hakkında üçyüz yirmi dört senesi şehir-i Rebiu'l-evvelinin üçüncü günü tarihyle mahkeme-i teftişden l'ta olunub müsted-i mûmalleyhin yedinde bulunan ilâmdan anlaşılmış. Veli Baba Sultan İbn-i Hüseyin Gazî'nin Medine-i Uluborlu tevabî'nden İlgüb nam karyede Vakı Malumu'l-hudud ve'l-cıran kadı evi demekle ma'rif bir bab mülk menzîlini cemî tevabî ve levahlık ve tank-ı mürâfıkıyla ve iki kıt'a bağlanın eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müşmlresıyla ve müsâfirhane ve aşhanesıyla ve iki kazgan ve sofa sahanı ve yine medine-i mezbure tevabî'nden Yassıviran sınıri dahilinde vaki Davud değirmeni demekle ma'rif mülk değirmeni vakfının bin kırk yedi senesi Recebül'ferdinin onikinci günü tarihyle müverrih ve ol-tarihde Uluborlu kazası Naibi bulunan el-Hac İveys Efendi, İbn-i Mehmed'in imza ve Hatemini haviye bir kıt'a vakfiyenisin ve yine aziz-i müşarun ileyh Hacı Turgud nam kimesne beyinlerinde tekevün eden mezkûr İlgüb karyesinin hudud da'vası hakkında karye-i mezkûrenin hududını havi bin kırk beş senesi şehir-i Rebiu'l-ahirinin guresi tarihyle müverriha ve ol tarihinde kaza-i mezkûr naibi bulunan İbrahim Lütî Efendinin imza ve hatemini haviye ve müehharan kaza-i mezkûr da naib bulunanlardan İkanlarına husus-ı mezkûrun şuhid-ı adile ile İnlerinde sabit ve mütehakkuk olduğu ma'lumu'l-esâmî nuvvab tarafından mahtum mûmza hüccetin asıllarına tatabikan bu dallemnin imzâ ve temhir eylediği suret-i vakfiye ve hüccet lede'l-mutalaa mazmunıyla bila beyyine amel ve hüküm-i câiz olur senedat-ı şer'iyyeden olub kayd ve ihticaca salih olarak karye-i mezkûrenin vakfiyetine idaresi-seniyye Hazret-i hilafet-penahi şerefsudur buyurulmuş olmağla bu suretde mezkûr vakfiye ve hüccetin hınayeten İli-vakf cihat idaresine kaydlarıyla sahibi yedinde İfasi ve karye-i mezkûrenin ber vech-i muharrer hududı kadimeleri derc olunmak üzere defter-i hakani nezaret-i cellilesi kuyud-i hakani kalemine ve müsted-i mûma ileyh yedine bir kıt'a ferman-ı ali l'tası için divan-ı hûmayun kalemine İlm ü haberlerinin l'tası menut-ı İray-ı ali İdiği mahkeme-i teftiş-i evkâfdan huzur-ı ali nezaret-penahilerine İlam olundu el-emrî İlmen lehü'l-emr fi'l-yevmi's-samin ve'l-İşrin min zil-hicce-i şerife İlsene sitte ve İşrin ve selasemiete ve elf (1326).

Belge No: 12

(Mehmet Takıyü'd-dinin Arz uhali)

Huzur-ı Sami-ü Cenab-ı Feteva-Penahiye ma'ruz-ı dâli-ü dirineleridir ki

Isparta sancağı mülhakatından Uluborlu kazası kurasından Yassı viran karyesi hududı dahilinde kain bir bab asiyab-ı dakik mütevellisi bulunduğım Seyyid Veli Baba vakfından olduğuna dair cereyan eden muhakemat-ı adide neticesinde mezkûr değirmen canibi vakf için bi't-tevliye tarafı daiyaneme ba ma'rifet İcraet-teslim edilerek çend seneden beri vakfnamına İcar-ı va'diyesi masanf-ı vakfa sarf olunmakta İken geçenlerde mezkûr değirmen gasib evvelleri tarafından kuvve-i müsliha yeniden gasb ve müte'ciri tard İdlilmesinden dolayı ol-babda vakfiye mahkeme vilayetimiz halini kesb İden İlam-ı şer-i mucibince tecavüvazat-ı vaki'anın men'i ve izalesiyle değirmenin canib-i vakfa teslimini amr-i şeref-tasdir buyurulan fi 14 Receb İi sene 1227 ve 149 numaralı tahrirat-a aliyye feteva-penahilerine cevaben bir takım esbab-ı vahiye ve gayr-ı makuleyi havi vürüd İtdiği İstihbar İdillen mazbata-i mahalliyede güya dallerinin Veli Baba Sülalesinden olmayub nesebi ve tevliyeti daiyaneme taarruz-ı dermeyer İdilmiş, halbuki mahkeme-i teftiş evkâf ve cihat idarelerince eba an ceddin cereyan eden muamelat-ı resmiye ve mevsuka karşı İrade-i İlsan-ı bedahete karşı hareket etmek olacağı ümera-şikar olub meahaze değirmen maddesine kafa şumuli olmayacağından değirmenin kema el-evvel vakf-ı mezkûr için bi't-tevliye tarafı daiyaneme tes-

İlmîyle neseb ve tevliyet hakkında kendisince bir, selahiyet dalyanesinde bulunan her kim ise ikame-i da'va etmek üzere muhakeme aideden müracaatta muhtar bulunduğının sarahaten taht-ı tezkere alınarak mahalline ol vechle tebligat-ı müessire İfasına karar verilmek üzere İşbu İstiday-ı dalyanemin meclis-i tatkiyat-ı şer'iyyeye havale buyurulmasını İstirham iderim ol bab da emr ve fer-man hazreti menlehül-emrindir.

fi 1 Eylül sene 1325 ve fi 29 Şa'ban-ı Şerif 1327.

eddal dergâh-ı Şerif mütevellisi.

es-Seyyid Mehmed Takiyüddin.

Belge No:13

(Evkâf Nezaretinin Tezkeresi Sureti)

Dailerinin e'azze-i kirâmdan Seyyid Veli baba sülalesinden olduğuna evkâf-ı humayun cihat İdaresinde mestur ve mukayyed olan ecdadından Seyyid Nebi Dede İbn Seyyid Mehmet Burüci evlâd-ı vakıfdan diyü 1208 tarihinde mukayyed bulunmasıyla ve Ekaf nazımının geçende canib-i merihat penahilerinde İrsal etmiş olduğu tezkeresiyle ve bu ana kadar devalrde muamelé gören evrâk-ı resmîye ile ve karyemiz ahalisinin dört küt'a Şehadetname mazbalarıyla ve şecere-i aliye ve berevat-ı şerifelerle sabitdir.

Evkâf-ı Hümayun cihad İdaresinin kayd ve evrâk-ı müsbitesi budur.

Evkâf-ı mülhakadan Uluborlu kazasına tabi İlgüb karyesinde vaki' e'azze-i kirâmdan Veli Baba Zaviyesi Vakfının ber vech-i meşrût tevliye ve zaviyedarlığı için henüz berât-ı ali vermediği cihette selh-i şevval sene 1208 tarihinde ekber ve erşed ve eslah evlâd-ı vakıfdan Seyyid Nebi Baba İbn Seyyid Mehmed Bürücü uhdesinde müceddeden tevric olduğuna müş'ar berât-ı ali verilmiş ve sonra vefatıyla mahlulünden selh-i şevval sene 1226 tarihinde, oğlu Seyyid Hüseyin Baba'ya ve anın vefatıyla mahlulünden fi 2 Recep sene 1287 Musa Kazım Efendi bin Hüseyin Baba'ya anında vefatıyla mahlulünden 15 safer sene 1312 tarihinde maliye hazinesinden mahsus şehri beşyüz gurus taamiyle tahsis ile Mehmed Takiyüddin Efendi İbn Musa Kazım Efendiye tevcih olunduğuna Mübeyyin berât-ı verildiği kayden anlaşılmıştır.

fi 9 teşrin-i evvel sene 1311 Salfüz-zıkr Evkâf Nazaretinin tezkeresi suretidir.

fi 24 Mart sene 1320 tarihli tezkere-İ aliyeleri cevabıdır.

İlgüb karyesinin efazze-i kirâmdan Veli Baba dergâhına mevkuf ve merbut arazi mukaddema yed-İ ahere geçmiş İsede bilahere İstirdad olunarak kaydı tashih olunması hakkında fer-man-ı Hümayun sadır olması üzerine Divan-ı Hümayun ve kuyud-ı hakanî kalemlerince kaydın icra ve mucibine arazi-İ mezkûrenin dergâh-ı mezkûrun Vakfı olduğu tahsis kılınmış olduğuna arazi-İ mezkûreye müdahaleye hiç bir taraftan hakk-ı şer'i ve kanunî kalmadığının ve tevliyet ve meşihate mutasarrıf olan Takiyüddin Efendi ise müş'arun İleyh Veli Baba Sülalesinden olduğu ve pederinden olan mezkûr tevliyet ve meşihat cihetlerinin müma İleyh uhdesine hıyn-İ tevcihinde mahkeme-İ teftişçe bil'i etraf tedkük olunarak müma İleyh ciheteyn-İ mezkûretüynin meşrûtaları olduğu vahiyet ve kifayet bir nech şer'i tahakkuk etmesi üzerine muamele-İ tevcihiyye bil'-İcra İktiza-yı İfa olunmuş olduğunun beyânına ve evrâk-ı meb'u senin bu babda cereyan eden muameleyi havî evrâk-ı atika ve İlam-ı şerif ile birlikde İeffen tesyanına mübarek kılınan, ol babda fi 26 Rebi'ul-ahir sené 1327/ve fi 4 Mayıs sene 1325

Evkâf Nazım

Hallî Hammadi

fi 5 Mayıs sene 1325

numara:87

fi 2' Rebi'ul-ahir sene 1327

Belge No : 14

(Mehmed Takiyüddin Efendi tercüme-İ hali)

28 Cemaziye'l-evvel sene 1328 ve fi 24 Mayıs sene 1326 Pazartesi gün Bab-ı meşihadden talep olunan tercüme-İ hal varakasından sual olunan suallerle verdiğim tercüme-İ hal cevabının ay-nıdır.

Cevap

İsmim ve künyem ve şöhretim Konya Vilayetinde, Isparta Sancağında Uluborlu kazasında ileğüb nam karyede defn-hak ıtr-nak olan saîdât-ı Hüseyniyeden Veli Baba İbn es-Seyyid Hüseyn Gazi oğlu Sünbül-zade Seyyid Mehmed Takiyüd-din pederim Veli-i müşarun-ileyh dergâhı mütevellil ve postşinli cihetinden Hazret-i Hüseyn razıyallahü anh. Efendimiz Hazretlerinin sülalesine mensubum validem Fatmatüz-Zehra binti Safi oğlu Turmuştur.

Bin İkiyüz elli dokuz sene-i hicriyesi zil-hiccesinin yirmiyedisinde (6 Kanunu evvel şene 1259) Konya vilayeti dahilinde Isparta sancağında Uluborlu kazasına muzaatbileğüb nam karyede tevellüd etmişim.

Isparta da Geresinli Osman ve Ödemiş de Ahmed zade efendilerden Konya da mesudzade Abdullah efendi den şerh-i Akaidе kadar tahsilde bulundum ba'de berseadete gelerek ırgad pazarında vahi Sinan Paşa Medresesine duhul ile ol vakt Bayazid Cami-i şerifinde tedris ile meşgul olan üstaz-ı üsâtiz-i kırâmdan Rum İli kazaskeri sabık ofu el-hac Mahmud Kamil efendi Hazretlerinin dersine mülazemet ve tekmil nesh ile ahz-ı icazet olduktan sonra Doksan altı tarihinde bi'l-İmtihan Cami-i şerif-i mezkûrede tedrise mübaşeret ile üç yüz on bir tarihinde l'tay-ı icazete muvaffak oldum. Bilahere fazil şehir-i Amasyalı Abdü'l Kerim efendi merhumundan mutala'a ve işarat ve mevâkif ve bir miktar şerh-i ve kadı Beyzavî ve tevzih vesaire gördüm ve Laleli medresesi müderrisi Beyabadi Merhum Fazil Osman efendi muhtasar-ı meanî ve Malatyalı Fazil merhum İbrahim efendinin mir'atı ve muhaddis Kazım efendi merhumun Buhârî ders şeriflerine müvezebet eyledim icazet vermezden evvel bi'l-İmtihan mekteb-i nüvvaba duhül ile dördüncü sınıfa nakl olummuş İken mekteb-i mezkûre devamım akşam tedrisatına manî olduğundan mektebi terk İtdim Türkiye ve Arapça tekkülüm ve kıtabet İderim bir güne te'lifatım yokdur.

Doksan altı senesinde umum ders-lamlara tahsis olunan maaş meyânında garar-ı tevkifat doksan yedi buçuk gurus maaşa nail olub maaş-ı mezkûre 1 teşrin-ısanî sene 1300 tarihinde otuz gurus yirmi para ve 1 Temmuz sene 1302 tarihinde otuz üç gurus ve 1 teşrin-i evvel sene 1304 tarihinde yirmi dokuz gurus ve 1 teşrin-i evvel sene 1309 tarihinde otuzsekiz gurus ve 1 Mart sene 1312 tarihinde yirmi beş gurus ve 1 Kanunî evvel sene 1314 tarihinde iki gurus, yirmi para ve 1 Mart sene 1315 tarihinde otuzsekiz gurus ve 2' Haziran sene 1315 tarihinde kırk dört gurus ve 1 Ağustos sene 1316 tarihinde yüz kırk gurus yirmi para ve 16 ubat sene 1318 tarihinde otuz yedi gurus ve 19 Ağustos sene 1321 de otuzsekiz gurus ve 4 Kanunî Sani sene 1324 otuzsekiz gurus Zamân icrasıyle beş yüz doksan altı gurus balığ olmuş İken bu kerre icra kılınan ten-sikatta maaş-ı mezkûr bin gurus ıblag olmuşdur bin üç yüz yirmi iki senesinde huzur-ı hümayun ders-i şerifi muhatblığına tayin ve sene-i mezkûre de dördüncü rütbeden mecdil ve Osmanî nişan-ı zîşanları ile taltif olundum ve 10 Şevval sene 1301 tarihinde İbtida-i haric 23 Rebi'ul ahir sene 1310 tarihinde hareket-i haric cemaziye'l-ahir sene 1318 tarihinde İbdida-i dahil Zil-hicce sene 1322 tarihinde hareket-i dahil ve 9 zil-kade sene 1325 tarihinde musale-i şahın rüüslerine nail oldum

Iehu'l-hamd ve'l-minne hiç bir sebep ve bahane ile taht-ı muhakemeye alınubda ceza görmedim.

28 cemaziye'l-ula sene 1328 ve 24 Mayıs 1326 sene pazartesi günü ırgat pazarında Hüseyn ağa Mahallesinde Eşref efendi hanesinde müste'ciran mukim Bayazid Cami-i Şerifi müciz ders-lamlarından İspartalı es-Seyyid Mehmed Takiyüd-din.

Belge No: 15

Uluköy halkının evlâdı vakıfıdan Mehmed Takiyüddin'e dair şahidliği Uluborlu kazasının Uluköy karyesinde defn hak ıtr-nak olan sulale-i Tahire-i nebevviye den Seyyid Veli Baba Hazretlerinin tevliyet ve zaviyedarlığı üzerine 1208 tarihinde tevcih olunup ve bin İkiyüz yirmi üç tarihinde vefat edüb dergâh-ı şerif havalisinde kabri başına tarih-i mezkûrde vaz olan Medine-i İzzir den mağmul ve mahkuk âlamet-i Faruka taşında saîdâtın Veli Baba Şeyhi Seyyid Nebi dede diyu yazılmış olan Nebi dede bin burûci Mehmed üzerinde olub muma İleyh Nebi dede ve Hüseyn ve diğer biraderi Pehlivan Ali demekle meşhur ve mülakkab Seyyid Ali Rıza diğer biraderi derviş demekle meşhur ve mülakkab Seyyid İbrahim olub müma İleyh Nebi Dede'nin Topal Fa-

tıma'dan ma'ada evlâd-ı zükuru kalmadığı gibi kezalık Seyyid Ali Rıza'nın kadın ve Gülistan ve İsmihan ve Derviş İbrahim Çilkız demekle meşhur mülakkab Fatıma'dan maada evlâd-ı zükurları kalmadığı ve Bin ikiyüz yirmi altı tarihinde dergâh-ı Şerifin tevliyet ve zaviyedarlık cihetleri mûma ileyh Seyyid Hüseyin Sünbül üzerine tevcih olunduğu andan sonra mahdumu Seyyid Ahmed Paşa'ya ve hafidi Seyyid Hüseyin Sünbül'e dergâhın vakfı mazbut hazine olduğundan tevcih olunmayub dergâh-ı yedlerinden bakılab ve sene 128' tarihinde tevcih ve teccid-i berât olunduğu mûma ileyh Musa Kazım'ın sene 1294 tarihinde vefatına mebnî mahlulünden sene 1312 tarihinde mahdumu Seyyid Mehmed Takıyüddin üzerine dergâh-ı şerifin tevliyet ve zavıdarlık cihetleri bilistilam verilen mazbata ve ilâm-ı şer'î üzerine ba irade-i seniyye tevcih olundu ve beş yüz gurus dahi mah-ı be-mah İhsan olunub sened-i resmîsinde Seyyid Mehmed Takıyüddin ismi tasrih olunmuştur. ve karyemiz ahalsinden gerek Haydarlar ve gerek Dönbekler ve gerek Ahmadlar ve gerek Kazımlar ve zafilender her ne kadar bizlerde sülaleyiz diyor isekde mücerred sözden ibaret olup mûma ileyh Seyyid Mehmed Takıyüddin ve ebaen ecdad gibi ba şecere-i alıyye ve berât-ı allşan-ı seniyye sahihün-neseb Veli Baba sülalesinden olmadığımız ve bu Seyyid Mehmed Takıyüddin evlâd-ı evlâd-ı evlâda Seyyid Veli Baba Sülalesinden olduğu eba an cedd mesmu'mus ve bu vechle yakinen mağlumumuz olduğunı mü'şar şerh ve temhir eyleriz

fi 13 safir sene 1312

(altında yaklaşık kırk kişnin ismi ve mühürü vardır)

'Zeyl-i şecere-i alıyyede muharrer olan esamiler ; tahtında mahtum olan mühürler karyemiz ahallilerinden mevsubeu'l-kelam kimesnelerin kendi mühr-i zatleri olduğunı ve huzurumuzda vaz' ve temhir eyledikleri tasdikan şerh ve temhir eyleriz'

Safi oğlu Derviş Ahmed ağa

Belge No: 16

şüray-ı Devletin gar-ı devairden mesalh-i şahsiyye dair verilen mazbatalara mahsus varakadır.

Atfelü Efendimiz Hazretleri

Karyemiz bulunan İlgub karyesinde defn-hak'ıtr-nak olan Veli Baba ibn Seyyid Hüseyin Gazi Hazretlerin sülale-i necibelerinden Seyyid Takıyüddin Efen di ibn Musa Kazım bin Seyyid Hüseyin Sünbül el-meşhur bi sünbül pehlivan ibn Seyyid Nebi Dede ibn Mehmed Taki Bürüci için mesmuatırnıza nazaran İst'slam olunmuş ma'a heze nahıye ile İlgüb karyesi meyânında hudud mu nazası vuundan naşî kazadan dahi bazı ashâb-ı a'zazın hasedlerine mebnî Efendi-i mûma ileyh sülale değildir diyü İftiray-ı nabicade bulunmaları mûma ileyh Efendinin hakk-ı meşru'u sub-i evza'a İdileceği izhar-ı mlne-ş-şems olmağla hasbeten İll-lah Seyyid Takıyüddin Efendinin ber minval ma'ruz'ı sülaley-İmütahhâreden v dergâh-ı şerifenin ta'mir ve tetmimline ve mühimmathanesine öteden beru nazır ve muhafız bulundukları meşhud ve eba an cedd mesmu'umuzda bu yolla bulunduğunı mübeyyin işbu mazbata taktim-i huzur-ı ali-i utufleri klındı ol babda emr-i ferman Hazret-i menlehu'l-emrindir

11 Ağustos sene 1325 11 Ağustos sene 1325

Büyük Kazım oğlu

İmam-ı karye-i İlgüb

(İSİMLER)

1. Haydar-Zade Müderris Ahmed
2. Samud-Zade Hasan Baba (Ağza)
3. Ağza selah-Zade Süleyman
4. Arzı oğlu Mehmed Çavuş
5. Kara İbrahim Zade Hüseyin
6. San adası(?) oğlu
7. Ağza Kel Ali oğlu Hüseyin bin Mehmed
8. Arzı oğlu Ali
27. Arif-Zade İsmail
28. Kara Ayan oğlu Halil
29. Pak-ı Mahmud oğlu
30. Molla Mehmed oğlu Kazım
31. Kara Deli oğlu Hasan Baba
32. Dell İsmail-Zade Hasan
33. Rüzgar oğlu Mehmed usta
34. Güher oğlu Ahmed

9. Veli oğlu	35. Molla Mehmed oğlu Mustafa bin Ali
10. Molla Mehmed oğlu Mehmed	36. Kamil-Zade el-hac Mehmed
11. Kamil oğlu Musa	37. Öksüz oğlu İbrahim
12. Kel Ali oğlu İsmail	38. Abbas zade İsmail
13. Arif oğlu Musa	39. Fidan oğlu Musa
14. Molla Mehmed-Zade Molla Hasan	40. Topal oğlu İbrahim (Imzası)
15. Arif oğlu Hasan	41. Öksüz oğlu el-hac
16. Gede Veli oğlu Sallıh	42. Öksüz oğlu Hasan
17. Musa oğlu Musa	43. Bağn açık Zade Kazım
18. Soiak-Zade Müderris Hasan	44. Küçük Hasan Zade
19. Horuz oğlu Mehmed	45. Arif oğlu Mehmed
20. Molla Mehmed oğlu Ali	46. Arif oğlu İsmail
21. Haydar oğlu İsmail	47. Rüzgar oğlu Sadık
22. Bayrakdar zade Mehmed	48. Zül-fıkar-Zade İsmail
23. Bayrakdar-Zade Halis Çavuş	49. Kamil-Zade Süleyman
24. Sarı Musa oğlu İsmail	50. Haydar-Zade Ak Hasan
25. Kelle Süleyman ağa	51. Haydar-Zade Hakkı
26. Haydar-Zade Musa	52. Köse Ramazan oğlu Ahmed Çavuş

Maliye nezaretinden Takıyüddin Efendinin Siyadet-i Hakında Uluborluca olunan tahkikat müma İleyh Seyyid Takıyüddin Efendinin hısımları tarafından olub ve bu mazbata hakikat hale ber minval ma'ruz harfiyen tevafuk bulunduğunu tasdik eylerim

Müfti-ikaza-ı Uluborlu

Belge No: 17

Kema fih'l-emi zükire

- Aksekili Mahmud Hamid Efendi zâde, Ahmed Kemaleddin el-müşaviri bi mahkeme-i evkâf nemekahü el fakır-i İleyhı teala azza şahuhü gugıra lehuma

2 Zilhicce sene 1335

Mahmiye-i İstanbulda çarşı kapısı civarında Hüseyin Ağa manallesinin camı'-ı şerifi so-kağında sekiz numaralı hanede sakin zatı zeyl-i vesikada muharrer olan müslimin ta'rifleriyle mu-arref ve Uluborlu kazasına tabl' uluköy karyesinde vaki' a'a-ı kirâmdan veli Babâ zaviyesinin ba-berât-ı 'ali mütevellil ve zayıvedarı Bayezid camı' şerifi muciz ders-i 'amlarından Uluborlulu Meh-med Tahiyüddin Efendi İbn Muza Kazım Efendi meclis-i şer' de taktır-ı kelam idüb yedimde olub iş bu meclis-i şer' de İbraz eylediğim kazıyye-i mahkeme halini müktesib l'lam-ı şer'i ve vakfiye natik olduğu üzere vakıf-ı merhum müma İleyhin karye-i mezkûrede vaki' zaviyesine meşrûta Veli Baba değirmeni namıyla ma'ruf değirmen ile lede'l-ahali ve'l-ciran ma'lumu'l-hudud iki kıt'a bağı ve emval-i mevkufe-i salrenin tarafı vakfa teslimi hükm-i şer' iye İktiran İtmış olduğu halde ber muceb i&lam-ı mezkûr hala canib-i vakfdan teslim edilmemiş olduğundan zikri sebkat iden değirmen ile iki kıt'a bağı ve derun-i l'lam-ı mezkûrda muharrer emval-i mevkufe-i saireden her birini mahallinde daire-i İcra' vasıtasıyla vakf için teslim ve bundan naşl muhakeme ve muhasama zuhur İder ise l'cab idenler ile müdaffaa ve murafa'a ve vakf-ı mezkûrun leh ve 'aleyhinde zuhur etmiş ve İdecek ve vuku'a gelmiş ve gelecek kaffe-i deavi hakkında bedayeten ve istİnafen ve İadeten ve temyizlen ve tashihen taleb ve da'va ve muhakeme ve muhasame ve mudafa'a ve umrafa'aya ve hacz va'z ve tekkine ve protesto keçide ve cevabı l'tasına ve zaviye-i mezkûreye mevkuf a'şar bedeliyle mu-hassas ta'amiyeden üçyüz otuz üç şene-i maliyesine aid olan meballiğ ile sinin-i ayinede tahsil İdecek meballiği benim mahalli mezkûre vüruduma değin ahz ve kabza ve husus-ı mezkûrun mü-tevakkıf olduğu umurun küllisini İfaya merreten ba'de uhra aheri tevkil ve teşrik ve azle me'zun olmak üzere tarafımdan el-yevm sabıku'z-zıkr ülgüb karyesinde mütemekkin sulb-i kebir oğlum İb-

rahim Hakkı Efendiyi gıyabında kabulüne mevkufe vekalet-i mutlakı-hüccett-i şer'iyye ile vekil nasb ve ta'yin eyledim dimeğin ma vaki' bit-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sani min şehr-i zil-Hicce-i şerife sene Hamsü ve selasin ve selasemie ve elf.

Şuhudü'l-hal

mahkeme-i Evkâf-ı hümayun

hademesinden

Yusuf Ağa İbn Emin Ağa

Efkaf-ı hümayun hukuk müşaviri

odacısı Hüseyin Hüsnî Efendi İbn Bekir Ağa

Belge No: 18

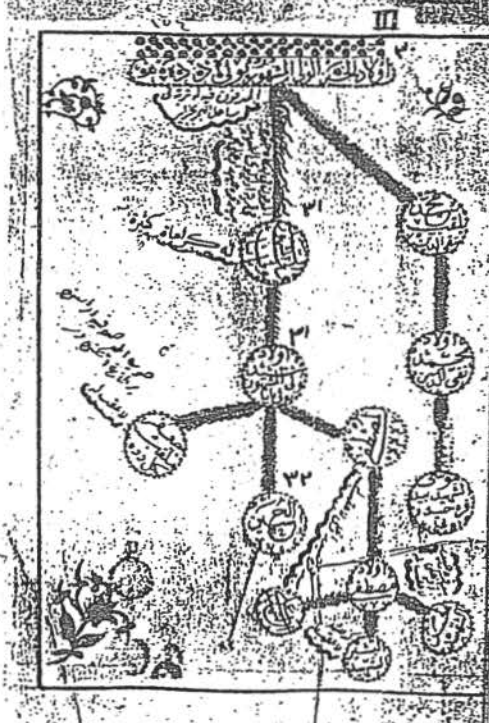
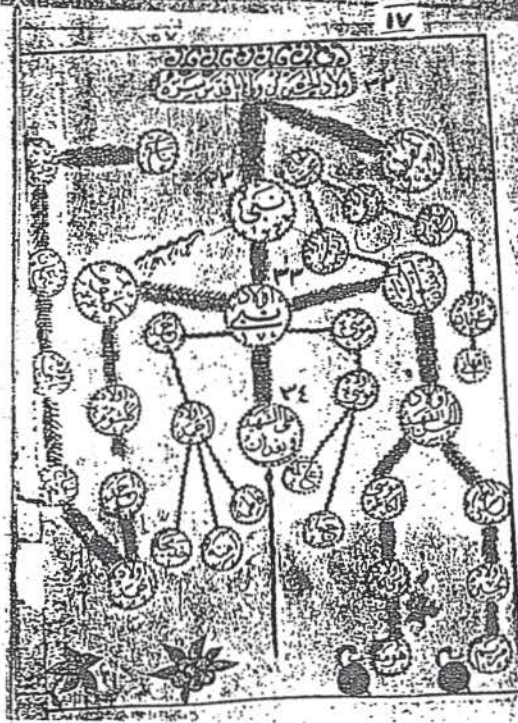
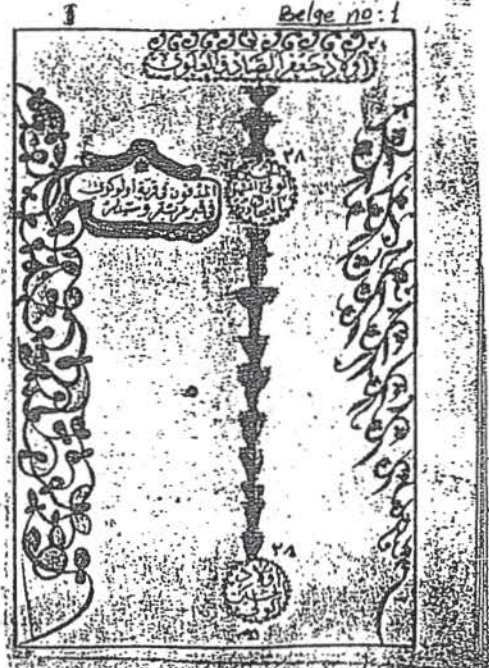
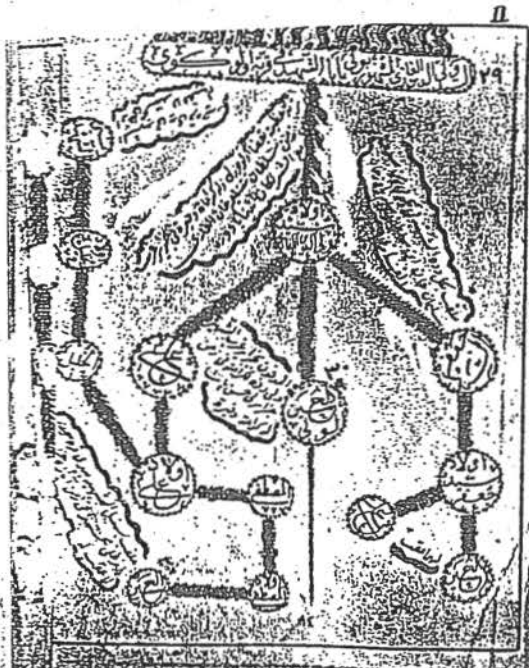
Derun-ı İlamda mahkî Uluborlu kazasının il güb karyesinde medfun saîdât-ı Hüseyniyeden Veli Baba vakfının evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere hala mütevellisi es-Seyyid Mehmed Takiyüddin Efendi İbn-i Musa Kazım İbn-i Hüseyin Sünbül tarafından Husus-ı atiyü'l-beyânda taleb ve da'va ahz ve kabza da hüccet vekil-i şer'isi Arif Efendi İbn-i Ahmed meclis-i şer'î şerif-i envarda takrir-i kelam idüb vakfı mezkûr musakkafatından Yassıviran karyesi hududı dahilinde Veli Baba değirmeni demekle ma'ruf derununda bir taş devran İder bir bab değirmene Hımmet oğulları Hacı Mehmed ve Ali ve Mustafa Efendilerin vuku' bulan taarruz ve müdahaleleri üzerine cereyan eden muhakeme neticesinde merkurum aleyhine sekiz safer 1315 tarihliyle sadır olub feteva hane-i aliden on yedi Rebl'ul-ahirin onbeş tarihiyle tasdik olunan İlam-ı gıyabi suret-i musaddakası yirmi İki safer 1315 tarihliyle müverrah üç küt'a varaka-i memhurede beyân olunduğı üzere mübaşir-i Memduh Efendi yediyle müdde-i-ı aleyhine tebliğ olunmağıla müdde-i-ı aleyhim merkurumunun vaki' olan İtirazlan üzerine cereyan eden muhakeme gayabiye neticesinde müvekkilim mütevellî mûmalleyh aleyhine gıyaben sudur eden onbeş Receb 1315 tarihli İlam fetevahanedede lade'l-tedkk zıkr olunan İcar-ı ma'ruf olmayub şuhud-ı mezbureden dahi zor olduklarına dair mukarizun vekilinin der-meyan eylediğı İddia şayan-ı kabul ber def'i şer'i olmamağıla vech-i meşhur üzere tevki' kılınan hükm usulünde olmadığından ve vakf-ı mezkûr hakkında mukaddema verilmiş olan İlam fetevahanededen tasdik olunduktan sonra meclis-i tedkikat-ı şer'iyyeden İstinaf olunması İuzumu gösterilmeksizin ve tasdik-i mezkûr tarihinden muahhar tarih ile ber vech-i muharrer husus-ı mezkûrun İstinaf olunmasının vechi ne İdüğı tasrih olunmadığından sebkî noksan ve halelden gayr-ı halî İdüğı tahşîye kılınmış ve şu meşruhata nazaran hükm-i evvel İfa ve hükm-i sani nakz İdilmekle keyfiyet-i hal aslisine rücu' yağıni müdd-i aleyhim merkurumunun mecellenin bin sekizyüz otuz altıncı maddesinin fıkra-i evvelisine tevfiқан İtiraz-ı ale'l-hükm tarihıyla da'vaya teşebbüs ve tesaddi idüb it-meyecekleri müdde-i aleyhim merkurumuna ol vakt kaza-ı mezkûr nâibleri Rasım ve Hasan Tahsin Efendiler taraflarından zaman-ı niyabetlerinde ale'l-da'vetiye ve bir küt'a ihtamame dahi irsal ve tebliğ olunduğı halde mahkemeye gelmekden ve hükm-ı mezkûr aleyhine İtirazla muhakeme vicahtiyede bulunmaktan İmtina' eylemeleriyle musaddak olan İlam-ı evvel gıyabi-ı mezkûr aleyhinde İtirazlan olmadığı 'inde's-şer tahakkuk İtmekle İlam-ı evvel mezkûr kat'iyyet kesb İtmış ve makam-ı celil-i hazret-i meşihat-penahiden meclis-i tedkikat-ı şer'iye kararlarına taştir buyrulan yirmi bir zil-hicce 1321 tarihli üçyüz sekiz adedli emİmame-i alide dahi musaddak olan İlam-ı evvel gıyabi mezkûrun mecellenin binsekizyüz otuzaltıncı maddesinin fıkra-i sanıyesi mucibince infaz hükmü hakkında ve muhteza İlamı tahririyle daire-i İcraya tevdi'i ve bu suretle muameleye kat'iyyen netice verilmesi emr ve İş'ar buyurulmuş olmağıla musaddak İlam gıyabi-ı mezkûrun tenfiz ve İcrası matlubumdur dedikde mütevellî vekilî mûmalleyh Arif Efendinin İbraz ve İra'i eylediğı emİmame-i ali meşihat-penahi ve meclis-i tedkikat-ı şer'iye karan yegan yegan lade'l-mutalea takrir-i meşruhına mutabık ve cereyan-ı muamele harfiyyen vak'a muvafık bulunduğı tezahür İtmekle mecellenin bin sekizyüz otuzaltıncı maddesinin fıkra-i sanıyesi mucibince ve meclis-i tedkikat-ı şer'iyye kararı ve emİmame-i ali cenab-ı fetevâ penahi mantukınca İlam-ı evvel gıyabi musaddak mezkûrun tenfiz ve İcrası İktiza eylediğı tescil ve tahşine İlam olundu fi'l-yevmi's-sani aşera min şehr-i saferü'l-hayr senete İsna ve İşrin ve selase miete ve elf (1322)

"mahkeme-i şer'iyye kaza-ı Uluborlu Hasan Hüsnî"

Ber mucib-i emr-i meşihat-penahi aslı ilâm ve merbut ta'siyesiyle mean daire-i icraya tevdi'yle infazı fi 19 sene 1320 Hâsan Hüsni bin Ahmed "fi 19 beş guruşluk pul, Ulüborlu kazası bi-dayet mahkemesi"

fi 16 zil-hicce sene 1335

İşbu suret-i mübrez suretine mutabıktır.
mühür

Be/qe no:2

Handwritten text in Arabic script, organized into several sections with headings and sub-headings. The text appears to be a technical or scientific treatise, possibly related to astronomy or mathematics, given the presence of diagrams and specific terminology.

The text is written in a dense, cursive style. It includes several paragraphs of text, some of which are preceded by headings or sub-headings. There are also several diagrams or illustrations interspersed throughout the text, showing various geometric shapes, lines, and possibly celestial configurations.

At the bottom of the page, there is a section of text that appears to be a summary or a concluding statement, possibly in a different dialect or a specific context.

Belge no: 3

...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

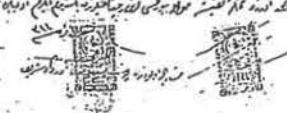
...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

Faded handwritten text in a single column, likely in an Arabic or Persian script, with some lines appearing underlined or separated by horizontal lines.

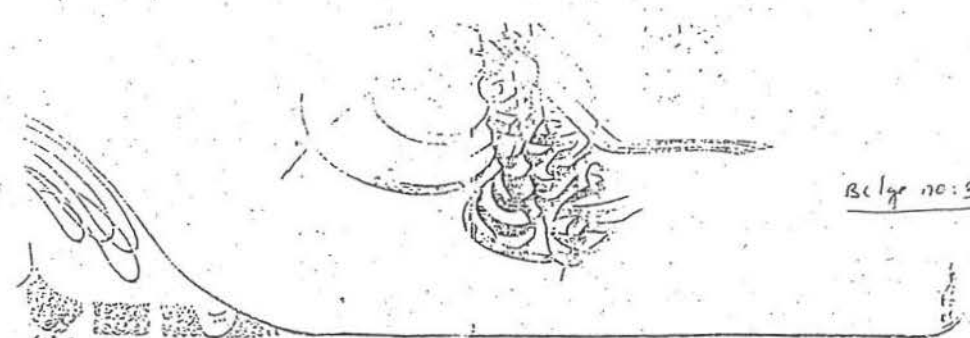
Belge
no: 5

Handwritten text at the top of the page, including the word "Belge" and "no: 5".

Handwritten text below the diagram, possibly describing the diagram's components.

Main body of handwritten text, likely a detailed report or description related to the diagram above.

Page no: 2

Handwritten text in an Indic script, likely Persian or Urdu, arranged in approximately 12-14 lines. The text is dense and appears to be a continuous narrative or a collection of verses. Some lines include small, stylized decorative elements or symbols interspersed with the characters. The handwriting is clear but compact, typical of historical manuscripts.

Handwritten text at the top of the page, possibly a header or title, including a small decorative emblem on the left.

First main block of handwritten text, consisting of several lines of dense script.

Text block immediately following the emblem, containing a few lines of handwriting.

Second main block of handwritten text, continuing the script from the first block.

Text block below the second main block, possibly a sub-section or a specific note.

Text block below the third main block, continuing the dense handwriting.

Final block of handwritten text at the bottom of the page, including a small signature or mark.

Belge no 10

قانون مقرر
قانون مقرر
قانون مقرر

The text of the law is written in Arabic script, detailing educational regulations. It begins with a header identifying the Ministry of Education and Sciences of the Republic of Belgium. The main body of the text consists of several numbered articles (مادة 1, 2, 3, etc.) that specify the structure and operation of the education system. The articles cover various aspects, including the organization of schools, the roles of different educational levels, and administrative procedures. The text is dense and covers a wide range of topics related to the educational framework. At the bottom of the page, there are some handwritten notes and a small signature or stamp.

Handwritten text at the top right, possibly a title or header, including the number 11.

Handwritten text at the top left, possibly a date or reference number.

Main body of handwritten text, consisting of several lines of dense script.

Handwritten text at the bottom of the main body, possibly a signature or concluding remarks.

Belge no: 14

Handwritten text at the bottom right, possibly a signature or name.

اولو چو روفيق سينا را کوی فرستاده درین زمان جلای اولی است و خط او در کتب مکتوبات در عهد ساسانی بسیار دیده میشود و در کتب دیگر که در این زمان مکتوب شده اند نیز دیده میشود و در کتب دیگر که در این زمان مکتوب شده اند نیز دیده میشود و در کتب دیگر که در این زمان مکتوب شده اند نیز دیده میشود

در این زمان مکتوبات در عهد ساسانی بسیار دیده میشود و در کتب دیگر که در این زمان مکتوب شده اند نیز دیده میشود و در کتب دیگر که در این زمان مکتوب شده اند نیز دیده میشود

اولو چو روفيق سينا را کوی فرستاده درین زمان جلای اولی است و خط او در کتب مکتوبات در عهد ساسانی بسیار دیده میشود و در کتب دیگر که در این زمان مکتوب شده اند نیز دیده میشود و در کتب دیگر که در این زمان مکتوب شده اند نیز دیده میشود

[A large block of text in a cursive script, containing various lines and possibly some headings or sub-sections. The text is dense and difficult to decipher due to its cursive nature.]

... در این زمان مکتوبات در عهد ساسانی بسیار دیده میشود و در کتب دیگر که در این زمان مکتوب شده اند نیز دیده میشود و در کتب دیگر که در این زمان مکتوب شده اند نیز دیده میشود

... در این زمان مکتوبات در عهد ساسانی بسیار دیده میشود و در کتب دیگر که در این زمان مکتوب شده اند نیز دیده میشود و در کتب دیگر که در این زمان مکتوب شده اند نیز دیده میشود

Belge no: 16

Handwritten text in Urdu script, including a large heading and several columns of text.

Belge no: 17

Handwritten text in Urdu script, including a large heading and several columns of text.

Belge no: 18

Handwritten text in Urdu script, including a large heading and several columns of text.

Handwritten text at the bottom of page 18.